

999/98

1351

MIKSI MIES LAULAA?

Kuorolaulajan harrastusmotivaation tarkastelu Decin ja Ryanin kausaalisten orientaatioiden teorian avulla

Mikko Miettinen

Antti Niemistö

Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma

Syksy 1998

Opettajankoulutuslaitos

Jyväskylän yliopisto

**Lausunto fil. yo. Mikko Miettisen ja kasv. yo. Antti Niemistön pro gradu -
tutkielmasta 'Miksi mies laulaa? Kuorolaulajan harrastusmotivaation
tarkastelu Decin ja Ryanin kausaalisten orientaatioiden teorian avulla'**

Tutkielman tarkoituksena oli selvittää, mitkä tekijät motivoivat yksilöä harrastamaan laulua mieskuorossa. Harrastusmotiiveja on tutkittu runsaasti liikunnan ja kielten alueella. Sen sijaan musiikin harrastamisen, ja erityisesti kuorolaulun harrastamisen motiiveja on harrastuksen yleisyydestä huolimatta tutkittu Suomessa erityisen vähän. Tutkimusaihetta voidaan pitää ajankohtaisena ja hyvin perusteltuna.

Tutkielman tekijät ovat valinneet teoreettiseksi näkökulmakseen Decin ja Ryanin kausaalisten orientaatioiden teorian. Kyseistä teoriaa ei ole aikaisemmin sovellettu musiikkia koskeviin tutkimuksiin, mutta näyttää soveltuvan siihen hyvin. Teoria selittää yksilöiden välisiä eroja toiminnan ohjautumisessa ja käyttäytymisen säätelyssä. Teorian pohjalta voidaan erottaa kolme erilaista motivaatio-orientaatiotyyppiä, autonominen orientaatio, kontrolliorientaatio ja impersonaalinen orientaatio sen mukaan, ohjaako käyttäytymistä sisäiset vai ulkoiset motiivit. Teoria tarjoaa käyttökelpoisen käsitteistön tutkittavien tapausten valintaa, tulosten tulkintaa ja analysointia varten. Teoreettinen viitekehys sisältää lisäksi harrastusten, motivaation, sitoutumisen ja autonomian käsitteiden määrittelyä. Nämä ovat hyvin keskeisiä tutkimusaiheen kannalta, mutta kyseiset luvut olisi ollut syytä ryhmittää suuremmiksi kokonaisuuksiksi.

Tutkimuksen empiirinen osa on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa Seminaarinmäen Mieslaulajien kuoroon kuuluvat, tutkijoita ja kuoronjohtajaa lukuun ottamatta, täyttivät motivaatio-orientaatiomittarin. Toisessa vaiheessa haastateltaviksi valittiin kaksi henkilöä kustakin motivaatio-orientaatiotyypistä. Varsinainen tutkimusaineisto muodostuu näiden kuuden kuorolaisen haastatteluista. Haastattelussa pyrittiin selvittämään yksittäisen kuorolaisen harrastusta ohjaavia tekijöitä sekä sitoutumista harrastukseensa. Tutkijat päätyvät lähestymään tutkimuskysymyksiä laadullisen tapaustutkimuksen näkökulmasta. Valinta on hyvin perusteltu, sillä tapaustutkimus antaa mahdollisuuden ilmiön syvempään ja kokonaisvaltaiseen tarkasteluun. Metodiosan raportointi antaa vaikutelman hyvin suunnitellusta ja huolellisesti kerätystä aineistosta. Haastattelunauhojen purkaminen on ollut vaativa ja erittäin työläs tehtävä (litteroitu aineisto on yli 200 sivua), mutta se on osaltaan parantanut tutkimuksen luotettavuutta. Tämä osoittaa samalla tekijöiden

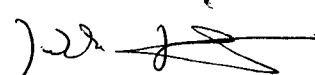
erityistä paneutumista aiheeseen. Tutkijat pyrkivät myös kuvaamaan huolellisesti ne tekijät, jotka ovat olleet vaikuttamassa haastatteluiden onnistumiseen ja tulosten tulkintaan.

Tulokset on raportoitu tapauksittain motivaatio-orientaatioryhmittäin. Tulosten raportointi on johdonmukaista ja selkeää. Autenttisia lainauksia on käytetty sopivassa suhteessa tutkijoiden omiin tulkintoihin nähden. Lainausten avulla lukijan on mahdollista arvioida tulkintojen oikeellisuutta ja uskottavuutta. Tutkijat sitovat analyysinsa tuloksia suhteellisen luontevasti aiempiin tutkimustuloksiin ja kirjallisuuteen. Tuloksissa korostui ystävien ja ryhmän jäsenyyden keskeinen merkitys harrastuksessa. Autonomian kehittyneisyydellä näytti myös olevan merkitystä sille, olivatko motiivit laulaa kuorossa ulkoisia vai sisäisiä. Tulokset on koottu taulukkoon 2 siten, että eri motivaatio-orientaatiotyyppejä edustavien haastateltavien vastaukset ovat vertailtavissa. Tämä tarjoaa mahdollisuuden tulosten tarkasteluun Decin ja Ryanin teoriaa vasten. Tavoitteen kannalta olisi ollut vielä onnistuneempi tulos, jos poiminnat olisi voitu rajata harvempiin, haastateltavien näkemysten tiivistyksiin. Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat ja tulosten tulkinta onnistutaan nivomaan hyvin yhteen. Tutkimustuloksista välittyy kuva kuorolaisista, joille laulamisen mielihyvä, omien kappaleiden tekeminen ja yhdessä osallistuminen ovat kuorossa pysymisen selittäjiä. Tulokset ovat erityisesti tutkitun kuoron kehittämässä ja tulevaisuuden suunnittelussa käyttökelpoisia.

Pohdintaosassa tulee esille tutkimuksen tekijöiden oma sitoutuminen ja kiinnostus kuoron tulevaisuuden pohdintaan. Valittu teoreettinen lähestymistapa on innovatiivinen ja opinnäyte tuo uuden näkökulman musiikkia koskeviin motivaatiotutkimuksiin. Esitämme Mikko Miettisen ja Antti Niemistön tutkielman hyväksymistä arvosanalla **magna cum laude approbatur**.

Jyväskylässä 30. päivänä joulukuuta 1998

Helena Rasku-Puttonen
professori

Jukka Louhivuori
professori

TIIVISTELMÄ

Miettinen, M. & Niemistö, A. 1998. MIKSI MIES LAULAA? Kuorolaulajan harrastusmotivaation tarkastelu Decin ja Ryanin kausaalisten orientaatioiden teorian avulla. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. Opettajankoulutuslaitos. Jyväskylän yliopisto. 118 s.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia mitkä tekijät motivoivat yksilöä harrastamaan laulua Seminaarinmäen Mieslaulajat -nimisessä mieskuorossa. Kuoroon kuului kuoronjohtajan lisäksi kaksikymmentä 24-33 -vuotiasta miestä. Tutkimus oli laadullinen temahaastattelun avulla toteutettu tutkimus kuuden kuorolaisen harrastusmotiiveista. Haastateltavat valittiin kuorosta Decin ja Ryanin (1985) kehittelemän yksilön autonomian kehittyneisyyttä mittaavan motivaatio-orientaatiomittarin avulla. Lisäksi tutkimuksessa analysoitiin haastateltavien sitoutumista harrastukseensa.

Decin ja Ryanin (1985) kausaalisten orientaatioiden teorian mukaisesti kuorolaisten toiminnan motiivit vaihtelivat ulkoisesta sisäiseen riippuen siitä, kuinka autonomista heidän käyttäytymisensä oli. Kaikki kuusi haastateltavaa, iältään 26-33 vuotta, korostivat ystävien ja ryhmän jäsenyyden merkitystä harrastuksessa. Muita tärkeitä motivoivia tekijöitä olivat mm. laulamisen tuottama mielihyvä, omien kappaleiden tekeminen, mahdollisuus luovaan toimintaan, esiintyminen, kuuluisuus ja yleisön osoittama suosio. Yhteistä kaikille haastateltaville oli läheinen suhde musiikkiin.

Haastateltavien autonomian kehittyneisyys ei suoraan vaikuttanut heidän sitoutumisensa voimakkuuteen. Kaikki haastateltavat olivat ulkoisesti sitoutuneita harrastukseensa, koska käyttivät siihen paljon aikaa. Kuoron toiminnalla oli keskeinen merkitys neljän haastateltavan identiteetille ja heidän sisäinen sitoutumisensa oli voimakasta. Kaksi haastateltavaa ei kokenut kuoroharrastusta itselleen niin tärkeäksi ja heidän harrastuksessa jatkamisensa ei ollutkaan yhtä todennäköistä kuin muilla haastateltavilla.

Asiasanat: autonomia, harrastusmotiivit, kausaalisten orientaatioiden teoria, kuoro, motivaatio, motivaatio-orientaatio, musiikin harrastus, sitoutuminen

SISÄLLYS

1 MIKSI MIES LAULAA?	6
2 HARRASTUKSEN JA MUSIIKINHARRASTUKSEN KÄSITTEET	8
2.1 Harrastus	8
2.2 Musiikin harrastus	9
3 MOTIIVIN JA MOTIVAATION KÄSITTEET	10
3.1 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio	12
3.1.1 Flow- eli huippukokemus	13
3.1.2 Sisäinen pakottavuus	14
3.2 Motivaation voimakkuus	14
4 MOTIVAATIOON VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ	16
4.1 Tarve	16
4.2 Arvo	17
4.3 Asenne	17
4.4 Kannusteet ja palkkiot	18
5 SITOUTUMISEN KÄSITE	19
6 AUTONOMIAN KÄSITE	21
7 KAUSAALISTEN ORIENTAATIOIDEN TEORIA	22
7.1 Autonominen orientaatio	22
7.2 Kontrolliorientaatio	23
7.3 Impersonaalinen orientaatio	24

8 SEMINAARINMÄEN MIESLAULAJAT	26
9 TUTKIMUSONGELMAT	27
10 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	28
10.1 Tutkimuksen ensimmäinen vaihe	28
10.1.1 Motivaatio-orientaatiomittari ja sen luotettavuus	28
10.1.2 Aineiston analyysi	29
10.1.3 Ristiintaulukointi ja haastateltavien valinta	29
10.2 Tutkimuksen toinen vaihe	31
10.2.1 Laadullinen tapaustutkimus	32
10.2.2 Haastattelumetodi	32
10.2.3 Haastattelujen suunnittelu ja toteuttaminen	34
10.2.4 Aineiston käsittely ja analysointi	35
10.2.5 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia	36
11 SIKSI MIES LAULAA	40
11.1 Autonomisesti orientoituneet haastateltavat	40
11.1.1 Motiivit	40
11.1.2 Oma valinta ja aloitteenteko	47
11.1.3 Kyvykkyys	50
11.1.4 Tekemisen pakollisuus	52
11.1.5 Sitoutuminen	53
11.2 Kontrolliorientoituneet haastateltavat	56
11.2.1 Motiivit	57
11.2.2 Oma valinta ja aloitteenteko	64
11.2.3 Kyvykkyys	67
11.2.4 Tekemisen pakollisuus	68
11.2.5 Sitoutuminen	69

11.3 Impersonaalisesti orientoituneet haastateltavat	71
11.3.1 Motiivit	72
11.3.2 Oma valinta ja aloitteenteko	79
11.3.3 Kyvykkyys	83
11.3.4 Tekemisen pakollisuus	84
11.3.5 Sitoutuminen	85
11.4 Tiivistelmä haastateltavien vastauksista	88
12 POHDINTA	92
LÄHTEET.....	99
LIITTEET.....	104
Liite 1: Selvien ääritapausten motivaatio-orientaatiot ja koko ryhmän motivaatio-orientaatioiden keskiarvot graafisesti esitettynä	104
Liite 2: Haastattelujen kysymyskohtaiset pistemäärät, keskiarvot ja -hajonnat sekä kysymysten korkeimmat ja matalimmat pisteet motivaatio-orientaatioittain	106
Liite 3: Motivaatio-orientaatiomittari ja mittarin pisteytysasteikko	107
Liite 4: Haastattelurunko	113

1 MIKSI MIES LAULAA?

Mikä saa miehen uhraamaan vapaa-aikaansa ja jopa taloudellisia voimavarojaan palkattomien virkavapaiden muodossa kuoroharrastuksensa hyväksi? Mikä saa kuorolaisen jatkamaan harrastustaan, vaikka muutto toiselle paikkakunnalle lisää välimatkan harjoittelupaikkaan useisiin satoihin kilometreihin? Onko se rakkaus musiikkiin vai kavereihin? Onko se julkisuuden tavoittelua, polttava esiintymisvietti, luomistarve vai toive taloudellisesta menestymisestä?

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoituksena on selvittää erään mieskuoron jäsenten harrastustoimintaa ohjaavia tekijöitä. Tutkimuksen empiirinen osa koostuu kahdesta vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa kartoitimme kohdejoukon motivaatio-orientaatiot Decin ja Ryanin (1985) kehittämää motivaatio-orientaatiomittaria käyttäen. Tutkimuksen toisessa vaiheessa haastattelimme kuutta kuorolaista, jotka valitsimme ensimmäisen vaiheen tulosten perusteella.

Tutkimuksen kohdejoukoksi valitsimme Seminaarinmäen Mieslaulajat -nimisen kuoron Jyväskylästä. Olemme molemmat laulaneet tässä ryhmässä useiden vuosien ajan. Mielenkiintomme tutkimuksen aiheeseen on syntynyt kuoron sisällä käytyjen, ajoittain kiivaidenkin, kuoroharrastuksen motivaatiota ja kuoron olemassaolon tarkoitusta koskevien keskustelujen myötä.

Tutkimuksen teoreettisena viitekehystenä toimii Decin ja Ryanin (1985, 149 - 150, 152 - 154) kausaalisten orientaatioiden teoria. Se kuvaa yksilöiden välisiä eroja toiminnan ohjautumisessa ja käyttäytymisen säätelyssä. Teorian mukaan on olemassa kolme erilaista motivaatio-orientaatiotyyppiä: *autonominen orientaatio*, *kontrolliorientaatio* ja *impersonaalinen orientaatio*. Nämä eroavat toisistaan siinä, ovatko yksilön käyttäytymistä ohjaavat motiivit ulkoisia vai sisäisiä. Yksilön kokemus omasta itsemääräämisoikeudesta ja kyvykkyydestä vaihtelee eri motivaatio-orientaatiotyypeillä. Deci ja Ryan toteavat, että yksilön käyttäytymistä ohjaavat tekijät voivat vaihdella eri tilanteissa. Kuitenkin he olettavat yksilöiden välillä olevan pysyviä eroja siinä, mitkä tekijät yleensä vaikuttavat heidän käyttäytymiseensä.

Motivaatio-orientaatiosta riippuu, ohjaako yksilön toimintaa mielenkiinto tekemiseen itsessään (sisäinen motivaatio) vai ovatko toiminnan vaikuttimet ulkoisia (ulkoinen motivaatio). Tällaisia ulkoisia vaikuttimia ovat esimerkiksi toiminnasta saatava taloudellinen hyöty ja muiden ihmisten osoittama arvostus.

Harrastusmotiiveista etenkin liikunta- ja kieliharrastusmotiiveja on tutkittu paljon (Metsämuuronen 1995, 15). Musiikin harrastamisen motiiveja koskevia tutkimuksia on sen sijaan tehty vähän. Gellrich (1986) käsittelee artikkelissaan soitonopetuksen motivaatio-ongelmia. De la Motte-Haber (1985) keskittyy tutkimuksessaan suoritusmotivaation kuvaukseen musiikinopiskelussa. Kosonen (1996) tutkii liseniaattityössään soittamisen motivaatiota varhaisnuorilla. Kurkela (1994) puolestaan lähestyy aihetta sisäisen motivaation ja opettaja-oppilassuhteen kannalta. Metsämuuronen (1995) tarkastelee yksilön harrastusmotiiveja yleensä. Yhtenä osa-alueena hänen tutkimuksessaan ovat musiikin harrastajien motiivit.

Kuorolaulua on tutkittu vähän. Varsinaisia kuorolaulajan harrastusmotivaatiota koskevia tutkimuksia emme löytäneet lainkaan. Lauluharrastusta koskevat tutkimukset ja opinnäytetyöt keskittyvät lähinnä laulun opetuksen ja teknisen osaamisen tarkasteluun (mm. Kuusisto 1996, White 1989). Emme kuitenkaan katso näiden tutkimusten kuuluvan motiivitutkimuksemme teoreettiseen viitekehykseen. Pulkkinen (1995) käsittelee opinnäytetyössään kuoroilmaisun ilmeikkyyttä ja konserttikokonaisuuden valmistumista tapaustutkimuksena.

Tietojemme mukaan Suomessa on tehty tätä ennen vain yksi kausaalisten orientaatioiden teoriaan pohjautuva tutkimus. Liseniaattityössään Kirsti-Liisa Kuusinen (1992) tutki motivaatio-orientaatioiden ja egon voimakkuuden merkitystä hoito-ohjeista poikkeamiseen diabetesta sairastavilla henkilöillä. Hän on laajentanut tutkimustaan ja tehnyt väitöskirjan (1994) aiheesta Psykkinen itsesäätely itsehoidon perustana.

2 HARRASTUKSEN JA MUSIIKINHARRASTUKSEN KÄSITTEET

2.1 Harrastus

Guilfordin (1959, 205) mukaan harrastus on yksilön yleistynyt käyttäytymistendenssi olla kiinnostunut tietyistä toiminnoista. Yksilö pyrkii lähestymään ja saavuttamaan tiettyjä harrastukseensa liittyviä tavoitteita. Harrastus on määritelty myönteissävytteiseksi toimintavalmiudeksi tai tottumukseksi jotakin tiettyä asiaa kohtaan (Hirsjärvi 1982, 53).

Telama (1971, 20) rajaa harrastuksesta pois sellaisen toiminnan ja käyttäytymisen, joka liittyy yksilön jokapäiväisiin velvollisuuksiin tai toimeentulon hankkimiseen. Madsen (1972, 73) puolestaan määrittelee harrastuksen seuraavasti: "Harrasteen ja työn välillä ei ole mitään oleellista eroa, mikäli niihin molempiin motivoi todellinen intressi, mielenkiinto, sanan laajimmassa merkityksessä." Hänen mukaansa niin urheilu, tiede kuin taidekin voivat olla toisille harrastuksia ja toisille ammatteja. Myöskään Entwistlen (1977, 168 - 169) mukaan työ ja harrastukset eivät ole vastakkaisia toisilleen: työ on yhtä lailla osa elämää kuin esimerkiksi perhe, ystävyysuhteet ja harrastukset.

Kelly (1982, 162 - 163) näkee harrastuksessa kaksi merkitystä. Harrastuksen sisäinen merkitys liittyy toiminnan itsensä tuottamaan tyydytykseen. Yksilö voi saavuttaa sisäisen tyydytyksen tunteen esim. osallistumisen kokemuksesta, harrastuksen herättämistä tunteista, itsensä ilmaisemisesta, luovuudesta, taitojen hallinnasta, fyysisestä ja emotionaalista hyvinvoinnista sekä rentoutumisesta. Sosiaalinen merkitys puolestaan viittaa harrastukseen sisältyviin ihmissuhteisiin; uusien suhteiden solmimiseen ja vanhojen vahvistamiseen. Myös Lehtonen (1986, 4) pitää harrastamisen tärkeimpänä tekijänä sitä, että harrastus antaa tekijälleen tyydytystä ja usein myös sosiaalista arvonantoa ja hyväksyntää.

Metsämuuronen (1995, 21 - 22) käsittää harrastuksen harrastuneisuuteen sisältyväksi. Hän sanoo: "Harrastuneisuus on suhteellisen pysyvä tietyntyyppeisiin toimintoihin positiivissävytteisenä toimintavalmiutena yksilön toiminnallisella, kognitiivisella ja

affektiivisellä alueella ilmenevä jatkuva omaehtoinen suuntautuminen. Harrastus voidaan ymmärtää harrastuneisuuden kohdentumisena tiettyyn asiaan, lajiin, tekniikkaan, välineeseen tai osa-alueeseen.”

2.2 Musiikin harrastus

Musiikin harrastus -käsitteen määrittely on varsin vähäistä ja varsinkaan uutta lähdekirjallisuutta ei aiheesta ole. Lehtosen (1986, 9) mielestä musiikin harrastuksen tarkastelulle on tyypillistä se, että lähde teoksissa sitä käsitellään ikään kuin se olisi käsitteellisesti selvä ja yksiselitteinen, jollainen se ei ole.

Toiviainen (1970, 2) sisällyttää aktiiviseen musiikin harrastukseen sekä yksilö- että ryhmämusisoinnin, kun taas passiiviseen musiikin harrastukseen kuuluvat musiikin kuuntelu ja musiikkitapahtumien seuraaminen. Passiiviset musiikin harrastajat kuuluvat musiikin kuluttajiin. Aktiiviset harrastajat tuottavat kulutuksen ohella musiikkia itse.

Lehtonen (1986, 9) määrittelee musiikin harrastuksen aktiviteetiksi tai mieltymykseksi, joka kohdistuu musiikinkuuntelun, esittämisen ja tuottamisen aiheuttamiin positiivisiin tunne-elämyksiin ja mielihyvän tuntemuksiin. Aalto ja Leskinen (1985, 27 - 28) yhdistävät Toivaiaisen ja Lehtosen näkemykset omassa määritelmässään. Heidän mukaansa musiikin harrastus on musiikkiin ja siihen liittyviin aktiviteetteihin suuntautuva mieltymys, joka ilmenee kielellisesti tai toiminnallisesti.

3 MOTIIVIN JA MOTIVAATION KÄSITTEET

Motiivitutkimuksen kenttä on hyvin laaja ja monivivahteinen. Käsitteiden merkitys riippuu tieteenalasta ja siitä tavasta, jolla tutkittavaa aihetta lähestytään. Käsitteiden käyttö on usein päällekkäistä ja sekaannustakin aiheuttavaa - esimerkiksi käsitteitä motiivi, motivaatio, tarve, halu, vietti ja asenne käsitellään usein jopa synonyymeinä. (Leontjev 1977, 156.) Tutkimuksemme ymmärrettävyyden kannalta on kuitenkin tärkeää, että lukija tajuaa keskeisten käsitteiden merkityksen. Seuraavassa esittelemme motiivitutkimuksen käsitteistöä lähestyen aihetta eri kannoilta, sitoutumatta yhteen tiettyyn tieteelliseen lähestymistapaan. Teemme näin siksi, että lukijan olisi helpompi luoda itselleen kokoava näkemys termien joskus monimutkaisistakin sisällöistä.

Motiivi. Madsen (1972, 9) määrittelee motiivin sellaiseksi elimistön, varsinkin aivojen prosessiksi, joka aikaansaa ja ylläpitää sekä toimintaa että käyttäytymistä elävillä olennoilla. Motiivit ovat siis energiaa liikkeelle panevia prosesseja elimistössämme. Peltosen ja Ruohotien (1992, 16) mukaan motiivit saavat aikaan tietynlaista käyttäytymistä ja ylläpitävät sen yleistä suuntaa. Motiiveista osa on tietoisia ja osa tiedostamattomia. Osa motiiveista on myös sellaisia, joita ei moraalin, häveliäisyyden tai oman edun takia haluta ilmaista toiselle (Vuorinen 1993, 16).

Madsenin (1972, 71, 85) mukaan motiivien voimakkuus voi vaihdella yksilöllisesti. Erot aiheutuvat perinnöllisistä tekijöistä tai ympäristötekijöistä. Yksilön käyttäytymistä ei yleensä hallitse vain yksi motiivi, vaan joukko motiiveja, joista joku tai jotkut saattavat olla muita voimakkaampia. Tällaista useampien motiivien käyttäytymistä ohjaavaa joukkoa kutsutaan motiivijärjestelmäksi.

Motivaatio. Alunperin sana *motivaatio* on johdettu latinankielisestä sanasta *movere*, joka merkitsee liikkumista. Myöhemmin sanan merkitys on laajentunut tarkoittamaan niitä tekijöitä, jotka ohjaavat tekemistämme ja käyttäytymistämme. (Peltonen & Ruohotie 1992,

16.) Motivaatiosta riippuu se, kuinka halukas ihminen on käyttämään fyysisiä ja henkisiä voimavarojaan saavuttaakseen jonkin tietyn päämäärän (Peltonen & Ruohotie 1991, 9).

Motivaatiota on lähes mahdotonta määritellä tyhjentävästi. Niinpä sitä onkin käsitelty useissa kymmenissä erilaisissa viitekehyksissä. Motivaatio sisältää Ballin (1977, 2 - 5) mukaan useita, osin päällekkäisiäkin prosesseja. Tuskin siis mikään teoria pystyy antamaan täyttä kuvaa motivaatiosta. Mielenkiintoista on kuitenkin, että motivaation yleisestä metodologisesta asemasta ollaan melko yksimielisiä (Hakkarainen 1990, 24).

Motivaatio rakentuu motiiveista, jotka voivat olla toisiaan tukevia tai ristiriitaisia ja keskenään kilpailevia. Vuorisen (1993, 15 - 16) mukaan ihmisessä vaikuttaa samanaikaisesti useita eri motiiveja, joista ainakin osa kilpailee keskenään. Motivaatio ei kuitenkaan selity vain yksittäisistä motiiveista käsin, sillä niiden takana vaikuttavat aina yksilön asenteet, uskomukset, arvot ja koko elämäkatsomus.

Madsen liittää motivaation fysiologiseen toimintaan. Hän määrittelee motivaation tarkoittavan kaikkia elimistössä - sekä aivoissa että muissa elimissä - tapahtuvia aktiivisia prosesseja. (Madsen 1972, 9.) Ballin (1977, 2 - 5) mukaan motivaatio on käsitteellinen skeema tai hypoteettinen konstruktio, joka voi auttaa meitä ymmärtämään käyttäytymistä. Hakkarainen (1990, 25) sanoo motivaation olevan kokoava termi, johon yhdistetään eritasoisia ja hyvin erilaisia selityksiä. Se voi viitata sekä käyttäytymistä ohjaaviin prosesseihin että tuloksiin. Usein se, mitä kutsutaan motivaatioksi, on vain kuvaus ilmiöstä, joka tulisi selittää.

Kuusinen (1995, 192, 218) on todennut motivaation olevan tieteellisessä viitekehysessä monimutkainen ja vaikea psykologinen ilmiö. Hänen mukaansa motivaatio ilmenee käyttäytymisessämme. Se määrää, mihin yksilö suuntaa toimintaenergiaansa ja miten voimakkaasti. Motivaatiota tarkastellessamme saamme vastaukset kysymyksiin, miksi ihminen tekee juuri niin kuin tekee ja jättää jotain muuta tekemättä. Motivaatio vaikuttaa siis yksilön valintoihin. Vuorisen (1993, 12) mielestä kaikkea ihmisen tavoitteellista toimintaa voidaan tutkia motivaation kautta.

Yksilön motivaation perustana voi olla myöskin yhteiskunnallisia tai yhteisöllisiä tekijöitä. Kuusinen (1995, 194) onkin todennut, että yksilö yhteisön, yhteiskunnan tai

ryhmän jäsenenä voi alkaa toimia muista kuin yksilöllisistä motiiveista käsin. Yksilölliset ja yhteisön motiivit voivat olla jopa ristiriitaisia keskenään. Yksilön vallanhalu ja pyrkimys hallita voivat olla ryhmälle tuhoisia.

3.1 Sisäinen ja ulkoinen motivaatio

Motivaatiossa on erotettavissa sisäinen ja ulkoinen motivaatio käyttäytymistä aikaansaavien ja sille suuntaa antavien motiivien mukaan. Peltosen ja Ruohotien (1991, 10) mielestä motivaatio on sisäistä, jos syyt käyttäytymiseen ovat sisäisiä ja tekeminen itsessään palkitsee tekijäänsä. Deci ja Ryan (1985, 11, 29) toteavat sisäisen motivaation olevan organismin aktiivisuuden tärkein energian lähde. Jos yksilö on todella motivoitunut, hän toimii ilman ylimääräisiä paineita ja palkkioita.

Sisäinen motivaatio perustuu Decin ja Ryanin (1985, 32 - 34) mukaan yksilön tarpeeseen olla kyvykäs ja itseohjautuva. Se on voimaa antavana tekijänä laajalle käyttäytymistä ohjaavien prosessien joukolle, joiden ensisijaisena tavoiteltavana palkkiona on tunne tehokkuudesta ja itsenäisyydestä. Ollessaan sisäisesti motivoituneita yksilöt tuntevat kiinnostusta tekemistään kohtaan ja nauttivat siitä. He tuntevat olevansa kyvykkäitä ja itsenäisiä valitessaan tekemisensä.

Sisäiseen motivaatioon liittyy olennaisesti halu suoriutua erilaisista tehtävistä. Sisäisesti motivoitunut henkilö pyrkii etsimään ja valloittamaan itselleen uusia optimaalisia haasteita, jotka eivät ole liian helppoja eivätkä liian vaikeita yksilön saavuttaa. (Deci & Ryan 1985, 32 - 33.)

Ulkoinen motivaatio on Peltosen ja Ruohotien (1991, 10) mukaan riippuvainen ympäristöstä. Palkkiot tulevat ihmisen ulkopuolelta, ja ne välittää joku muu kuin henkilö itse. Deci ja Ryan (1985, 49) toteavat, että ulkoiseen motivaatioon liittyy halu saada ulkoisia palkkioita teoista ja toiminnasta. Ulkoisesti motivoitunut toiminta ja käyttäytyminen synnyttävät jännitteen ja pakon tunteita. Motivoivina tekijöinä toimivien palkkioiden, rangaistusten tai ulkoisen kontrollin loppuessa myös toiminta lakkaa menettäen merkityksensä. Tekeminen itsessään ei näin ollen aiheuta mielihyvää.

Csikszentmihalyin ja Nakamuran (1989, 52) mukaan paras tapa erottaa ulkoinen ja sisäinen motivaatio toisistaan on kysyä: työskentelisikö yksilö edelleen päämääränsä saavuttamiseksi, jos toiminnasta ei olisi odotettavissa palkkiota tai rangaistusta? Vastauksen ollessa kielteinen on syytä olettaa, että motivaatio on ulkoista. Jos vastaus puolestaan on myönteinen, voidaan motivaatiota pitää sisäisenä.

Ruhotien (1982, 11) mielestä erilaisista sisällöistä huolimatta sisäisen ja ulkoisen motivaation määritelmiä ei voida pitää täysin erillisinä, vaan pikemminkin toisiaan täydentävinä. Ne esiintyvätkin yhtäaikaisesti, joskin toiset motiivit ovat hallitsevampia kuin toiset.

Hakkarainen (1990, 33) on sitä mieltä, että motivaation jakaminen kahteen alueeseen on muodostanut vaikean ongelman psykologisessa tarkastelussa. Jako estää yhtenäisen motivaation käsitteen muodostamisen, mistä seuraa oma sisäisen motivaation dynamiikka ja oma ulkoisen motivaation dynamiikka.

3.1.1 Flow- eli huippukokemus

Sisäinen motivaatio ilmenee puhtaimmillaan huippukokemuksessa. Amerikkalainen psykologi Mihaly Csikszentmihalyi on luonut flow-käsitteen, jolla hän kuvaa optimaalista kokemusta, tilaa jossa ihmisen onnen kokemus on täydellisimmillään. Csikszentmihalyin (1991, 4, 39) mukaan flow on yhtä kuin tietoisuuden järjestys. Kokiessaan tällaisen tilan ihminen antautuu johonkin toimintaan niin kokonaisvaltaisesti, että kaikki muu menettää hetkellisesti merkityksensä. Kokiessamme flown huomiomme saa vapaasti ja täysin kiinnittyä toimintaan joka johtaa asettamiimme tavoitteisiin. Kokemus on itsessään palkitseva ja niin nautittava, että ihminen on valmis tekemään suuriakin uhrauksia sen saavuttamiseksi.

Kun psyykinen energiamme kohdistuu tavoitteeseen ja taitomme mahdollistavat tavoitteen mukaisen toiminnan, syntyy flow-kokemus. Toiminta edellyttää kuitenkin sellaista paneutumista ja keskittymistä, että hetkeksi kaikki muu unohtuu. Tyypillistä flow-kokemukselle onkin, että yksilön ajantaju katoaa ja arkipäivän murheet menettävät

merkityksensä. (Csikszentmihalyi 1991, 6, 49.)

Csikszentmihalyin (1991, 3 - 6) mielestä flow'n kokeminen edellyttää vapautumista palkintojen ja rangaistusten kahlitsemasta elämästä, koska flow on jotakin sellaista, minkä me itse saamme tapahtumaan. Flow-kokemus voi syntyä, kun ponnistelemme omilla ääri rajoillamme saavuttaaksemme haastavaksi ja arvokkaaksi kokemamme päämäärän. Vaikka toiminta flow'n saavuttamiseksi saattaakin vaatia voimakasta fyysistä rasitusta, itse kokemus voi jäädä mieleemme yhtenä elämämme parhaista hetkistä.

Deci (1992, 45) sanoo sisäisesti motivoituneelle ihmiselle luonteenomaisen syvän keskittymisen ja sitoutumisen ilmenevän spontaanina innostuksena asiaan. Puhtaimmillaan sisäinen motivaatio ilmenee juuri flow- eli huippukokemuksessa. Csikszentmihalyin ja Nakamuran (1989, 55) mukaan flow-kokemuksia esiintyy erityisesti mieliharrastusten parissa.

3.1.2 Sisäinen pakottavuus

Sisäisesti motivoitunut toiminta saattaa perustua myös sisäiseen pakottavuuteen. Decin ja Ryanin mukaan tämä merkitsee sitä, että yksilö itse jakaa rangaistuksia ja palkkioita itselleen. Tällöin yksilö pyrkii erilaisten tunteiden saavuttamiseen ja välttämiseen. Kriittinen itsearviointi johtaa helposti syyllisyyden- tai häpeäntunteeseen ja aiheuttaa tilanteen, jossa näiden tunteiden välttämisestä tulee pakottava tekijä. Tehtävän suorittaminen sinänsä ei ole pääasia, vaan itseän kohdistuva arviointi ja seuraukset itsetunnon kannalta. Itseä tarkkaileva toiminta voidaan kokea yhtä kontrolloivaksi kuin ulkopuolelta tuleva kontrolli. (Deci & Ryan 1985, 157 - 159) Sisäisen pakottavuuden ohjaama toiminta sisältää siis ulkoisen motivaation tunnuspiirteitä.

3.2 Motivaation voimakkuus

Tekemisen kesto eli pysyvyys kertoo meille motivaation olemassaolosta ja sen voimakkuudesta. Mitä pidempään yksilö suuntaa toimintansa saavuttaakseen tietyn päämäärän ja mitä

enemmän hän on valmis tekemään uhrauksia tavoitteensa saavuttamiseksi, sitä suurempi motivaatio hänellä on. (Kuusinen 1995, 218.)

Heinosen ja Karin (1978, 62) mukaan motivaatioon läheisesti liittyvä aktivaatio- eli energiataso, joka tarkoittaa elimistön fysiologista ja psyykkistä vireystilaa, ilmaisee sen voimakkuuden, jolla yksilön aktiivisuus voi kussakin tilanteessa purkautua.

Vaikka korkea vireystaso yleensä ilmaiseekin vahvaa motivaatiota, ei esimerkiksi oppimistulosten ja vireystason keskinäinen riippuvuus ole Vuorisen (1993, 17 - 18) mukaan suoraviivainen. On todettu, että jos vireystaso nousee hyvin korkealle, tulokset alkavatkin heiketä. Hyvin korkea vireystaso voi johtua sellaisista motiiveista, jotka ovat ristiriitaisia hyvän suorituspyrkimyksen kannalta, jolloin se voi jopa huonontaa suoritusta ja lisätä ahdistuneisuutta.

4 MOTIVAATIOON VAIKUTTAVIA TEKIJÖITÄ

4.1 Tarve

Madsen (1982, 161) nimittää sisäiseksi motivoiviksi tekijöiksi elinten tasapaino- tai epätasapainotiloja. Elemen epätasapainoista tilaa hän kutsuu tarpeeksi. Motivaatio on siis jonkinlainen "negatiivinen" tila, jonka tarpeen tyydytys poistaa. Samansuuntaisesti määrittelevät Peltonen ja Ruohotie (1992, 52) tarpeen sisäiseksi epätasapainon tilaksi, joka saa aikaan toimintaa tasapainon saavuttamiseksi. Heidän mukaansa inhimillisissä tarpeissa esiintyvä vaihtelu ja tarpeiden suhteellinen voimakkuus tietyllä hetkellä ohjaavat merkittävästi ihmisen yritystä ja halua suoriutua erilaisista tehtävistä.

Metsämuurosen (1995, 68 - 69) mielestä ihminen arvottaa tärkeimmiksi ne tarpeet, jotka ovat yksilön itsensä kannalta mielenkiintoisia; vastaavasti hän ei arvota tärkeiksi niitä tarpeita, joihin ei ole kiinnostusta. Hän kuvaa asiaa seuraavasti: "Jos yksilö kokee, että tarve tyydyttyy, seuraa tasapaino, mutta ellei tarve tyydyty, pyritään tyydytykseen jollain muulla tavalla."

Gromin (1976, 21) mukaan eri yksilöillä on erilaiset tarpeet, jotka ohjaavat heidän käyttäytymistään. Ihminen etsii tyydytystä tarpeilleen ja pyrkii omaksumiensa arvojen toteuttamiseen avoimesti tai kontrolloidusti, tietoisesti tai tiedostamatta.

A. N. Leontjev (1977, 156 - 160) toteaa, että tarpeen käsitteelle on annettu psykologiassa virheellinen tulkinta. Hänen mukaansa tarpeet liittyvät toiminnan analyysiin siten, että tarvetila edeltää varsinaista toimintaa. Tarvetilassa toiminnalla ei ole vielä kohdetta. Tarve muuttuu toiminnan motiiviksi, kun se löytää kohteensa. Hakkaraisen (1990, 67) mielestä tässä määritelmässä on yhtenä suurimmista ongelmista se, ettei voida tietää, mistä tarvetila syntyy.

4.2 Arvo

Arvot ohjaavat ihmisten ja ryhmien valintoja ja ilmenevät sanoissa ja teoissa (Hirsjärvi 1982, 16). Arvot liittyvät Locken (1991, 291, 297) määritelmässä tarpeisiin sen kautta, että ihminen voi ainakin osittain valita, minkä tarpeen hän arvottaa tärkeimmäksi. Arvot ovat toimintaa motivoivia tekijöitä. Persoonia ihmisistä tekevät heidän motiivinsa ja arvonsa.

Vuorinen (1993, 14) on todennut, että arvot liittyvät olennaisesti minä-ihanteeseen ja itsetuntoon. Ihmisen itsetunnon vahvuutta ohjaa se, miten hyvin hän pystyy saavuttamaan omaan minä-ihanteeseensa kuuluvat arvot. Arvoista käsin ohjautuessaan ihminen kokee itsensä vapaammaksi tekemään valintoja ja tuntee itsensä oman elämänsä subjektiksi. Allardtin (1983, 55) mukaan arvot koskevat laajoja toimintakokonaisuuksia ja ovat huomattavasti pysyvämpiä kuin asenteet.

4.3 Asenne

Asenne merkitsee Allardtin (1983, 55) mukaan taipumusta reagoida hyväksyvästi tai hylkäävästi johonkin esineeseen, henkilöön tai asiantilaan. Peltonen ja Ruohotie (1992, 39) määrittelevät asenteen samansuuntaisesti. Heidän mukaansa asenne tarkoittaa ihmisen taipumusta tuntea, ajatella ja toimia tietyllä tavalla. Se ohjaa sitä tapaa, jolla hän käsittää ja arvioi ympäristöään. Yksilön asenteesta riippuu, arvostaako hän jotakin kohdetta vai kokeeko hän sen epämieluisaksi. Asteiden laatu ja voimakkuus määräytyvät sen mukaan, mitä ihminen on kokenut ja millaisia taipumuksia hänellä on. Yksilön saadessa onnistumisen kokemuksia hänen asenteensa toimintaa kohtaan muuttuu myönteisemmäksi. Tämän seurauksena yksilö kehittää toiminnassa tarvittavia ominaisuuksia entisestään.

Asenteet voidaan käsittää myös kokemuksesta muodostuneiksi henkisiksi ja hermostollisiksi väitteiksi tai vastalauseiksi, joita käytetään apuna toiminnallisessa tai ohjaavassa käyttäytymisessä. Breckler ja Wiggings (1989, 408 - 409) käsittelevät asennetta juuri tällä tavalla. Heidän mukaansa asenteet ovat opittuja, ne tekevät toiminnalle alttiiksi ja ne edellyttävät arviointia kohteen mielekkyyden suhteen.

4.4 Kannusteet ja palkkiot

Peltonen ja Ruohotie (1992, 58) kutsuvat kannusteeksi yksilön ulkopuolista ärsykettä, jonka tarkoituksena on herättää tietynsuuntaista käyttäytymistä. Ihmisen on mahdollista mieltä tekemiseensä vain, jos se tarjoaa hänelle riittävän määrän välineitä tarpeiden tyydyttämiseksi. Toimintaolosuhteiden tulisi edistää ihmisten sopeutumista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannusteiden teho riippuu yksilön tarpeista ja tavasta, jolla kannusteet tarjotaan.

Kannuste ja palkkio ovat sanoina lähes synonyymejä. Peltonen ja Ruohotie (1992, 58) antavat niille kuitenkin selvästi erilaiset käsitteelliset merkitykset. Heidän mukaansa kannuste on palkkion ennakkointia ja siitä tulee palkkio, kun se annetaan ihmiselle. Kannuste virittää ja palkkio vahvistaa toimintaa. Kannuste siis kannustaa toimimaan tietyn päämäärän saavuttamiseksi niin kauan, että tavoite saavutetaan ja työstä saadaan palkkio.

Metsämuuronen (1995, 81) on todennut, että palkkiot voivat olla sisäisiä tai ulkoisia aivan kuten motivaatiokin. Sisäiset palkkiot ovat tyydytystä tehdystä työstä ja toiminnasta. Ulkoinen palkkio on jotain, minkä joku ulkopuolinen taho antaa palkinnoksi osallistumisesta tai onnistumisesta.

Joillakin ulkoisilla palkkioilla, kuten rahalla, voi Kuusisen (1995, 211, 220) mukaan olla jopa kielteinen vaikutus yksilön sisäiseen motivaatioon. Jos sisäisesti motivoitunutta toimintaa aletaan palkita erilaisin palkkioin, on mahdollista, että toiminta muuttuu ulkoisesti ohjautuvaksi. Tällöin yksilön kokema tekemisen mielihyvä heikkenee ja vähenee ja tekeminen tulee ulkoisesta kontrollista riippuvaiseksi. Toisaalta joillakin ulkoisilla palkkioilla, kuten myönteisellä palautteella ja kehumisella, on taipumus kasvattaa sisäistä motivaatiota (Peltonen & Ruohotie 1992, 78 - 79).

Peltosen ja Ruohotien (1991, 23) mukaan ihminen monesti odottaa ulkoisia palkkioita ja suuntaa käyttäytymistään palkkioiden toivossa. Tästä syystä palkkiot tulisikin heidän mielestään sitoa suoritukseen. Palkkioiden vaikutukset määräytyvät lopulta sen kautta, kokeeko ihminen ne oikeudenmukaisiksi ja ansaituiksi oman suorituksensa kannalta.

5 SITOUTUMISEN KÄSITE

Sitoutumisella (engl. *commitment*) tarkoitetaan sitovaa lupautumista tai emotionaalista kiinnittymistä sitoutumisen kohteeseen. Se liittyy olennaisesti motivaation käsitteeseen. Metsämuuronen (1995, 64, 89, 92) on todennut motivoituneen ihmisen sitoutuvan tekemiseensä, esimerkiksi harrastukseensa. Ihminen on sitä sitoutuneempi, mitä motivoituneempi hän on, ja sitä merkityksellisempänä hän pitää harrastusta itselleen. Sitoutunut ihminen ei silti välttämättä ole motivoitunut, mutta hänen motivaationsa voi kasvaa sitoutumisen myötä.

Lazarus ja Folkman (1984, 56, 58) toteavat sitoutumisen ilmaisevan, mikä on yksilölle tärkeää ja millä on yksilölle merkitystä. Samalla se määrää, mitkä seikat ihminen kokee stressitekijöinä itselleen. Sitoutuminen korostaa niitä valintoja, joita yksilö tekee tai on valmis tekemään pitääkseen yllä ihannearvojaan ja/tai saavuttaakseen halutut päämäärät. Mitä voimakkaampaa yksilön sitoutuminen on johonkin toimintaan, sitä haavoittuvampi hän on erilaisille toimintaan kohdistuville stressitekijöille.

Shamir (1988) on tutkinut ihmisten vapaa-ajan sitoutumista. Hän jakaa sitoutumisen kahteen pääluokkaan: ulkoiseen ja sisäiseen sitoutumiseen. Ulkoisessa sitoutumisessa ulkoiset olosuhteet vaikuttavat toiminnan jatkumiseen, roolikäyttäytymiseen tai yhteyteen muiden ihmisten kanssa. Jos ihminen on esimerkiksi sijoittanut rahaa harrastukseensa, on hän myöskin suhteellisen sitoutunut siihen ja hänen odotetaan jatkavan toimintaansa. Sisäinen sitoutuminen on ennen kaikkea motivoitunut tila jatkaa samanlaista toimintaa kuin aikaisemminkin, koska toiminta kuvastaa yksilön sisäistettyjä tavoitteita ja arvoja. Sitoutuminen on sitä voimakkaampaa, mitä keskeisempi merkitys toiminnalla, roolilla tai yhteydellä on yksilön identiteetille. (Metsämuuronen 1995, 90 - 91.)

Sisäisen ja ulkoisen sitoutumisen välillä on tiettyjä yhtenevyyksiä. Metsämuuronen (1995, 91) arvelee, että myös sisäisesti sitoutunut harrastaja voi alkaa ulkoisella sitoutumisella vahvistaa sitoutumistaan, esimerkiksi sijoittamalla rahaa ja aikaa harrastukseensa. Toisaalta ulkoinen sitoutuminen voi luoda myönteiset olosuhteet sisäiselle sitoutumiselle,

jollei harrastaja vielä ole sisäisesti sitoutunut.

Metsämuuronen (1995, 92) on sitä mieltä, että mitä sisäisesti sitoutuneempi ihminen on harrastukseensa, sitä merkityksellisempänä hän pitää harrastusta itselleen. Ulkoista sitoutumista on hänen mukaansa huomattavasti helpompi tutkia kuin sisäistä sitoutumista. Mitä enemmän ihminen sitoutuu ulkoisesti harrastukseensa, sitä enemmän hän käyttää rahaansa, aikaansa ja voimiansa siihen.

6 AUTONOMIAN KÄSITE

Autonomialla tarkoitetaan Kuusisen (1992, 48 - 49) mukaan yksilön kokemusta itsestä muista erillisenä ja itsenäisesti toimintaansa ohjaavana olentona. Autonomisesti kehittynyt ihminen tuntee olevansa ainutlaatuinen ja kokee itsenäisesti ohjautuvan käyttäytymisensä näkyvän myös ulospäin. Kuusinen olettaa autonomian kokemuksen saavuttamisen ja ylläpidon olevan yksilön psyykkisen säätelyn tavoite ja sitä määräävä tekijä sekä kehityksellisesti että tilanteesta toiseen.

Autonominen yksilö on siis vapaa toimimaan omien tavoitteidensa ja mielihalujensa ohjaamana (Deci & Ryan 1985, 154 - 155). Benjamin B. Wohlman (1982, 52) määrittelee vapauden autonomian yhteydessä seuraavasti: ”Vapaus tarkoittaa yksilön kykyä kontrolloida käyttäytymistään, asettaa päämääriä elämässä ja tavoitella niitä tarmokkaasti”.

Vuorinen (1995, 145) puhuu vapauden (h)aaveesta. Hänen mukaansa yksilön itsemääräämispyrkimys tulee selvimmän esille silloin, kun tämä pyrkii säilyttämään sisäisen vapautensa vaikeissakin oloissa.

Yksilön autonomian kehittyneisyys näyttää vaikuttavan hänen itsearviointinsa realistisuuteen. Koestener, Bernieri ja Zuckerman (1992, 54) toteavat tutkimuksessaan, että autonomisen orientaation omaavat henkilöt antoivat realistisemmän kuvan omasta käyttäytymisestään kuin kontrollioituneet, jotka ovat taipuvaisia kaunistelemaan itsearviointejaan. Autonomian kehittyminen on siis yhteydessä yksilön tiedostamiskykyyn ja siihen, miten yksilön itsearviointi vastaa yksilön todellista käyttäytymistä.

7 KAUSAALISTEN ORIENTAATIOIDEN TEORIA

Decin ja Ryanin (1985, 31 - 32) kausaalisten orientaatioiden teoria kuvaa yksilöiden autonomian kehittymistä ja autonomian merkitystä yksilöiden käyttäytymisen säätelyssä sekä yksilöiden välisiä eroja autonomian kehittyneisyydessä. Teorian perustana on se, että yksilöllä on tarve kehittyä kohti suurempaa autonomiaa, itsemääräytymistä ja kyvykkyyttä.

Deci ja Ryan ovat nimenneet teoriaan kolme motivaatio-orientaatiotyyppiä: 1) autonominen orientaatio, 2) kontrolliorientaatio ja 3) impersonaalinen orientaatio. Käyttäytymistä ohjaavat tekijät määräytyvät yksilön motivaatio-orientaation mukaan. Deci ja Ryan olettavat, että jokaisella yksilöllä on omaan persoonallisuuteen sidoksissa oleva määrä kaikkia kolmea orientaatiota. Yksilön käyttäytymistä voidaan ennustaa näitä orientaatioita mittaamalla. (Deci & Ryan 1985, 153.)

Kuusisen ja Sundholmin (1994, 2 - 3) mukaan yksilön toiminta vaihtelee motivaatio-orientaatioiden voimakkuuden mukaan autonomisesti ohjautuneesta toiminnasta amotivoituneeseen (ks. 7.3) ja epäitsenäiseen toimintaan. Sisäisesti motivoitunutta ja itsenäistä, omien tavoitteiden mukaista toimintaperustaa kutsutaan autonomiseksi motivaatio-orientaatioksi. Mikäli yksilön toiminta on päämäärätöntä, amotivoitunutta ja epäitsenäistä, hänellä on impersonaalinen eli hajanainen orientaatio. Kontrolliorientoitunut yksilö motivoituu sisäisten tai ulkoisten kontrollien mukaan ja toimintaan saattaa liittyä tunne tekemisen pakollisuudesta. Autonomisesti orientoituneeseen yksilöön verrattuna kontrolliorientoitunut yksilö toimii enemmän ulkoisten motiivien ohjaamana. Impersonaaliseen motivaatio-orientaatioon verrattuna kontrolliorientoitunut yksilö on motivoituneempi ja tavoitteellisempi.

7.1 Autonominen orientaatio

Autonomisen orientaation keskeinen piirre on, että yksilö tuntee olevansa itse aloitteentekijä toiminnan suhteen ja että toiminta on vapaaehtoista. Hän käyttää saatavilla olevaa

informaatiota tehdäkseen valintoja, jotka auttavat saavuttamaan itse valitut tavoitteet. Myös keinot, joilla tavoitteisiin pyritään, ovat yksilön itsensä valitsemissä. Hän kykenee säätelemään käyttäytymistään joustavasti ja ohjaamaan toimintaansa siten, että asetetut päämäärät saavutetaan. Autonominen orientaatio viittaa sisäisesti motivoituneeseen toimintaan. (Deci & Ryan 1985, 154 - 155; Deci 1992, 44; Kuusinen 1992, 47.)

Kuusisen (1994, 51) mukaan yksilön autonomian säätely voidaan olettaa kehittyvän vahvimmilleen vasta aikuisella. Autonomisesti kehittyneen yksilön käyttäytymisen säätely on joustavaa eikä tekeminen aiheuta paineen tunnetta.

7.2 Kontrolliorientaatio

Decin ja Ryanin (1985, 157 - 158) mukaan kontrolliorientoituneen henkilön käyttäytyminen ohjautuu sisäisten ja/tai ulkoisten kontrollien mukaan. Yksilöllä on päämäärä, johon hän toiminnallaan pyrkii, mutta ei valinnan kokemusta. Keinot, joilla tavoitteisiin pyritään, määräytyvät muiden kuin yksilön itsensä toimesta, ja tästä syystä toiminta tuntuu usein pakolliselta. Kuusinen ja Sundholm (1994, 3 - 4) toteavat, että kontrolliorientoituneen henkilön käyttäytyminen on jäykempää kuin autonomisesti orientoituneen ja että juuri tämä saattaa aiheuttaa jännitteen ja pakon tunteen. Toiminta ei tuota mielihyvää itsetarkoituksellisenä tekemisenä.

Ulkoisen kontrollin ohjaama toiminta tapahtuu yksilön ulkopuolelta tulevien rangaistusten ja palkkioiden ohjaamana. Omien tunteiden ja tarpeiden sijaan toimintaa voi ohjata esimerkiksi tietoisuus toiminnan avulla saavutettavasta aineellisesta hyödystä tai sosiaalisesta hyväksynnästä. Ulkoisen kontrollin puuttuessa motivaatio heikkenee ja toiminta menettää merkityksensä. (Kuusinen & Sundholm 1994, 4.)

Kuusisen (1992, 48) mukaan sisäiseen kontrolliin ja pakottavuuteen perustuvassa motivaatiossa yksilö toimii itse palkkioiden ja rangaistusten jakajana itselleen. Tällöin toimintaan liittyy jännityksen ja paineen tunne - tunne valinnan mahdollisuudesta jää vähäiseksi. Sisäisesti kontrolloitunutta toimintaa ohjaa voimakas itsearviointi ja erityisesti pyrkimys saavuttaa tai välttää tiettyjä tunnetiloja. Yksilö saattaa esimerkiksi suunnata

toimintaansa siten, että itsetarkastelun myötä hänen ei enää tarvitsisi tuntea syyllisyyttä tai häpeää toiminnastaan.

Usein kontrolliorientaatio ohjaa henkilöä siten, että tämä hakeutuu tilanteisiin, joissa kontrolli on olemassa. Huolimatta siitä, että tilannetta objektiivisesti tarkasteltaessa voidaan todeta, että kontrolli onkin itse asiassa informatiivista palautetta, käsittää kontrolliorientoitunut henkilö sen kontrolloivana toimintana. (Deci & Ryan 1985, 159.)

Kuusinen ja Sundholm (1994, 4 - 5) toteavat, että kontrolliorientaatio saattaa myös lisätä yksilön tarvetta suurempaan autonomiaan. Kontrolliorientoitunut henkilö kokee kontrollin usein oman autonomiansa uhkana ja ryhtyy vastustamaan kontrollia eräänlaisen vastakontrollin periaatteella. Kokemus ulkoisen kontrollin aiheuttamasta uhasta riippuu yksilön autonomian kehittyneisyydestä. Mitä vähemmän yksilön autonomia on kehittynyt, sitä todennäköisemmin kontrolli koetaan uhkana ja vastustus syntyy. Usein sosiaalisten tilanteiden hallinta on kontrolliorientoituneelle yksilölle vaikeaa.

7.3 Impersonaalinen orientaatio

Hajanainen eli impersonaalinen orientaatio perustuu Decin ja Ryanin (1985, 159 - 160) mukaan yksilön kyvyttömyyteen hallita käyttäytymistään johdonmukaisesti. Impersonaalissa orientaatioissa on keskeistä yksilön uskomus, jonka mukaan toiminta ja palkkiot ovat toisistaan riippumattomia ja toimintaa ohjaavat voimat eivät ole yksilön itsensä kontrolloitavissa. Yksilön psyyken rakenne on vajavainen, eikä hänellä ole tarvittavia psykologisia toimintamalleja käsitelläkseen käyttäytymistä ohjaavia voimia. Yksilö on jatkuvasti alttiina ympäristön vaikutuksille ja käyttäytyy epäjohdonmukaisesti ulkoisten ja sisäisten käyttäytymistä ohjaavien tekijöiden mukaan. Persoonallisuuden integraation puutteellisuus vaikeuttaa tunteiden ja tilanteiden tietoista hallintaa. Erityisesti emotionaaliset tilanteet ovat impersonaalisen orientaation omaavalle yksilölle vaikeita. Tämä synnyttää yksilössä kyvyttömyyden ja avuttomuuden tunteen. Seurauksena on usein amotivoitunut tila, jossa toiminta tapahtuu hallitsemattomasti, ilman tietoista päämäärää.

Deci ja Ryan (1985, 150 - 151) kuvaavat yksilöä amotivoituneeksi, jos hän ei

kykene hallitsemaan ja säätelemään käyttäytymistään siten, että asetetut päämäärät saavutettaisiin. Mitä enemmän yksilön kontrolliorientaatio tai impersonaalinen orientaatio on korostunut, sitä suuremmalla todennäköisyydellä amotivaation tila syntyy. Se voi syntyä esimerkiksi, kun kontrolliorientoitunut henkilö epäonnistuu kontrolliorientoituneessa toiminnassa, eikä hän saa riittävää onnistumisen kokemusta.

Kun autonomista orientaatiota kuvaillaan joustavan ja eheän minän orientaatioksi ja kontrolliorientaatiota taas joustamattomaksi, sisäisten ja ulkoisten kontrollien orientaatioksi, impersonaalinen orientaatio sisältää puutteellisia rakenteita näistä molemmista. Yksilön ahdistuneisuus liittyy usein impersonaaliseen orientaatioon. (Deci & Ryan 1985, 160.)

8 SEMINAARINMÄEN MIESLAULAJAT

Seminaarinmäen Mieslaulajat eli Semmarit on Jyväskylän yliopistossa vuodesta 1989 lähtien toiminut mieskuoro. Sen toiminta-ajatuksena on perinteisen mieskuorotradition uudistaminen omalla sävellys-, sanoitus- ja sovitustyöllä, johon lähes kaikki kuoron jäsenet osallistuvat. Kuoro kutsuu esittämäänsä musiikkia mieskuoropopiksi. Kuorossa on kaksikymmentä laulajaa, ja sitä on alusta saakka johtanut Reima Viitala. (Ks. myös luku 12.)

Seminaarinmäen Mieslaulajat sitoo kappaleensa juonellisiksi konserttikokonaisuuksiksi, joissa käytetään runsaasti erilaisia teatterin keinoja. Kuorolle on ominaista poikkitaiteellisuus, vahva visuaalinen ilme ja koreografiat. Puheet, sketsit, värivalot ja muut tehosteet ovat tuttuja elementtejä kuoron konserteissa.

Kuorolta on ilmestynyt viisi levyä; EP-levy Lepoasento (1992), CD Kuka on tuo mies (1993), CD Ruohonjuuritasolla (1995), CD-single Kaksi kättä hississä (1996) ja CD Sampo Texas (1996).

Seminaarinmäen Mieslaulajilla on kymmeniä esiintymisiä vuodessa eri puolilla Suomea. Esiintymisten ohessa se harjoittelee 1 - 2 viikonloppuna kuukaudessa. Kolmen viime vuoden aikana (1996 - 1998) kuoron toiminta on laajentunut myös televisioviihteen puolelle. Useiden televisioesiintymisten ja konserttitaltiointien lisäksi kuorolaiset ovat itse käsikirjoittaneet ja toteuttaneet kaksi musiikkiviihdeohjelmakokonaisuutta TV 2:lle.

Vaikka kuoron toiminta tuntuu usein ammattimaiselta, se on säilyttänyt yhteyden amatööriyteen siten, että kuorolaiset eivät saa harrastuksestaan henkilökohtaista rahallista hyötyä. Juuri tämä seikka tekeekin tutkimuksestamme mielenkiintoisen; mitkä ovat ne tekijät, jotka motivoivat miehiä laulamaan ja harrastamaan tässä ryhmässä?

9 TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimuksemme tavoitteena oli muodostaa näkemys niistä yksilöllisistä motiiveista, jotka ohjaavat miehen toimintaa kuorolaulajana Seminaarinmäen Mieslaulajissa. Halusimme tietoa siitä, miksi kuorolainen pitää harrastusta itselleen tärkeänä. Selvittääksemme kohdejoukon motivaation suuntaa, valitsimme tutkimuksen teoreettiseksi viitekehykseksi Decin ja Ryanin (1985) kausaalisten orientaatioiden teorian. Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa käytimme tutkimusmenetelmänä Decin ja Ryanin (1985) kehittämää motivaatio-orientaatiomittaria, jonka avulla valitsimme kuorosta kuusi haastateltavaa.

Tutkimuksen toisessa vaiheessa haastattelimme valittuja henkilöitä. Haastattelun tarkoituksena oli selvittää niitä yksilön toiminnan motiiveja, jotka ohjaavat hänen käyttäytymistään harrastuksessa. Samalla halusimme tietää, kuinka voimakkaasti kuorolaiset ovat sitoutuneita harrastukseensa. Metsämuurosen (1995, 90 - 91) mukaan varsinkin sisäinen sitoutuminen on sitä voimakkaampaa, mitä keskeisempi merkitys toiminnalla on yksilön identiteetille. Selvittämällä kuorolaisten sitoutumisen määrää ja laatua, meillä oli myös mahdollisuus saada tietoa siitä, kuinka halukkaita he ovat jatkamaan harrastustaan samantyyppisenä tulevaisuudessakin. Tutkimusongelmiksemme muodostuivat seuraavat kysymykset:

Pääongelma 1: Mikä motivoi kuorolaista harrastamaan kuorolaulua Seminaarinmäen Mieslaulajissa?

Ongelma 1.1: Onko motivaatio enemmän ulkoista vai sisäistä?

Pääongelma 2: Selittyvätkö kuorolaisten motivaatioerot Decin ja Ryanin kausaalisten orientaatioiden teorian avulla?

Pääongelma 3: Kuinka sitoutunut kuorolainen on harrastukseensa?

Ongelma 3.1: Onko sitoutuminen enemmän ulkoista vai sisäistä?

10 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

Teimme päätöksen tutkimuksen suorittamisesta syksyllä 1995. Aloitimme taustateorian kehittelyn kirjallisuuden pohjalta keväällä 1996. Tutkimuksen ensimmäinen vaihe toteutettiin aikavälillä joulukuu 1996 - huhtikuu 1997. Tutkimuksen toinen vaihe toteutettiin aikavälillä toukokuu 1997 - joulukuu 1998.

10.1 Tutkimuksen ensimmäinen vaihe

Aloitimme tutkielmamme empiirisen osan joulukuussa -96. Jaoin esiintymismatkalla ollessamme kuorolaisille Decin ja Ryanin kehittämän ja Kirsti-Liisa Kuusisen ja Lars Sundholmin suomentaman motivaatio-orientaatiomittarin. Haastateltavat täyttivät lomakkeet omalla ajallaan ja palauttivat ne tutkijoille joko henkilökohtaisesti tai postitse. Kuoron jäsenistä lomakkeen täyttivät kaikki muut paitsi kuoronjohtaja ja tutkijat itse. Analysoimme tutkimuslomakkeet maalisi- ja huhtikuun 1997 aikana.

10.1.1 Motivaatio-orientaatiomittari ja sen luotettavuus

Motivaatio-orientaatiomittari, alkuperäiseltä nimeltään General Causality Orientations Scale, antaa tutkittavalle henkilölle kolme eri pistemäärää (liite 3.). Nämä pistemäärät ilmaisevat yksilön autonomisen, kontrolliorientaation ja impersonaalisen orientaation voimakkuutta. Pistemäärien perusteella voidaan tehdä suuntaa antavia päätelmiä ja ennusteita yksilön käyttäytymisestä ja sitä ohjaavista tekijöistä. Mittari sisältää 12 erilaisen tilanteen kuvausta. Tutkittavan tehtävänä on arvioida omaa mahdollista käyttäytymistään annettujen kolmen käyttäytymisvaihtoehdon kohdalla. Arviointi tapahtuu asteikolla 1 - 7. Jokaisessa tilannekuvauksessa annetuista käyttäytymisvaihtoehdoista yksi kuvaa yksilön autonomisen, yksi kontrolli- ja yksi impersonaalisen orientaation määrää. Yhteen laskemalla jokaisen kysymyksen samaa motivaatio-orientaatiota osoittavat pisteet saadaan kolme eri

pistemäärää, joiden avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä yksilön motivaatio-orientaation suunnasta ja voimakkuudesta. (Kuusinen & Sundholm 1994, 6.) Kuusinen ja Sundholm ovat suomentaneet mittarin omaa tutkimustaan varten.

Kuusisen ja Sundholmin (1994, 6) mukaan motivaatio-orientaatiomittarin luotettavuus on ollut Decin ja Ryanin tutkimuksissa tyydyttävä. Tällöin autonomisen orientaation reliiabelius on Cronbachin $\alpha = .74$, kontrolliorientaation $\alpha = .69$ ja impersonaalisen orientaation $\alpha = .74$. Kuusisen (1992, 68) omassa tutkimuksessa skaalojen reliiabeliudet olivat seuraavat: autonominen orientaatio $\alpha = .70$, kontrolliorientaatio $\alpha = .62$ ja impersonaalinen orientaatio $\alpha = .64$.

10.1.2 Aineiston analyysi

Tutkimuksen ensimmäisen vaiheen tarkoituksena oli saada selville kohdejoukosta kaikkein selvimmät eri motivaatio-orientaatioiden edustajat (selvät ääritapaukset). Tästä syystä päädyimme taulukoimaan haastateltavat motivaatio-orientaatioiden mukaan siten, että suurimman pistemäärän omaava henkilö sijoittui taulukossa ylimmäksi ja pienimmän omaava alimmaksi. Näin jokainen haastateltava tuli sijoitetuksi sekä autonomista orientaatiota, kontrolliorientaatiota että impersonaalisuutta kuvaavalle asteikolle. Korostamme, että tällä menettelytavalla saadaan esiin ainoastaan sellaiset henkilöt, joilla on yhtä motivaatio-orientaatiota paljon ja muita vähän (selvä ääritapaus), ei siis välttämättä korkeimman pistemäärän saaneita henkilöitä. Lisäksi tällä tavalla pyrimme sulkemaan pois erilaisista vastaustekniikoista aiheutuvat erot pistemäärissä.

10.1.3 Ristiintaulukointi ja haastateltavien valinta

Koestner, Bernieri ja Zuckerman (1992) ovat motivaatio-orientaatioita koskevissa tutkimuksissaan käyttäneet ristiintaulukointia arvioidessaan erilaisten orientaatioiden suhteellista määrää yksilöillä. Ristiintaulukoimalla paljon ja vähän eri motivaatio-orientaatiota omaavat yksilöt saadaan kahdeksan eri tyyppiä. Selvien ääritapausten, joilla yhtä

motivaatio-orientaatiota on paljon ja muita vähän, tulkitseminen on yksinkertaista. Sekatyypien tulkinta sen sijaan on paljon ongelmallisempaa. Siksi olemme valinneet haastateltavat ristiintaulukoinnin avulla. Omassa ristiintaulukoinnissamme olemme jakaneet haastateltavat kolmeen ryhmään (paljon, keskipaljon, vähän) motivaatio-orientaatiopisteidensä mukaan. Näin taulukoimalla saadaan 27 erilaista motivaatio-orientaatio tyyppiä. Keskitymme kuitenkin vain selviin ääritapauksiin.

TAULUKKO 1. Koehenkilöt (kh) ristiintaulukoituna motivaatio-orientaatiopisteiden mukaan

Orientaation määrä	Autonominen orientaatio		Kontrolli-orientaatio		Impersonaalinen orientaatio	
	kh:n nro	pist.	kh:n nro	pist.	kh:n nro	pist.
Paljon	4	79	11	57	15	50
	16	78	18	57	6	50
	6	76	9	54	14	48
	12	75	4	53	4	48
	8	73	13	51	5	45
	11	72	3	46	7	43
	15	72	7	46	12	40
Keskipaljon	18	72	12	45	11	39
	17	71	6	45	17	38
	2	71	10	44	10	36
	9	70	2	44	8	35
	7	69	17	43	18	34
	10	67	14	40	3	33
Vähän	1	64	15	38	13	32
	13	64	5	38	2	32
	14	64	16	37	16	28
	5	61	8	34	1	23
	3	53	1	32	9	21

Taulukossa 1 koehenkilöt (kh) on järjestetty motivaatio-orientaatiopisteiden mukaan siten, että eniten pisteitä saanut henkilö sijoittuu kussakin orientaationsarakkeessa korkeimmalle, ja vastaavasti vähiten pisteitä saanut sijoittuu taulukossa alimmaksi.

Selvät ääritapaukset, eli ne henkilöt, joilla vain yhtä motivaatio-orientaatiota on paljon ja muita vähän, saatiin esiin jakamalla taulukko kolmeen osaan. Syntyneet kolme aluetta kuvaavat, onko yksilöllä a) paljon, b) keskipaljon vai c) vähän kutakin motivaatio-orientaa-

tiota verrattuna muihin haastateltaviin. Taulukon pisterajat asetettiin siten, että koko joukosta saatiin erotetuksi sopiva määrä haastateltavia. Tutkijoiden mielestä kaksi haastateltavaa jokaisesta motivaatio-orientaatioryhmästä oli sopiva määrä. Näin yhden ryhmän edustus saatiin paremmaksi, ja eri motivaatio-orientaatiotyyprien vertailu keskenään luotettavammaksi. Siten saatiin myös parempi edustus tulevaa haastattelua varten

Pisterajojen paikkaa testaamalla tutkijat päätyivät rajaamaan sekä 'paljon' että 'vähän'-ryhmiin kuusi henkilöä. Tällöin 'keskipaljon'-ryhmään jäi kuusi henkilöä. Näin joukosta erottui viisi selvää ääritapausta: yksi autonomisesti orientoitunut (kh 16), kaksi kontrolliorientoitunutta (kh 3, kh 13) sekä kaksi impersonaalisesti orientoitunutta (kh 5, kh 14) henkilöä. Kuudes haastateltava valittiin siirtämällä pisterajoja vielä niin paljon, että seuraavaksi selvin autonominen tapaus (kh 8) saatiin esiin.

Haastatteluun valittujen henkilöiden motivaatio-orientaatiot verrattuna koko kohdejoukon motivaatio-orientaatioiden keskiarvoihin esitetään graafisesti liitteessä 1. Liitteessä 2₁ esitetään kaikkien haastateltujen kysymyskohtaiset pistemäärät, keskiarvot ja -hajonnat sekä kysymysten korkeimmat ja matalimmat pisteet.

10.2 Tutkimuksen toinen vaihe

Tutkimuksen toisen vaiheen tarkoituksena on tarkastella yksittäisen kuorolaisen harrastusta ohjaavia tekijöitä. Mielenkiintomme pääkohteena ovat yksilölliset harrastusmotiivit. Tarkastelemme myös, missä määrin Decin ja Ryanin (1985) teoria yksilön motivaatio-orientaation vaikutuksesta käyttäytymistä ohjaavana tekijänä pitää tutkimuksessamme paikkansa. Lisäksi pyrimme selvittämään, kuinka sitoutuneita kuorolaiset ovat harrastukseensa. Lähestymme tutkimuksemme toisessa vaiheessa tutkimusongelmia laadullisesta näkökulmasta.

10.2.1 Laadullinen tapaustutkimus

Tutkimuksemme toinen vaihe on luonteeltaan laadullinen tapaustutkimus. Syrjälän ym. (1994, 11 - 13) mukaan laadullinen tapaustutkimus on kuvailevaa tutkimusta, jonka avulla pyritään tarkastelemaan kohdetta kokonaisvaltaisesti ja etsimään ilmiöille myös selityksiä. Tapaustutkimuksen lähtökohtana on yksilöiden kyky tulkita elämän tapahtumia ja muodostaa merkityksiä maailmasta, jossa he toimivat. Tapaustutkimuksessa tutkijaa kiinnostavat erityisesti ne merkitykset, joita tutkittava antaa toiminnoilleen omassa ympäristössään. Tässä tutkimuksessa lähtökohtana on tutkittavien tulkintakyky omista harrastusmotiiveista kokonaisuutena. Tapaustutkimus on systemaattista ja kokonaisvaltaista laadullista kuvausta ilmiöstä. Se on konkreettista ja yksityiskohtaista tulkintaa, jossa tarkastellaan tutkittavan todellisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista. Myös Varto (1992, 28) mainitsee laadullisen tutkimuksen lähtökohdaksi ihmisen oman elämismaailman. Laadullisessa tutkimuksessa kohteena on ihminen ja ihmisen maailma, tässä tapauksessa kuorolainen ja kuorolaisen maailma.

Tutkimusongelman muuttuminen kuuluu oleellisena osana kvalitatiiviseen tutkimukseen. Tutkimuksen tulee siis olla mahdollisimman avoin ja altis tutkimuksen aikana kentältä ilmaantuville vaikutteille. (Grönfors 1982, 40, 42, 44 - 45; Syrjälä ym. 1994, 13 - 15). Tutkimusongelmamme ovatkin tarkentuneet ja saaneet lopullisen muotonsa haastattelujen analysointivaiheessa.

10.2.2 Haastattelumetodi

Toisessa vaiheessa käytimme tutkimusmenetelmänä haastattelua, joka muodostui teema-haastattelun ja standardoidun haastattelun välimuodoksi. Syrjälän ja Nummisen (1988, 94) mukaan haastattelu on luonnollisin ja tyypillisin tiedon hankintakeino laadullisessa tutkimuksessa. Patton (1990, 278) sanoo puolestaan, että haastattelun avulla voidaan hyvin selvittää ihmisten näkökulmia jostakin asiasta. Haastattelussa voidaan myös välttyä väärinkäsityksiltä, koska haastattelutilanteessa voidaan välittömästi tarkistaa, ymmärsikö

haastateltava kysymyksen oikein.

Teemahaastattelussa tutkija päättää etukäteen sellaiset aihealueet, joita käsitellään kaikkien haastateltavien kanssa. Teemoja ei tarvitse käsitellä samassa järjestyksessä eikä niitä tarvitse esittää ennalta määrätyn sanamuodon mukaisesti. Ne ovat olemassa, jotta tietoa samasta aiheesta saataisiin kaikilta haastateltavilta. Teemojen puitteissa haastattelija voi poiketa joustavasti haastattelurungon rakenteesta parhaaksi katsomallaan tavalla, palaten sitten taas takaisin ennakkosuunnitelman mukaiseen haastattelujärjestykseen. (Patton 1982, 197 - 198.)

Syrjälän (1994, 13 - 15) mukaan tutkijan ja tutkittavan vuorovaikutus on olennainen tekijä tutkimusaineistoa koottaessa. Vuorovaikutuksen edellytyksenä on luottamuksen syntyminen haastattelijan ja haastateltavan välille (Syrjälä & Numminen 1988, 110). Tällainen tilanne on helpompi saada aikaan, jos haastattelija ja haastateltava tuntevat toisiaan jonkin verran. Syrjälä (1994, 13 - 15) pitää lisäksi tutkimuksen tekijöitä samanarvoisesti tuntevina, toimivina ja osallistuvina subjekteina. Tämän toteutuminen haastattelu-tilanteessa vahvistaa vuorovaikutuksellisuutta ja siten koko haastattelun onnistumista.

Haastattelua suunnitellessamme ajattelimme, ettei puhdas teemahaastattelu sovellu tutkimukseemme parhaiten. Halusimme saada haastateltavilta tarkkoja ja helposti teoriaan verrattavia vastauksia ja siksi päädyimmekin suunnittelemaan teema-alueiden alakysymykset etukäteen. Valmiiden alakysymysten käyttämisen vuoksi haastattelumetodiamme ei voida pitää puhtaana teemahaastatteluna, vaan se vastaa muodoltaan lähinnä teemahaastattelun ja standardoidun haastattelun välimuotoa. Alakysymyksillä halusimme varmistaa, että jokaiselta haastateltavalta saadaan tarpeellinen määrä tietoa samasta aihepiiristä. Olimme lisäksi epävarmoja oman haastattelukykyämme ja kokemuksemme riittävydestä, ja valmiiksi mietityt alakysymykset lisäsivät itseluottamustamme haastattelijoina. Haastattelurunko on esitetty liitteessä 4.

Etenimme haastatteluissa haastateltavan vastauksien mukaisesti teema-alueiden järjestystä vaihdellen ja kysymyksiä muotoa muutellen. Haastattelutilanteessa teimme tarpeen tullen lisäkysymyksiä ja näin osaltamme autoimme haastateltavaa syventämään vastauksiaan.

10.2.3 Haastattelujen suunnittelu ja toteuttaminen

Valmistelimme haastattelurungon Decin ja Ryanin (1985) kausaalisten orientaatioiden teorian pohjalta. Pohdittuamme mitkä ovat teorian mukaan tärkeimpiä yksilön käyttäytymistä ohjaavia tekijöitä, suunnittelimme haastatteluteemat siten, että löytäisimme vastaukset tutkimusongelmiimme (ks. luku 9). Haastattelurunko käsitti seuraavat teema-alueet:

- a) Haastateltavan taustat
- b) Haastateltavan harrastusmotiivit
- c) Kuoron tavoitteet ja haastateltavan omat tavoitteet
- d) Sitoutuminen
- e) Ulkoiset palkkiot
- f) Vuorovaikutus kuorossa
- g) Haastateltavan käsitys itsestä kuorolaisena
- h) Haastateltavan aloitteellisuus
- i) Vapaaehtoisuuden/ pakon tunne harrastuksessa
- j) Uhan tunne harrastuksessa
- k) Kuoron tulevaisuus

Testasimme ensimmäisen haastattelurungon tekemällä kaksi koehaastattelua. Koehaastateltavat eivät olleet varsinaisia haastateltavia. Teimme koehaastattelujen pohjalta haastattelurunkoon vain pieniä muutoksia. Tiesimme etukäteen, että haastattelurunkomme on laaja. Teimme kuitenkin tämän valinnan tietoisesti, sillä ajattelimme, että on parempi saada haastateltavista runsaasti tietoa kuin liian vähän.

Varsinaiset haastattelut suoritettiin Jyväskylän yliopiston Musica -rakennuksessa touko-kesäkuussa 1997. Sovimme haastattelujen ajankohdan haastateltavien kanssa joko kuoroharjoituksissa tai puhelimitse. Pyrimme tekemään jokaisesta haastattelusta mahdollisimman rennon. Ennen haastattelun alkua kerroimme tutkittaville, että haastattelut ovat luottamuksellisia. Lisäksi korostimme, että haastateltavien anonymiteettiä varjellaan

tutkimusraportissa vaihtamalla kaikki henkilönimet. Totesimme myös, että useita haastattelussa käsiteltäviä asioita on jo aikaisemmin pohdittu kuoron sisällä käydyissä keskusteluissa. Tästä syystä toinen kuorolainen voi helpostikin tunnistaa haastateltavan tutkimusraportista. Tämä ei kuitenkaan haitannut ketään tutkittavistamme.

Haastattelut kestivät 1,5 - 2,5 tuntia. Keskeytimme jokaisen haastattelun puolessavälissä tuulettaaksemme haastattelutilan. Lisäksi pidimme hengähdystauon aina haastateltavien niin toivoessa. Haastateltavat kertoivat innokkaasti mielipiteitään ja käsityksiään omasta käyttäytymisestään kuorossa. Osa haastateltavista tuntui hieman väsyvän haastattelun loppua kohti, sillä tilanne vaati pitkäaikaista keskittymistä. Jo etukäteen vallinnutta luottamusta tutkijoiden ja haastateltavien välillä kuvaa hyvin erään haastateltavan lausahdus haastattelun jälkeen: “ Ei tainnut paljon uutta tietoa tulla, kun ootte noi mielipiteet jo sataan kertaan kuulleet.”

10.2.4 Aineiston käsittely ja analysointi

Syrjälän ym. (1994, 89, 94) mukaan aineiston analysointi on pitkäaikainen prosessi, joka on mukana tutkimuksen kaikissa vaiheissa. Tutkimuksen jokaiseen vaiheeseen kuuluu tutkijan omaa pohdintaa ja ajattelua ja tätä kutsutaan analysoinniksi.

Alasuutarin (1993, 67 - 71) mukaan laadullista tutkimusta voidaan analysoida ja käsitellä monella eri tavalla. Laadullinen tutkimus antaa tutkijalle rajattomat mahdollisuudet käyttää omaa mielikuvitustaan analyysimenetelmien kehittämisessä. Oma tutkimuksemme on eräällä tavalla fenomenologisen tutkimusasetteen mukainen. Syrjälän ym. (1994, 113, 116) mukaan fenomenografiassa tutkitaan laadullisesti ihmisen ajattelussa ilmeneviä maailmaa koskevia käsityksiä. Fenomenologia näkee ihmisen rationaalisenä, ilmiötä selittävänä ja käsityksiä muodostavana yksilönä.

Litteroimme kaikki haastattelut tietokoneelle. Yhteensä tekstiä kertyi 211 sivua. Kirjoitimme kaiken sanasta sanaan, myös omat kysymyksemme ja kommenttimme. Tämän jälkeen luimme tulostetut tekstit läpi tekemättä muistiinpanoja. Toisen lukuvaiheen aikana etsimme tekstistä vastauksia tutkimusongelmiimme ja merkitsimme ne ylös niin tekstimar-

ginaaleihin kuin muistiinpanopapereihinkin. Luimme haastattelut vielä kolmannen kerran läpi tehden samalla merkintöjä.

Aineiston järjestely ja sisällön pohtiminen kuuluvat aineiston analyysiin (Syrjälä ym. 1994, 92). Aloitimme aineiston järjestelyn siten, että etsimme haastatteluista niitä kohtia, joissa haastateltava jollakin tavalla vastaa tutkimusongelmiimme. Merkitsimme nämä kohdat tekstin marginaaleihin ja jokaisesta haastateltavasta erikseen tehtyihin muistiinpanoihimme. Tämän jälkeen kokosimme kaikki mielestämme tärkeät haastateltavan vastaukset saman teema-alueen alle. Näin saatoimme muodostaa kokonaiskuvan haastateltavan motivaation voimakkuudesta ja suunnasta (ulkoinen vai sisäinen motivaatio?). Annoimme tässä vaiheessa haastateltaville peitenimet. Myös kaikki lainauksissa esiintyvät nimet on muutettu anonymiteetin säilyttämiseksi. Pohdimme aineiston sisältöä jo tässä vaiheessa tutkimuksen teoreettiseen taustaan verraten. Tutkimuksen varsinainen analyysiosa on luvussa ”Siksi mies laulaa”.

Patton (1982, 22) toteaa, että laadullinen lähestymistapa tarjoaa syvyyttä ja yksityiskohtaisuutta, joka ilmenee suorien lainausten ja tarkan kuvauksen kautta. Olemme käyttäneet paljon suoria lainauksia haastateltavien puheesta, jotta lukijan olisi mahdollista tehdä omia johtopäätöksiä ja mahdollisesti yleistää tuloksia omaan tilanteeseensa. Syrjälän ja Nummisen (1988, 179) mukaan tapaustutkimus on parhaimmillaan ”todellisuuden keskinäistä jakamista, oman elämän jäsentämistä”.

10.2.5 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia

Koska laadullisessa tutkimuksessa tutkija itse on tärkein tutkimusväline, tutkijan objektiivisuus nähdään usein ongelmallisena ja saavuttamattomana asiana. Monet tutkijat, jotka käyttävät kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä, ovatkin Grönforsin (1982, 13 - 14) mukaan todenneet tutkimuksen tieteellisen selitysvoinan lisääntyneen subjektiivisuuden myötä. Tutkija suorittaa tutkimusta koko persoonallaan, jolloin hänen oma arvomaailmansa vaikuttaa näkemykseen tutkittavasta ilmiöstä. Tutkijan on tärkeä tiedostaa nämä arvot ja tuoda ne esiin tutkimuksessaan. (Syrjälä ym. 1994, 13 - 15.)

Täsmällistä tiedonhankintaa auttaa, mikäli tutkija voi viettää tutkittavien kanssa mahdollisimman paljon aikaa. Tutkijalla on myös paremmat mahdollisuudet ymmärtää tutkittavia, jos tutkija on heitä maantieteellisesti lähellä. Eduksi katsotaan myös läheisiä suhteita tutkittavien kanssa ja monenlaisia yhdessäolotilanteita. (Grönfors 1985, 177.) Edellä kuvattujen seikkojen suhteen voimme pitää etuna omaa jäsenyyttämme kuorossa, jossa myös tutkittavamme toimivat. Vietämme kuorolaisten kanssa paljon aikaa, ja näin ollen tunnemme tutkittavat hyvin jo vuosien ajalta.

Toisaalta juuri kuoron jäsenyydestä johtuen tutkijoiden objektiivisuus on tutkimuksemme ongelmallista. Tutkimusongelmiimme liittyvistä aiheista on kuoron jäsenten välillä käyty keskusteluja jo ennen tutkimusaiheen muotoutumista. Keskustelujen pohjalta tutkijoille on syntynyt ennakkokäsitys haastateltavien mahdollisista vastauksista. Ennakkokäsitykset saattoivat siten vaikuttaa myös kysymysten asetteluun haastattelutilanteessa ja näin ohjata keskustelua ongelmien kannalta olennaisten aiheiden pariin mutta toisaalta ne saattoivat myös estää yllätyksellisempien sisältöjen esiin tuomista. Ennakkokäsityksistä voidaan siis ajatella laadullisessa tutkimuksessa olevan sekä hyötyä että haittaa luotettavuuden kannalta.

Syrjälä ja Numminen (1988, 136) jakavat tutkimuksen validiuden sisäiseen ja ulkoiseen. **Sisäinen validius** kertoo, onko tutkija havainnoinut ja mitannut niitä asioita, joita hänen oli tarkoitus tutkia. Sisäisessä validiudessa tarkastellaan sitä, miten tutkimusraportti vastaa haastateltavien näkemyksiä ja määritelmiä tutkitusta tilanteesta. Omassa tutkimuksemme käyttämämme motivaatio-orientaatiomittaus on kelvollinen väline parantamaan sisäistä validiutta.

Syrjälän ym. (1994, 101) mukaan tutkijan vaikutukset ja väärät johtopäätökset ovat sisäisen validiuden pahimmat uhat. Olennaista tutkimuksen sisäistä validiutta arvioitaessa onkin tarkastella tutkijan vaikutusta kokoamiinsa tietoihin. Syrjälä ja Numminen (1988, 136 - 137) toteavat, että tutkija saattaa monesti jo pelkällä läsnäolollaan muuttaa tutkimustilannetta niin, että sisäinen validius kärsii.

Kuten edellä kuvasimme, tutkijoilla oli ennakkokäsitys haastateltavien motiiveista jo ennen haastatteluja. Tämä ennakkokäsitys oli muodostunut vuosien varrella käytyjen

keskustelujen ja henkilökohtaisen tuntemisen myötä. Syrjälä ja Numminen (1988, 141) toteavat, että tutkimuksen sisäistä uskottavuutta voidaan parantaa vertailemalla sitä, mitä haastateltavat kertovat samasta asiasta julkisesti ja yksityisesti. Henkilökohtaisen tuntemisen myötä omaamamme tiedot haastateltavien motiiveista ovat todennäköisesti vaikuttaneet, ainakin tiedostamattomina, joko vahvistaen tai kyseenalaistaen haastattelujen analysointiin ja tulkitsemiseen. Olemme kuitenkin pyrkineet välttämään ennakkotietojen tietoista käyttämistä perusteluna päätelmillemme.

Ulkoisella validiudella tarkoitetaan tulosten yleistettävyyttä ja tulosten käyttökelpoisuuden arviointia (Syrjälä & Numminen 1988, 142). Laadullisessa tutkimuksessa ulkoinen validius saavutetaan kuvailemalla tutkimusprosessia mahdollisimman tarkasti. Tutkijan toimintatapa ja ratkaisut vaikuttavat olennaisesti tutkimuksen ulkoiseen validiteettiin. Tutkimuksella sanotaan olevan ulkoista validiutta, kun tutkija tekee oikeita johtopäätöksiä ja kuvailee tilanteita sellaisina kuin ne ovat.

Ulkoisesti validin tutkimuksen tulokset eivät muutu uusintatutkimuksessa (Grönfors 1985, 174 - 175; Syrjälä ym. 1994, 101). Olemme pyrkineet kuvailemaan tutkimuksen etenemistä mahdollisimman tarkasti alusta alkaen. Tutkimuksen tulososassa tekemiemme johtopäätösten tarkistamisen olemme tehneet mahdolliseksi lukijalle käyttämällä suoria lainauskokonaisuuksia haastatteluista. Olettamus, että ulkoisesti validin tutkimuksen tulokset eivät muutu uusintatutkimuksessa, ei päde työssämme. Tämä siksi, että ihmisen motivaatio voi muuttua - ja näin myös tutkimustulokset voivat muuttua.

Syrjälän ym. (1994, 101) mukaan validiteettiin liittyy reliaabeliuden osoittaminen. Reliaabeliudella tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta, johdonmukaisuutta tai sisäistä yhtenäisyyttä. Reliaabeliudella pyritään osoittamaan, että tutkimustulokset pysyvät samana, mikäli tutkimuskohteessa ei tapahdu muutoksia. Syrjälä ja Numminen (1988, 143 - 144) jakavat myös reliaabeliuden sisäiseen ja ulkoiseen. **Sisäinen reliaabelius** tarkastelee sitä, miten yksimielisesti samaa tutkimusta tekevät tutkijat päätyvät samoihin tuloksiin. Tutkijoiden aineistosta kokoamien merkitysten tulee olla tarpeeksi yhtenäisiä, jotta niistä voidaan tehdä samansuuntaisia johtopäätöksiä. **Ulkoinen reliaabelius** käsittelee sitä, miten samanlaisiin tuloksiin samassa tutkimuskohteessa toinen tutkija voi päästä samoja tutki-

musmetodeja käyttäen. Tässäkin yhteydessä on tutkimuksen yksityiskohtainen raportointi tärkeää. Tarkan raportoinnin avulla lukijan on mahdollista päätellä perustuvatko johtopäätökset lukijan omaan olettamukseen vai todelliseen, haastattelun avulla saatuun tietoon.

Teimme tutkimuksemme analyysivaiheessa työtä sekä itsenäisesti että yhdessä. Analyysivaiheen alussa luimme kumpikin kaikki kuusi haastattelua ja merkitsimme mielestämme tärkeät kohdat ylös. Tämän jälkeen vertailimme merkitsemiämme kohtia ja saatoimme todeta, että olimme melko yksimielisesti valinneet samat kohdat haastatteluista tärkeiksi. Jatkossa keskustelimme haastattelujen sisällöistä ja pyrimme yhteisten johtopäätösten tekoon. Edellä kuvatun työskentelytavan lisäksi myös tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa tehty motivaatio-orientaatiomittaus parantaa tutkimuksemme reliabiliutta.

11 SIKSI MIES LAULAA

11.1 Autonomisesti orientoituneet haastateltavat

Esko (kh 16) on 33-vuotias yksin asuva poikamies. Kuorolaulun lisäksi hän harrastaa jonkin verran liikuntaa. Musiikki on kuulunut haastateltavan kasvuympäristöön oleellisesti jo lapsuudessa. Isoäiti, isä ja äiti lauloivat usein töitä tehdessään. Kotona olleista soittimista Esko mainitsee melodican ja balalaikan sekä urut, jotka hankittiin Eskon ollessa 16-vuotias. Eskolle omaehtoinen musiikin tekeminen on ollut tärkeätä jo pitkään ja hänen säveltuotantonsa onkin varsin laaja.

Minkäänlaista koulutusta en oo saanu vaan oon itte näpelöiny ja saanu perverssiä tyydytystä siitä, että minkälaisia ääniä siitä soittimesta saa irti. Ja sitte tota sitä kautta ei sitte taas oikein kiinnostanu niitten toisten biisien soittaminen, koska ne todennäköisesti soitti ne paremmin. Niin sitte on niinku kokoajan lähteny kirjoittamaan joitakin omia juttuja. Semmosta kappalearsenaalia on tullu vuosien saatossa varmaan parisen sataa. Ja suuri osa niistä on tullu kyllä unohdettua mutta joitakin kaseteilta aina löytää semmosia 18-vuotiaana tehtyjä hirvittäviä yritelmiä. Ne on kyllä aika hauskoja. *Esko*

Jori (kh 8) on 30-vuotias naimisissa oleva mies. Myös hänen kotonaan harrastettiin musiikkia. "Lapsuuden aikana isä soitteli viulua ja veljeni soitteli silloin tällöin rock'n'rollia skeballa", Jori kertoo. Hän on soittanut pianoa ja klarinettia ennen liittymistään Semmareihin. Lisäksi hän on ollut veljensä rautalankayhtyeen vararumpali.

Kävin seitsemän vuotiaana pianotunneilla, kunnes opettajani hylkäsi minut toivottomana tapauksena, joka ei suostu harjoittelemaan. Sen jälkeen en käynyt enää pianotunneilla. Pari kolme vuotta olen käynyt musiikkiopistossa klarinettitunneilla, jotta saisimme perheeseen labradorinnoutajan. Se oli tällöinen kauppa. Vihasin sitä! Lisäksi olen toiminut veljeni Vibrators -rautalankayhtyeen vararumpalina. *Jori*

11.1.1 Motiivit

Kuoroon liittymisen motiivi. Metsämuurosen (1995, 36) mukaan ihmiset pyrkivät valitsemaan itselleen harrastuksen, jonka kautta voivat tyydyttää sisäisiä tarpeitaan ja realisoida motiivejaan. Eskon musiikillisena innoittajana on jo varhaisessa vaiheessa toiminut halu tehdä omaa musiikkia. Tämä olikin yksi keskeinen motiivi Eskon liittymiselle kuoroon vuonna 1990. Jori liittyi kuoroon samana vuonna. Hän päätti pyrkiä Semmareihin kuultuaan kuoron musiikkia konsertissa. Esityksen herättämät tunteet olivat Jorilla kuoroon liittymisessä vaikuttavina tekijöinä. Ruohotien (1976, 25 - 26) mukaan harrastus saattaa saada alkunsa juuri voimakkaan affektiivisen kokemuksen kautta. Merkillepantavaa on, että kummallekaan haastateltavista eivät kaverit olleet syy heidän kuoroon liittymisensä.

Niin sillä lailla halus kokeilla, et millastahan se nyt olis laulaa köörissä. Jos ajattelee, että ei mulla nyt mikään esiintymisvietti taas oo koskaan ajanu esiintymään sen ihmeellisemmin, vaikka kaikennäköisissä produktioissa on tullu oltua mukana. Muttei se ainakaan. Alun alkaenhan siinä sitte kuitenkin oli se, että niitä omia biisejä ehkä mahdollisesti saa esiin. *Esko*

Liityin kuoroon siksi, että näin Semmarit keikalla yliopiston päärakennuksessa ja musiikki vaikutti minuun. Esitys oli todella vaikuttava. Liikutuinkin kyyneliin ja ajattelin, että tuo on mahtavaa. *Jori*

Mikä kuoroharrastuksessa on tärkeintä? Kuusisen (1994, 2 - 3) mukaan autonomisesti orientoitunut henkilö on toimintaan yleensä sisäisesti motivoitunut. Hän valitsee itsenäisesti keinot, joilla voi saavuttaa toiminnalleen asettamansa päämäärät. Kun kysymme Eskolta hänen harrastusmotiivejaan, hän vastaa toistuvasti omien kappaleiden tekemisen motiivoin. Kuoroharrastuksen sosiaalinen merkitys paljastuu kuitenkin kysyttäessä tärkeintä vaikuttavaa tekijää harrastuksessa. Jori sanoo epäröimättä ystävyys olevan hänelle harrastuksessa tärkeintä. Kuusisen ja Sundholmin (1994, 3) mukaan autonomia ja tarve läheisiin ihmissuhteisiin eivät kuitenkaan ole ristiriitaisia yksilön tarpeita. Autonomia luo pikemminkin perustan läheisille ja toista arvostaville ihmissuhteille. Sekä Jorille että Eskolle kuoroharrastus toimii myös väylänä itsensä toteuttamiselle.

No sehän ei siis oo tää julkisuus ja esiintyminen. Sillä lailla mä oon johdonmukainen. Eikä se oo ...kauheitten negaatioitten kautta pitää ruveta purkamaan... Eikä se oo kuitenkaan sekään, että saa niitä omia biisejä aina silloin tällöin yhen tai kaksi läpi. Se on todennäköisesti sitte se, että onpa vallan mukavaa olla tollasessa kahenkymmenen äijän porukassa mukana, joka on jollakin tavalla täysin käsittämätön porukka, joka pitää kohtuullisen hauskaa keskenään.,ovat luovia ja tota ...eikä ne nyt oo niin paskempia tyypejäkään.. Heheh! Mutta se, että tossa porukassa pystytään tosiaankin harrastamaan lähestulkoon yhtä jos toistakin. Ja sitte taas se että, eihän se nyt herranjestas... Kahdeksan vuotta on ollu kööri pystys, niin ei olla edes oikein tapeltukaan kunnolla keskenään. Emmä tiedä mistä se johtuu ja onko sekään nyt kauheen hyvä asia, mutta sinällään omituinen sakki. *Esko*

Ystävyys. Ehkä sellainen luomisvimma. Itsensä toteuttamisen kanava. Se on se sellainen, missä eniten tekee mieli tehdä juttuja ja kokeilla rajojaan ja kaikilta elämän rintamilta. Paljon enemmän mää revittelen siellä, kun esimerkiksi töissä, missä siihen olis loistavat mahdollisuudet. *Jori*

Yleisö ja kuuluisuus. Tarkasteltaessa yksilön sisäisen ja ulkoisen motivaation suhdetta toisiinsa on selvitettävä ne tekijät, jotka saavat yksilön toimimaan. Haastateltavien suhde yleisöön ja kuuluisuuteen kertoo ulkoisen motivaation voimakkuudesta. Yleisön suosio ei ole Eskolle tärkeä motivoiva tekijä. Hän pitää kuoroa kuuluisana mutta itse hän ei ole mielestään kuuluisa, eikä haluakaan olla. Eskolle toiminta itsessään on tyydyttävää ja on päämäärä sinänsä.

Jori puolestaan pitää kuoroa ehdottoman kuuluisana ja tämä kuuluisuus kiehtoo häntä. Jos kuuluisuus tarjoaisi Jorille esimerkiksi hyviä työtehtäviä, hän haluaisi olla henkilökohtaisestikin tunnettu. Jorille yleisön reaktiot konsertissa ovat tärkeitä. Yleisön palaute ja kuuluisuus toimivat hänellä ulkoisesti motivoivina tekijöinä ja ne ohjailevat hänen toimintaansa. Jori suuntaa siis käyttäytymistään palkkioiden toivossa. Yleisömäärien romahtaminen olisi hänelle merkki siitä, että toimintaa on jollakin tavalla muutettava tai se on lopetettava. Kuusisen ja Sundholmin (1994, 4) mukaan kontrolliorientoituneelle toiminnalle on tyypillistä, että ulkoisen kontrollin tai palkkioiden puuttuessa toiminta lakkaa tai menettää merkitystään. Jorin toiminnassa on siis havaittavissa piirteitä kontrolliorientoituneesta käyttäytymisestä.

Alettaessa palkita sisäisesti motivoitunutta toimintaa erilaisin palkkioin, on mahdollista, että toiminta muuttuu ulkoisesti ohjautuvaksi ja ulkoisesta kontrollista riippuvaiseksi (Kuusinen 1995, 211, 220). Jorilla kuoroon liittymisessä itse musiikki oli

vaikuttavana voimana. Kuitenkin Semmareiden menestyksen myötä suosioista on tullut hänelle hyvin tärkeä asia ja näin hänen sisäisesti motivoitunut toimintansa on muuttunut ulkoisesta kontrollista riippuvaiseksi. Toisaalta palkkioiden vaikutukset määräytyvät lopulta myös sen kautta, kokeeko ihminen ne oikeudenmukaisiksi ja ansaituiksi oman suorituksensa kannalta (Ruohotie 1991, 23).

Olisin sitä mieltä, että jos puhutaan nimenomaan kuorona niin kuorona olemme kuuluisia, esiintyvänä artistina emme ole kauhean kuuluisia mutta emme ole aivan tuntemattomiakaan. Ollaan niinku B-liigaa esiintyvänä artistina. Mutta kuorona me olemme kuoromaailmassa kuuluisia, siis kotimaassa. Sitte tota... itse en ole kuuluisa, enkä siitä niin kauheasti välitäkään. *Esko*

Emmä tiedä, oonks mä taas jollakin tavalla perverssi vai. Mut se kuuluisuus ei mua... sillä ei ole juurikaan mulle merkitystä, koska tässä kuorossa tulee, huolimatta siitä, että se on kuuluisa, oltua mukana. Eikä se, että jos sitä edelleenkin taaperrettais vähempien kansojen ja kansamassojen kera tuolla pitkin maita ja mantuja, niin kai sitä kuitenkin vielä tekis. *Esko*

Kuuluisuus merkitsee mulle mielihyvää. Se on onnistumista. Et se on... Mä koen sen todisteena siitä, et on kannattanu uskoo omaan juttuun ja tehdä hommia eteenpäin ja kybällä. Se on mun mielestä selvä, selvä palkkio ja osoitus siitä, että tätä kannattaa itekin arvostaa... pitää hyvänä tätä touhua, mitä meillä on. *Jori*

No ei siitä välttämättä kauheasti haittaa olis, että kyllä jos se esimerkiksi sitte mahdollistais se henkilökohtainen kuuluisuus jotain mainioita työtehtäviä, sitten ihan mieluusti kyllä. *Jori*

Jos yleisömäärät romahtaisivat? No, varmasti olisin vilpittömästi erittäin huolestunut ja pohtisin ankarasti syitä ja valehtelisin, jos väittäisin etten ajattelis, että "Jaha, homma kannattaa lopettaa". Mut ankara prosessi päälle heti, et mistä on kysymys ja mitä täytyy tehdä erilailla. *Jori*

Omien kappaleiden tekeminen. Kuusinen (1995, 213) sanoo autonomisesti orientoituneen yksilön käyttäytymisen ohjautuvan omasta minästään käsin. Kontrolliorientoituneen yksilön käyttäytymiseen vaikuttavat enemmän ulkoiset tekijät. Molemmilla haastateltavilla on tarve tehdä omia kappaleita. Eskolle musiikin tekeminen perustuu sisäiseen motivaatioon. Tehdessään sävellys- ja sanoitustyötä hän ajattelee tekevänsä kappaleet vain itseään varten. Kuoron ja yleisön oletetut reaktiot eivät vaikuta luomistyöhön. Myös Jori tekee musiikkia sisäisen halun innoittamana. Hän pitää kappaleita tehdessään myös yleisön

mielessään mutta kieltää antavansa yleisön oletettujen reaktioiden vaikuttaa luomistyönsä lopputulokseen.

Nyt tällä hetkellä olis varmaan päällimmäisenä vaikuttimena se että haluais nyt tosiaankin tehdä joitakuita sellaisia biisejä, että kun vähän nyt tuntee seitsemän vuoden aikana paremmin tota instrumenttia, et mitä sillä pystyis tehdä...kokeilla joitain juttuja, ne on ihan tosi...tehä omia biisejä, joita sitte yrittäis sovittaa tälle instrumentille. Se on niinku oikeestaan kaiketi suurin tällä hetkellä. *Esko*

Mä teen biisejä lähestulkoon ja yksinomaan niinkun itelleni. Se on terapiaa ja oman psyyken hoitamista. Se on aika tyhjentävästi sanottu. Kaikki muu on selittämistä. *Esko*

Niin, jos mä teen tälleen hoidan henkistä terveyttä, niin ne on ihan varmaan ihan itelle. Ja ne tosiaan niistä aika harvat biisit sitte päätyy mihinkää julkiseen levytykseen. Sitte taas, jos mä teen hömpähömpää, niin mä teen sitä siksi, että se on itestä kenties hauskaa. Mutta en mä sitä yleisöä sillä tavalla kykene ajattelemaan, pitämään sitä mielessä, koska mä en kuitenkaan tiedä miten yleisö reagoi siihen. Musta biiseihin sitte reagoidaan sillä lailla kun reagoidaan ja sepä siinä sitte. *Esko*

Teen omia biisejä siksi, että minun tekee mieli tehdä niitä. Siksi, että minulla on musiikillisia mieltymyksiä ja haluan toteuttaa niitä kuorossa. Koska koen, että omat musiikilliset mieltymykseni voivat tuoda kuorolle onnen elämyksiä, menestystä ja hienoja hetkiä. *Jori*

Muistan, että yleisö on olemassa. Mut en mä ohjaile juttujen kehittelyjä sillä, että niitä suunnataan nyt siihen ja siihen tarkotukseen. En mä unohda sitä, että niitä tulee sitten ehkä yleisö kuuntelemaan, mutta se ei ole mikään sellanen tekijä. *Jori*

Esiintyminen. Esko ei koe kuoron kanssa esiintymistä, eikä yleensä esillä olemista, kovin tärkeäksi itselleen. Hän kuitenkin nauttii siitä tunteesta, jonka kuorolaisena saa onnistuneen konsertin jälkeen. Jori on joutunut esiintymään lapsesta saakka. Kuitenkin vasta Semmareiden kanssa esiintyminen on alkanut tuntua mukavalta. Esiintymistilanteissa kuoron toiminnan ulkopuolella hän tuntee olonsa epävarmemmaksi, eikä esiintyminen tuota hänelle silloin yhtä suurta mielihyvää. Hän sanoo olleensa aiemmin kova jännittämään mutta kuoroharrastuksen myötä tuo jännitys on oleellisesti vähentynyt.

Se on aika jännä juttu, kun ei sitten sinne ei niinku riemurinnoin lähde. Mut sitte kuitenkin taas jälkeensä, kun on saanut tehtyä kohtuullisen hyvän, ellei jopa loistavankin suorituksen, niin tota kyllä siinä taas joku

semmonen hyvän olon tunne hiipii puseroon, että “ Jees! Tämäkin tuli sitte tehtyä kohtuullisen hyvin”. *Esko*

Se on niinku ihan persoonasta eli musta itestä kiinni, et mä en tota halua olla missään, oikeastaan missään tilanteessa valokeilassa sillä tavalla. *Esko*

Mulla ei ole henkilökohtaista viettiä, joka vetäis esiintymään edes pienimmässäkään piirissä noin niinku ekstravagantisti. *Esko*

Olen esiintynyt aiemminkin joo. Mä olen kodin ja kasvatukseni kautta joutunu tilanteisiin, joissa on ihmisiä ja sitten pitää seistä jossain. No klarinettiakin piti soittaa, joka oli ihan helvetillistä perkeleen saatanan paskaa, vittu. Mut olen joutunu niin sanotusti edustamaan vanhempieni takia jonku verran. Mutta kova esiintymisjännittäjä kyllä olin. *Jori*

Kun esiintyy Semmareitten kanssa, niin on luottojätkätkät rinnalla ja tietää, että vaikka lava kaatuisi alta, niin se homma hoidettaisiin ja olis aina joku joka keksii miten tää hoituu. Tai ite... luottaa ite kykyihinsä. Mut sitten, ku on jollain muulla porukalla tai ei oo niinku se oma joukkue, niin mul on heti semmonen epävarmempi olo. Myös itsestäni esiintyjänä. *Jori*

Haave taloudellisesta hyödystä. Kuusinen (1995, 211, 220) toteaa, että ulkoisilla palkkioilla voi olla joskus negatiivinen vaikutus sisäiseen motivaatioon. Esko on huomannut harrastuksesta saadun rahan vaikuttavan hänen motivaatioonsa laskevasti. Mahdollinen kuoroharrastuksesta saatu rahallinen palkkio voi siis merkitä hänelle ulkoista kontrollia, eikä toimi toimintaan kannustavana tekijä. Myöskään Jorilla ei ole tarvetta hyötyä taloudellisesti kuorosta. Häntä motivoi kuitenkin haave kuoroammattilaisuudesta tulevaisuudessa. Metsämuurosen (1995, 19) mukaan työnteko ja harrastukset voivatkin yhdistyä siten, että harrastamista tapahtuu työaikana vapaa-ajan sijasta. Kuoron tällä hetkellä tarjoamat taloudelliset hyödykkeet (päivärahat, matkat, ruoat, majoitukset) merkitsevät Jorille paljon. Ne auttavat Joria harrastamaan kuorolaulua ilman taloudellista stressiä. Raha on hänelle väline, joka palvelee keskittymistä kaikkein tärkeimpään, kuorotoimintaan.

Mä näkisin sen niin, että tää toiminta ei pysty tarjoamaan niin paljon rahallista etuisuutta kenellekään, että sitä kauheesti kannattais edes harkitakkaan. Se markkamäärä, minkä tästä nyt pystyis tällä toiminnan tasolla irrottamaan, niin se on niin pieni juttu, että mitään ylimäärästä mä en ainakaan kaipaa. Ja sit taas toisaalta sekin, että sen mukana, kun raha on tullut enemmän mukaan, niin kyllä sillä pikkasen on henk. koht. sellainen vaikutus, et se ei toimi mulla kiihokkeena täs hommas. Pikemminkin päinvastoin. *Esko*

Suhtaudun nykyään harrastukseen hieman eri tavalla kuin aiemmin. Siinä mielessä on, että olen innokkaampi tai realistisemmin havittelen sitä, että tää vois olla ammattimaistakin hommaa. Se on muuttunu semmosesta utopiasta todelliseksi vaihtoehdoksi ja mahdollisuudeksi. *Jori*

Kyllä mä uskon, et ne merkkää paljon. Että kyllä varmasti monta kertaa on paljon rahaa vieviä harrastuksia muitakin ja vaimo on opiskelija, niin jos kierettäis tosi laajasti ja pitäis maksaa helvetisti ite kaikkia juttuja, niin uskon, että se rupeis kyllä närästämään muakin, niinku monia muitakin. Ne merkitsee sitä mulle, että on vapaus tehdä sitä päähommaa, eikä tarvi murehtia, että voi helkkari, nyt tulee kiertue taas ja on vaakalaudalla saako kaikki laskut maksettua. *Jori*

Tekemisen mielekkyys harjoituksissa ja esiintymisessä. Eskon harrastusmotiivit ja tarpeet ovat varsin sisäisiä. Hän kokee kuoron harjoitustilanteet usein turhauttavina, koska niissä toimitaan tehottomasti. Kuoron kanssa esiintymisessä hän pitää itselleen tärkeimpinä asioina vuorovaikutusta yleisön kanssa ja tilanteissa kokemiaan syviä tunteita. Yleisön reaktiot eivät kuitenkaan ohjaile Eskon käyttäytymistä, vaan hän saa sisäistä tyydytystä esimerkiksi onnistuneesta laulusuorituksesta. Esillä olemiseen yleensä Eskolla ei kuitenkaan ole suurta tarvetta.

Jorille sekä harjoitus- että esiintymistilanteet ovat mielekkäitä. Hänen motivaatiossaan on havaittavissa kuitenkin myös ulkoisia piirteitä. Harjoitustilanteissa hänelle on palkitsevinta ryhmässä toimiminen ja kaikenlainen sosiaalinen toiminta. Itse laulamiseen ja sen harjoitteluun Jori ei viittaa sanallakaan. Esiintymistilanteessa hän sanoo saavansa nautintoa omista onnistumisen kokemuksistaan ja niistä hetkistä, jolloin kuoron ja yleisön vuorovaikutus toimii lähes ”yliluonnollisella tavalla”. Intensiivisen kontaktin yleisön kanssa voidaankin katsoa parhaimmillaan aikaansaavan molemmille haastateltaville Csikszentmihalyin (1991, 4, 39) kuvaileman huippukokemuksen.

Meidän harjoitustilanteet on hyvin harvoin mielekkäitä. Tai ei nyt voi sanoa, että hyvin harvoin mutta... Siellä on siis hetkiä, että mä ihmettelen, että se pieni punanen poika ei oo sen punasempi, kuin mitä se on sitte hiuksistaan, että tota siellä vois aivan hyvin hajota ioneiksi välillä. Se kaaoksen määrä siellä joskus on niin käsittämätön, että ... Se on yks syy varmaan, mitä varten joskus pikkasen riepoo esimerkiksi jotku perjantai-illan treenit, kun kaikki on väsyksissä ja yleensä siellä ei mitään saada aikaseksi. Niin mähän sanoin jos suoraan, että noi harjoitustilanteet ei oo mielekkäitä. *Esko*

Esiintymisessähän on tietenkin kai se, että kun siellä on kontakti siihen yleisöön. Yleisö on toistaiseksi ymmärtänyt nauraa oikeassa paikassa, tai olla oikealla tavalla mukana. Yliopiston rehtorikin on itkenyt juuri silloin kun pitää. Siis onhan niitä elämää suurempia hetkiä, kun itelläänkin on ihokarvat pystyssä. Sillai ku kaikki, kuoro laulaa hemmetin hyvin ja yleisö, vaikkei sitä nyt näökkään niin tuntuu ja tietää kuuntelevan herkeämättä ja sitte, kun se niinku tarttuu ja ruokkii toisiansa siinä. Se on loistavaa. Esimerkiksi tää joskus Valkoisessa Salissa, kun laulettiin 90 vuotta vaan niin hyvin ettei koskaan. Silloin oli karvat pystyssä. *Esko*

Harjoitustilanteessa nauttii siitä yhdessäolosta ja ja mahdollisimman tyhmistä jutuista ja kaikesta semmosesta. Et sitten se on tavallaan mitä tarjotaan yleisölle, niin se on tietysti eri asia. Esiintymisessä nautinto tulee siitä, ku joku biisi menee selvästi hyvin. Sen kuulee itse ja sitte sen näkee ja aistii yleisöstä. Esimerkiksi joku kaunis biisi, ni ei siellä tarvi nähdä, että jonku leuka väpättää, vaan se huokuu semmosena usvana siinä ilmassa. Sillai sen tajuaa, että tää toimii. Ja tietenkin omista onnistumisen elämyksistä, kun on joku juttu mikä mun pitää onnistua tekemään. Mulla jää semmonen fiilis jo sen jutun aikana ja sen jälkeen, et “Jes, tää meni nyt hyvin”, ni se tuottaa mielihyvää. *Jori*

11.1.2 Oma valinta ja aloitteenteko

Autonomisen orientaation yksi keskeinen piirre on, että yksilö tuntee itse voivansa vaikuttaa toimintaa ohjaavien päämäärien asetteluun. Hän myös ajattelee saavansa itse vaikuttaa niihin keinoihin, joilla toiminnalle asetetut tavoitteet saavutetaan. Autonominen yksilö on vapaa toimimaan omien tavoitteidensa ja mielihalujensa ohjaamana. (Deci & Ryan 1985, 154 - 155; Deci 1992, 44; Kuusinen 1992, 47.)

Kysyimme haastateltavilta erikseen heidän käsitystään kuoron tavoitteista sekä heidän omia tavoitteitaan kuorossa. Näiden tavoitteiden yhdenmukaisuutta tarkastelemalla voimme tehdä joitakin johtopäätöksiä haastateltavien autonomian kehittyneisyydestä ja itsemääräämisoikeuden vaikutuksesta haastateltavan motivaatioon.

Kuoron tavoitteet. Eskon mielestä kuoron tavoitteita ovat hauskanpittäminen, kuoromusiikin uudistaminen, kuoromusiikin kuulijakunnan laajentaminen, visuaalisen kokonaisuuden rakentaminen, konsertoiminen ja mahdollisimman suuren julkisuuden saavuttaminen. Jori pitää kuoron tavoitteina eteenpäin pyrkimistä ja menestymistä musiikkialalla. Hänen mielestään kuoron yksi tehtävä on mielihyvän tuottaminen jäsenilleen.

Muutama vuosi sitten mä olisin varmaan sanonu kerta heitolla, että ensimmäinen tavoite on pitää hauskaa. Nyt mä en oo enää siitä niin varma. Kuitenkin ollaan päästy jollekin sellaiselle tasolle, että siinä alkaa olla pikkusen sillä tavalla yleisölle vastuussakin jostakin. Et se ei voi olla enää pelkästään sitä hauskanpitoa vaan, että siinä alkaa tulla vähä sellaista ammatillista ylpeyttä. Mut kyllä se kuitenkin se julkinen tai virallinen liturgiakin pitää aika hyvin kutinsa, että tota halutaan uudistaa tätä tiettyä taiteenlajia, ja etsiä sille laajempaa kuin kuulijakuntaa, kuin perinteisellä laululla on. Samaten, että siinä on nää ulkomusiikilliset jutut, jotka koko ajan näyttäis tulevan myöskin., no onhan ne ollu koko ajan kyllä tärkeitä, mutta ne alkaa kiriä siihen laulamisen rinnalle. Mikä tietenkin johtuu osaltaan siitä, että osataankin jo vähän laulaa. Lisäksihän kuorolla on edelleen käymättä ulkomailla. Konsertoimista riittää. Mut se on kans sitä evankeliumin levittämistä, että näinkin voi laulaa. Näinkin voi pitää hauskaa, sillä lailla, että yleisökin jopa viihtyy konserteissa. Kyllä ne vanhat jutut ne on ihan terveitä asioita. Sitte tietysti kuoron tavoite näyttää tietysti olevan myös se, että ollaan mahdollisimman julkisia. On tv-ohjelmaa, ja tota halutaan esiintyä korkealla profiililla. *Esko*

Kuoron tavoitteet on kiipeäminen ylöspäin. Yks tavoite on mennä eteenpäin jotenkin menestyksen tiellä. Kyllä yks tavoite on selvästi se, että haetaan menestystä kilpailussa. Ja kyllä varmaan myös tuottaa mielihyvää jäsenilleen tavalla tai toisella. *Jori*

Omat tavoitteet. Eskon tavoitteena kuorossa on omien musiikillisten kykyjen kehittäminen, niin säveltäjänä kuin laulajanakin. Jori haluaa tulla hyväksi laulajaksi ja esiintyjäksi. Hauskanpitämisen lisäksi hän mainitsee yhdeksi tavoitteekseen saada joskus tulevaisuudessa palkkaa työstä, jossa koko kuoro on mukana tai jota hän on saanut kuoron avulla.

Omat tavoitteet menee aika lailla yksiin noitten vaikuttimien kanssa. Eliikkä haluasi ainakin jossain määrin katsoa vieläkö laulajana pystyis kenties kehittymään tai vieläkö kenties jotakin tapahtuis. No laulaa korkeammalta ja puhtaammin. Ja sitte myöskin se, että on paljon omia kappaleita, joita haluasi tehdä tälle instrumentille mutta joita ei oo vielä saanu tehtyä. *Esko*

Emmä tiedä miten luonnollista se on mut sellaiset päivät vituttaa oikein suunnattomasti, kun jopa ittekin puolikuurona kuulee, että nyt saatana laulaa aivan päin helevettä. Et semmonen sen varmuuden löytäminen esimerkiksi sen tekniikan kautta. *Esko*

Mää haluan kehittyä taitavammaksi laulajaksi ja esiintyjäksi. Ja pieni sivutavoite on, että joko kuoro sellaisenaan tai jokin mikä siitä poikii, niin vois joskus tarjota jopa elantoa jossakin muodossa. Ja mun tavoitteeni on myöskin, että mulla on mukavaa. Saan jakaa onnenhetkiä hyvässä seurassa. *Jori*

Itse valitut tavoitteet. Eskon toimintaa ohjaavat kuorossa eri tavoitteet kuin muuta kuoroa. Hän ei kuitenkaan sano omien tavoitteidensa olevan ristiriidassa kuoron tavoitteiden kanssa. Esko ajattelee, että kuoron tavoitteet eivät kaikilta osin ole hänen itse valitsemiaan mutta harrastus antaa hänelle kuitenkin mahdollisuuden saavuttaa myös omia päämääriä. Hän kontrolloi käyttäytymistään autonomiselle orientaatiolle ominaisen joustavasti asettaen itselleen sopivia tavoitteita kuorossa ja pyrkien samalla toimimaan myös kuoron tavoitteiden saavuttamiseksi.

Jori kokee, että kuoron tavoitteet ovat nykyään myös hänen omiaan. Liittyessään kuoroon asia ei ehkä ollut niin mutta vuosien harrastamisen myötä tunne siitä on voimistunut. Kuusinen (1995, 194) toteaaakin, että yksilö voi yhteisön jäsenenä alkaa toimia muista kuin yksilöllisistä motiiveista käsin. Madsen (1972, 28) puolestaan sanoo yksilön helposti pyrkivän täyttämään ryhmän odotukset ja noudattamaan sen “kirjoittamattomia sääntöjä”, jotta kokisi itsensä ryhmän täysivaltaiseksi jäseneksi. Jori on mahdollisesti toiminut juuri edellä mainitulla tavalla. Näin kuoron tavoitteista on tullut myös hänen omiaan.

En mä oikeastaan koe, että mä oon millään tavalla ollut valitsemassa kuorolle tavoitteita. Mä en esimerkiksi, mitä mä listasin mun muistaakseni, niin julkisuushakuisuus ei missään tapauksessa ainakaan oo sellainen mitä mä lähtisin rummuttamaan. Enkä tunne myöskään sisäistä paloa uudistaa mieskuoromusiikkia. Mutta lyhyesti jos vastaisin kerrankin, niin en koe. *Esko*

Kyllä mulla on sellainen olo. Se on kehittynyt vuosien varrella se olo, että ne on mun omia. Kun mä tulin kuoroon, niin mua pelotti ihan pirusti, koska mä en tuntenut itseäni sellaiseksi musiikin taitajaksi. Muistan kyllä, kun tulin ihan uutena niin pelkäsin aivan helvetisti kyllä. Että kuinka täs pärjätään näiden kovien jätkien seurassa. Näin niinku staroina nämä Urpot ja Kallet ja kumppanit ja Sakut. Ne oli niinku tosijätkiä, jotka hallitsee kyllä. Pienenä poikana kattelin sivusta ja nöyrästi siellä yritin nurkassa uikuttaa. *Jori*

Aloitteellisuus. Autonomisesti orientoitunut henkilö tuntee olevansa aloitteentekijä toiminnassaan (Deci & Ryan 1985, 154 - 155; Deci 1992, 44; Kuusinen 1992, 47). Jori tekee Semmareissa jatkuvasti aloitteita ja ehdotuksia niin musiikin kuin muunkin toiminnan suhteen. Hän pitää aloitteellisuutta keinona vaikuttaa kuoron päämääriin. Aloitteellisuuden avulla Jori siis pyrkii autonomialle ominaiseen suurempaan itsemääräytymiseen. Esko ei tee enää paljon aloitteita. Hän kokee olevansa haastatteluhetkellä “yleisessä

flegmaattisuuden tilassa”. Samalla Esko harmittelee innottomuuttaan, jonka takia ei tule vaikuttaneeksi tarpeeksi kuoron sisäiseen toimintaan, vaikka hänellä olisi siihen mahdollisuus.

Siihen aloitteiden tekemiseen on jatkuva hinku, jota yritän hillitä kuin aamustondista. *Jori*

Teen aloitteita siksi, että kuoro on minulle tärkeä sydämen asia ja haluan, että se on minulle mieluisaa. Ja haluan, että se kehittyy. Kehittyy sitä suuntaa mitä minulla on näkemys, että sen pitäisi olla. Ja jos olen hiljaa, niin silloin ei näin tapahdu. Jos avaan suuni, niin silloin on ainakin mahdollisuus olemassa. Minua on kuultu ja ajatukseni on esitetty julkisesti. *Jori*

Mä olen huomannut itsessäni sen, että tota noin vanhemmiten on tullu sillai niinku innottomammaksi. Ei oo sellaista sisäistä paloa oikeestaan mihinkään. Se on sinällään aika suuri harmi. Mutta toisaalta vielä siellä nyt silloin tällöin tuikahtelee. Että se mun flegmaattisuus ei oo siis ainoastaan tossa kuorotoiminnassa, vaan se niinku menee koko oman henkilökohtaisen toiminnan läpi. *Esko*

11.1.3 Kyvykkyys

Deci ja Ryan (1985, 32 - 33) toteavat, että sisäiseen motivaatioon kuuluu olennaisesti halu tuntea kyvykkyyttä ja suoriutua erilaisista tehtävistä. Sisäisesti motivoitunut henkilö etsii heidän mukaansa jatkuvasti uusia haasteita, jotka eivät ole liian helppoja eivätkä vaikeita saavuttaa. Sisäinen motivaatio siis ikään kuin ajaa yksilöä jatkuvaan itsen ja omien taitojen kehittämiseen. Eskolla ilmenee tällaista halua mutta hän ei ole ryhtynyt käytännössä toimimaan asian hyväksi. Syy tähän passiivisuuteen saattaa olla hänen jo aikaisemmin haastattelussa mainitsemansa “sisäisen palon” puuttuminen, joka tarkoittanee samaa kuin sisäisen motivaation heikkeneminen.

Ja sitte taas...ei oo noita omia rajojaan lähteny ettimään, että miten pystyis laulamaan tai miten hyvin, et tekniikkapuolella on ollu sillai kokoajan vajetta. Ja sitte ku toi äänialakin on vähä sellainen, ettei se heti varsinaisesti istu yrittämättä... niin pitäis jaksaa joissakin asioissa nähdä se vaiva, että sais tota tekniikkaa vähä paremmin haltuun ja käyttöön. *Esko*

Esko tuntee kyvykkyyttä. Hän ei kuitenkaan kykene nimeämään yhtään yksittäistä asiaa, jossa olisi muita kuorolaisia pätevämpi. Myös Jori tuntee itsensä kyvykkääksi. Hän vastaa kysymykseen omasta kyvykkyydestään mielenkiintoisesti. Hän sanoo olevansa “siunattu paremmalla itseluottamuksella kuin jotkut muut kuorolaiset”. Vahva itsetunto ja itseluottamus ovatkin kehittyneen autonomian tunnusmerkkejä (Deci & Ryan 1985, 154 - 155). Jorin vastausten perusteella voidaan lisäksi päätellä hänen saaneen kehuja esiintymistä taidoistaan. Hän kokee esiintymistilanteet mielekkäinä, varsinkin jos saa yleisöltä hyvää palautetta. Kuusisen (1995, 211) mukaan myönteisellä palautteella on taipumus kasvattaa yksilön sisäistä motivaatiota ja tunnetta kyvykkyydestä.

Kyllä varmaankin tuntuu. Mä en nyt vaan tiedä, jos te sitä kysytte, että mikä se on.. Kai jokaisella on sellainen yli-ihmisen tarve, että oonpa pätevämpi kuin muut, kun mä en oo vielä löytänyt sitä. En mä usko kuitenkaan... Emmä ajattele niinku tolla tavalla, että oompa parempi kuin muut. Ehkä ne on sellaisia elämän alueita, joissa mä oon parempi kuin muut, että ne ei oo sellasta kunnon skaalaa. *Esko*

Supliikki. Ja ehkä se että, olen esiintymistilanteissa osoittautunut joskus sellaiseksi, että kun niistä asioista puhutaan, niin joku kuuntelee sitten. Mielestäni mulla on näkemystä tästä hommasta, Semmarihommasta, mä luotan itte siihen. Mua on ehkä siunattu paremmalla itseluottamuksella kuin joitain muita kuorolaisia. *Jori*

En ole ainakaan kaikkia kuorolaisia kyvykkäämpi. Kyllä mul on sellanen ole, että joissakin asioissa, musiikkiasioissa, joitakin kuorolaisia kyvykkäämpi voin olla, mutta en pysty kuvittelemaan, että olisin jossakin korkeammalla tasanteella kuin muu kuoro. *Jori*

Voidaan olettaa, että jos harrastaminen tapahtuu ryhmässä, kuten kuorolaulu, sisäisesti motivoitunut yksilö pyrkii kehittämään itsensä lisäksi myös sitä yhteisöä, jonka jäsen hän on ja jossa toimii. Kuoro tarjoaa Eskolle mahdollisuuden tuntea olonsa itsenäiseksi ja kyvykkääksi. Hän ei mielestään tuo omia kykyjään aktiivisesti kuoron käyttöön, johtuen hänen yleisestä flegmaattisuuden tilastaan. Hän kuitenkin haluaisi olla aktiivinen.

Sitte mua kiinnostaa myös oikeestaan nää laulamisen ulkopuoliset asiat, sillä lailla että näiden meidän painotuotteiden kautta ... ne on ollu mahottoman antoisaa hommaa. On päässyt painotaloon ärveltämään ja näkemään miten omat hyvätkin ideat murskaantuu siellä painokoneiden välissä. *Esko*

Tän uuden työnkuvan, tän multimedian kautta, niin haluaisi kans löytää sieltä jotakin yhtymäkohtia, että hyödyntäis sitte omaa, toivottavasti jatkuvaa uraa tällä alueella. Et kuoro voisi saada siitä jotain irti. *Esko*

11.1.4 Tekemisen pakollisuus

Autonomisen orientaation keskeinen piirre on, että toiminta tuntuu yksilöstä vapaaehtoiselta. Sisäisesti motivoituneeseen toimintaan ei kuulu pakon tunnetta. (Kuusinen 1992, 47 - 48.) Eskossa kuoroharrastus herättää usein tunteen tekemisen pakollisuudesta. Pakon tunne johtuu siitä, että hän on aktiivinen ihminen ja siksi usein kiireinen. Eskon mielestä käy usein niin, että semmarityöt kasaantuvat juuri hänelle kiireisimpään aikaan. Tyytymättömyyttä hänessä herättää se, ettei ole mielestään saanut kuoron hyväksi tekemästään työstä tarpeeksi kiitosta ja kannustusta. Jatkuva yhteisen edun vuoksi toimiminen aiheuttaa Eskossa kielteisiä tunteita ja hänen mielenkiintonsa kuoroharrastusta kohtaan on ajoittain laskenut. Ruohotie (1976, 28 - 29) sanookin, että jos toiminta tuottaa mielipahaa tai se ei vastaa odotuksia, kiinnostus toimintaa kohtaan vähenee. Välillä Esko on jopa miettinyt kuoroharrastuksensa lopettamista. Metsämuurosen (1995, 53) mukaan harrastuksen lopettamispäätökseen vaikuttavat juuri sisäisen motivaation laskemiseen vaikuttavat tekijät. Niin kauan kuin Esko laulaa kuorossa, hän pitää kuitenkin velvollisuutenaan osallistua sen toimintaan parhaalla mahdollisella panoksellaan, koska on itse valinnut harrastuksensa ja siten sitoutunut siihen.

Nimenomaan se Fantasian keikka, kun siihen tuli perse verillä tehtyä hommia ja sitte tota... Silloin jäi pikkasen niinku astianmaku suuhun siitä, että se työn määrä mitä ite teki, niin siit ei saanut niinku sen suurempaa palautetta kuin, että "olipa se hieno, että säkin teit". Silloin jaettiin niinku ensimmäisen kerran sitä rahaa. Ja silloin tota... No siinä oli kans muuta, että siin oli samana vuonna justiinsa myös nää yhteisen hyvän jutut kaikki. Jos nyt muistan, niin sitte tuli Talvipäivät ja kaikki. Mä olin totaalisen kyllästynyt kaikkeen sellaseen yhteisen edun eteen tekemään. Et uhraa omaa aikaansa saamatta siitä yhtään mitään. Sen suuremmin...huh huijaa...katkera, katkera... Mutta, että kyllä se siinä joutuu tekemään aika paljon ainakin koen sillai, et joutuu tekemään kompromissejä. Olis mukava tehdä jotakin muutakin. *Esko*

Tuntuu pakolliselta. Ja sellaselta, että vastuuntunnosta se lähtee. Mut se on kans sitte sitä, että nythän kuitenkin ei voida lähteä siitäkään, että jossakin vaiheessa, kun sitte tuntuu siltä, että ei jumalauste jaksa tai ei kehtaa eikä halua, niin se pitää tehdä sitte tiettyssä vaiheessa vuotta. Ei voi lähteä kesken vuotta. Ainakaan mä en voi

tehdä sellasta, että ensimmäiseksi sitä puree niinku poskihammasta yhteen ja ajattelee, että tähän vedetään.. Ja sitte taas, kun tullaan kevääseen niin on uudet kujeet. Sitä sitte huijaa itseensä ehkä taas. Mutta mä niinku velvollisuudentunnosta...emmä ehkä niinkään pakosta puhuisi. *Esko*

Jori tuntee harrastuksessaan ajoittain pakon tunnetta. Pakon tunne tulee esiin silloin, kun kuorolla on kiire tehdä vaikeita päätöksiä. Jori on kuitenkin valmis selvittämään harrastamistaan haittaavat ongelmat, koska hänelle tärkeintä on toiminnan jatkuminen. Metsämuuronen (1995, 90 - 91) mukaan sisäinen sitoutuminen on motivoitunut tila jatkaa samanlaista toimintaa kuin aikaisemminkin, sillä toiminta kuvastaa yksilön sisäistettyjä tavoitteita, arvoja ja normeja. Kuusinen (1995, 218) taas sanoo yksilön, jolla on suuri motivaatio johonkin asiaan, suuntaavan toimintansa saavuttaakseen tietyn päämäärän. Jorin voidaan sanoa olevan sisäisesti motivoitunut jatkamaan harrastustaan nykyisen kaltaisena. Varsinaisen harjoittelu ja konsertointi eivät aiheuta Jorille tunnetta tekemisen pakollisuudesta.

No, ehkäpä juuri silloin, kun kokoustetaan Kun on saatava tehtyä joku päätös jossakin niin sanotussa asiassa tai, kun on esimerkiksi tietynlainen kriisipalaveri menossa. Niin silloin se tuntuu, että tämäkin neulansilmä täytyy nyt taas tässä selvittää pois tieltä väkisin. *Jori*

11.1.5 Sitoutuminen

Yksilön halukkuus sitoutua harrastukseensa ilmaisee sisäisen motivaation määrää. Lazarus ja Folkman (1984, 56, 58) toteavat sitoutumisen ilmaisevan, mikä on yksilölle tärkeää ja millä on yksilölle merkitystä. Samalla se määrää mitkä seikat ihminen kokee stressitekijöinä itselleen. Esko mainitsee, että kuoroharrastus tuntuu hänestä välillä puurtamiselta. Hän sanoo myös, että kuoro ei ole hänelle niin tärkeä, etteikö tulisi ilman sitä toimeen. Vastauksista voidaan tehdä johtopäätös, jonka mukaan Esko ei ole sisäisesti kovin sitoutunut harrastukseensa tai ainakin hänen sisäinen sitoutumisensa on laskenut. Toisaalta autonomisesti orientoituneelle henkilölle tyypillisellä tavalla, hän ei koe mahdollista harrastuksensa loppumista uhkana omalle autonomialleen. Harrastuksen loppuminen voikin olla aivan luonnollinen elämän kulkuun liittyvä asia (Metsämuuronen 1995, 53). Puhuttaessa harrastusmotivaatiota laskevista tekijöistä Esko mainitsee toistuvasti vapaa-ajan puutteen.

Lisäksi Eskoa harmittaa se, että hän ei tunne voivansa vaikuttaa harjoitusaikoihin.

Myös Jori pitää kuoroa aikaa vievänä harrastuksena. Hän kuitenkin suhtautuu asiaan positiivisemmin kuin Esko. Jorin vastauksista käy ilmi, että kuorotoiminnalla on suuri merkitys hänen elämälleen ja jopa koko perheelleen. Metsämuuronen (1995, 90 - 91) sanookin, että mitä keskeisempi merkitys toiminnalla on yksilön identiteetille sitä vahvem-
paa on kiinnittyminen ja sisäinen sitoutuminen.

Kun oli taas kuoronjohtaja Kekolan kanssa vähä puhetta siitä, että riittääkö aikaa jatkaa... niin siinäkin mä esimerkiksi sanoin sen, että kuoro ei oo niin tärkeä, ettenkö mä tulis ilman sitä toimeen. Ilman toimimista tässä kuorossa mä varmaan eläisin ihan rikasta ja täysipainoista elämää. Mutta tota en välttämättä taas, vaikka välistä aina tuntuukin, että olis ihan mukava lopettaa ja saaha ne moninaiset viikonloput, jotka tähän toimintaan menee, itellensä omaan käyttöön. Vaikee mennä määrittelemään, miten tärkeä se on. Pirun hauskoja hetkiä siellä on aina silloin tällöin, aika useestikin, mutta kyllä se aina välillä maistuu niin reippaasti työlle ja tylsälle työlle, että siinä kans mennään sellasta vuoristorataa. *Esko*

Et sinällään ne menee sukset pahasti ristiin tän ajankäytön suhteen, että työ vaatii osansa ja se on yllättävänkin aikaavieppää itseasiassa. Ja sitte tota niin varsinkin nää kesät. Kun suurinosa, aika moni kuitenkin, on sillä kahden ja puolen kuukauden palkallisella kesälomalla, niin henkilökohtaisesti sitä on 14 päivää. Että kun sitä on pitkin talvee, menee näitä viikonloppuja, niin aika mustasukkaisesti haluan pitää niistä 14 päivästä kiinni. Että niistä en kyllä laita yhtään enää. Mikä on kuoron asema mun elämässä? Mikä aikaisemmin jäi sanomatta on, että riepoo aina välillä, että on joku instanssi, joka haluaa määrätä mun ajankäytöstäni ilman, että mä niin kauheasti pystyn siihen vaikuttamaan. *Esko*

Harrastushan ei vie sillätavalla tosiaankaan tuntimäärällisesti kauheenkään paljon aikaa, se vaan että ne tunnit sattuu just olla sellaisessa kohassa, että ei välttämättä tarvis olla. Se, että viikonloppujen määrä, sellasten viikonloppujen määrä vuodessa, jotka on vain aivan totaalisesti vain itsellä, niin niitä kun ei oo kovin montaa niin siihen on yksi suuri syy tuo kuorotoiminta. Mikä on tietysti ainoa mahdollisuus. Et silloin, kun ihmiset on vapaalla niin silloin sitä tehdään. Ja sitte toi aikapolitiikka muutenkin tällä hetkellä on niin kaoottisessa tilassa, et mä käyn kotona tällä hetkellä vain lähinnä nukkumassa. Kuoro ei ole kauheesti aikaavieppä mutta ne tunnit on justiinsa väärässä paikassa. *Esko*

Se on joskus ollu liikaa, on ollu sellanen olo ja mull on sellanen olo, et se on koko ajan niinku tota siellä ääri-tilassa, että se niinku ottaa paljon, varsinki sitä henkistä aikaa. Mutta ei kuitenkaan liikaa, se pystyy hipomaan siellä. Ja se on kuitenkin sellasta myönteistä paljo aikaa, ei se tunnu niinku pahalta ja siihen on perhe sopeutunu siihen asiaan, että se kuuluu koko perheen, koko suvun kuvioon tavallaan. *Jori*

Ajallinen ja taloudellinen uhraus. Sitoutumiseen ja motivaation voimakkuuteen vaikuttaa yksilön valmius ja halukkuus tehdä uhrauksia harrastuksensa eteen. Esko sanoo, ettei ole halukas käyttämään enempää aikaa esiintymisiin eikä harjoitteluun. Työnsä takia se ei ole hänelle edes mahdollista. Jos Eskolla riittäisi aikaa, hän olisi varsin myöntyväinen käyttämään sitä Semmareiden hyväksi toimintaan, jossa hänen ammattitaidostaan olisi hyötyä. Jori olisi valmis uhraamaan enemmän aikaa harrastukseensa, jos se vain olisi taloudellisesti mahdollista.

Mua on nyt ruvennut kiinnostamaan tosiaankin, et mä pystyisin hyödyntämään jollakin tavalla näitä uusia oppeja mitä täs nyt on saanu ja mitä täs nyt tulee kehittymään. Sitä kautta enemmänkin pystyn kuvittelemaan, että mä satsaisin enemmän tähän toimintaan. Mutta tota ajankäytöllisesti aletaan mennä sellaisissa rajoissa, että se ei oo kauheen mahdollista. *Esko*

Jos se (ajallinen satsaus) ois taloudellisesti esimerkiksi mahdollista. Jos ei olis huolta siitä, että virkavapaalla menettää palkat ja muut, niin voisin käyttää ihan reilusti aikaa. *Jori*

Taloudellisten uhrausten tekemistä kuoron hyväksi Esko ei koe mielekkääksi. Hän ei ole motivoitunut vahvistamaan sitoutumistaan harrastukseensa sijoittamalla siihen rahaa. Jori olisi valmis sijoittamaan kuoroharrastukseensa omaa rahaa ja siten vahvistamaan sitoutumistaan.

En yhtään tämän enempää. Jos tässä nyt joutuis tästä harrastuksesta nimenomaan maksamaan niin empäs tiijä. Täs on sillätavalla tottunut, että kööri investoi kaikki nää sellaset, mitkä siis jää sillä tavalla kuorolle myöskin ymmärtääkseni... Siis, että jos mun olis pitäny harkita sitä, että ostanko mä sen tuhannen vaik kaks maksavan mikin. Että se olis kynnyskysymyksenä, että osta tämä mikrofooni tai lähe harrastamaan akustista hommaa niin tota olis pitänytkin harkita, et miten lienee. Mut ku se ei tuu ajateltuakaan, että pitäis jollakin tavalla investoida tohon sen kummallisemmin. Se tietysti, että huomattavat palkanmenetykset ei ole mitenkään miellyttäviä mutta toistaiseksihan näitä nyt ei vielä ole ollut. Että en kyllä olis panostamassa sen ihmeellisemmin.. Mieluummin sitä sitte harrastais jotain sellasta, että jos siihen rahaa pitää laittaa niin se sitte näkyiskin jossain. *Esko*

Pystyisin sijoittamaan paljon enemmän , että en koe taloudellisena rasitteena millään lailla, mulla on paljon rahaa vievämpiä harrastuksia elämässäni. *Jori*

Kuoron hajoaminen. Ihminen on sitä sitoutuneempi, mitä merkityksellisempänä hän pitää harrastusta itselleen (Metsämuuronen 1995, 64,89,92). Esko ei pidä kuoroa niin suurena osana itseään, että järkyttyisi kuoron mahdollisesta hajoamisesta. Hän jatkaisi musiikin tekemistä jollakin muulla tavalla. Jorille kuoroharrastus merkitsee paljon. Hänen vastauksistaan huokuu rakkaus ja syvä kiintymys kueroon ja sen toimintaan. Jos kuoro hajoaisi, Jori kokisi surua ja turvattomuutta, mutta myös hän etsisi jonkin korvaavan harrasteen kuoron tilalle. Molemmille haastateltaville kuoroharrastus toimii sisäisten tarpeiden tyydyttäjänä. Kuoron mahdollisesti hajotessa, molemmat etsisivät toisen kanavan tarpeidensa tyydyttämiseksi. Varsinkin Jorissa ilmenee sisäiselle sitoutumiselle tyypillistä halua jatkaa kuoroharrastusta samanlaisena kuin aikaisemminkin. Kuoroharrastus kuvastaa Jorin sisäistettyjä tavoitteita ja arvoja.

Kyllä aivan varmasti jatkaisin musiikintekoa vaikka kuoro hajoaisi. Toi niinku biisien tekeminen on sellasta terapiaa, et se ei varmaan lopu ennen kuin koiranputket valtaa enempi alaa. Ja sitte taas aina silloin tällöin olis aivan mukavaa koettaa jossakin muussa kombossa tai jollakin pienemmällä ryhmällä laulamista. Niin ja olis myös mukava koittaa sellastakin, että pääsis laulamaan jostakin matalammalta. *Esko*

Kuoro on kuoro. Se ei ole minun henkilökohtainen jatkeeni millään tavalla. Et mitä tahansa kuorolle tapahtuu, niin se ei henkilökohtaisesti minua pelota. *Esko*

Olisin varmasti hyvin surullinen ja varmaan etsisin jotain korvaavaa veikkaan. Mutta varmasti olisi hyvin tyhjä olo. Sellainen, että...turvaton ehkä jollain lailla. *Jori*

No kyllä mä reilusta kaksikymppisestä kolmekymppiseen oon ollu mukana, niin se on varmaan niinku, kun ihminen kehittyy aikuiseksi ja omille jaloilleen siinä vaiheessa, niin se on sellainen rakennuspalikka kyllä, että se kuuluu juttuun. Kyllä kuoro on iso palanen siinä. Se ei oo mikään sivuraide, jossa käydään hommailemassa. *Jori*

11.2 Kontrolliorientoituneet haastateltavat

Kari (kh 13) on 27-vuotias naimisissa oleva mies. Hänen lapsuudenkodissaan lähinnä perheen lapset harrastivat musiikkia. Kari itse soitti viulua ja sekä hän että hänen pikkusikonsa olivat peruskoulussa musiikkiluokilla. Arttu (kh 3) on 26-vuotias naimaton nuori-

mies. Hän asuu yksin eikä seurustele. Artun kotona lähes kaikki perheenjäsenet harrastivat musiikkia. Hän itse soitti jonkin verran pianoa.

Kyllä harrastettiin kovastikin. Itseasiassa kaikki lapset ovat harrastaneet jollakin tavalla meillä, elikkä kummatkin siskot on harrastanut, isä laulaa kuoros, kahdessakin itseasiassa. Ittekin tuli pienempänä jonku verran hakattua pianoa. *Arttu*

No sekä minä, että pikkusisareni olemme käyneet peruskoulun musiikkiluokilla. Olen soittanut viulua pienenä ja pianoa. Ja kotona silloin tällöin lauleskeltiin, kun joulupukki tuli käymään. *Kari*

11.2.1 Motiivit

Kuoroon liittymisen motiivi. Kari ja Arttu liittyivät kuoroon syksyllä -93. Molempien haastateltavien kiinnostus Semmareihin heräsi joidenkin kuorolaisten houkutelua heidät mukaan toimintaan. Laakson (1981, 215) tutkimuksessa ilmeni toveripiirin mallikäyttäytymisellä olevan huomattava vaikutus aikuisiän harrastusten viriämiseen. Ruohotien (1976, 25 - 26) mukaan harrastuksen viriämisen oleellisia tekijöitä ovat tekemisestä syntyvä mielihyvä ja nautittavuus. Artun ja Karin kuoroon liittymisen syitä ovat heidän haastattelujensa perusteella kaverit, musiikki ja uteliaisuus. Varsinkin Arttu mainitsee innostuksensa kuorossa laulamiseen kasvaneen hänen käytettyään enemmän aikaa harrastukseensa. Sitouduttuaan ulkoisesti harrastukseensa, myös hänen motivaationsa laulamiseen on vahvistunut. Kontrolliorientoituneiden haastateltavien sitoutumista käsitellään enemmän luvussa 11.2.5.

No ku Jarkko käski soittaa johtajalle, tarvittiin tenoria. Oltiin tulossa tuolta sillosest Americanoksesta yks heinäkuinen kesäyö. Lauleskeltiin sitten tossa Yliopistonkadulla puoli viiden aikaan aamuyöllä Vuorenrinteen puuta. Se on ensimmäinen stemma, jonka mää oon siinä oppinu. Ja sitten mää muistan kuinka Jarkko juupaas totes, että täähän jätkä kestää stemmassansa ja sit se anto mulle Kallen puhelinnumeron ja mä soitin sinne. Ja se oli siinä. *Kari*

Ehkä alunperin liityin sen takia, tai toi Jorma sai mut innostumaan sillä tavalla, tai haastoi mukaan. Ja ihan vaan sillä tavalla, että teki mieli tehdä jotakin ja ehkä mahdollisesti jotakin musiikinkin parissa. Ja sitte se vaan innostus kasvoi sitä enemmän mitä siinä oli mukana. Ei varsinaisesti mitään motiivia muuten sillä tavalla. *Arttu*

Mikä kuoroharrastuksessa on tärkeintä? Ystävät merkitsevät molemmille haastateltaville kuoroharrastuksessa paljon. Artulle kuoroharrastuksen tärkein motiivi on hyvän kaveriporukan jäsenyys, ei itse laulaminen. Kari sanoo myös hyvän musiikin tekemisen motivoivan häntä. Kellyn (1982, 162 - 163) näkemyksen mukaan harrastuksella on kaksi merkitystä; sisäinen ja sosiaalinen merkitys. Näistä erityisesti harrastuksen sosiaalinen merkitys korostuu kontrolliorientoituneilla haastateltavillamme.

No on mahdollisuus olla hyvä porukas mukana tekemässä hyvää musiikkia. Sanotaan ny näin. *Kari*

Tärkeintä on tietenkin sosiaaliset suhteet elikkä se yhdessäolo. Pystytään tekeen porukalla jotakin hauskaa. Se on tärkein asia. Ja onhan noi esiintymiset tietenkin mukavia ja ne antaa sillä tavalla hyvän mielen. Ehkä sentakia, et se on mukavaa ja hauskaa hyvää porukkaa minkä kans viihtyy. *Arttu*

Keikan jälkeen...sillon kaikki on tai hyvän keikan jälkeen. Silloin porukalla on hirveesti adrenaliinia veressä ja sitte pikkasen gepardia päälle. Hehehe! Meininki on silloin tosi hyvä sitte varsinkin... no joo. Tavallaan vapaalla ollessa kuoromeininki on kaikista mukavinta tai kaikista parasta. Elikkä just se että tehään jotakin yhdessä no se on aika erityisen hauskaa, kun silloin aikoinaan oltiin siellä Lappeenrannassa Lötjösen mökillä... se oli aivan erityisen hauska meininki. Oltiin vedetty muutama keikka ja sen jälkeen mentiin viettämään porukalla iltaa. *Arttu*

Yleisö ja kuuluisuus. Decin ja Ryanin (1985, 157 - 158) mukaan kontrolliorientoitunut henkilö ohjaa toimintaansa ulkoisten ja/ tai sisäisten kontrollien mukaan. Omien tunteiden ja tarpeiden sijaan toimintaa voi ohjata esimerkiksi tietoisuus toiminnan avulla saavutettavasta aineellisesta hyödystä tai sosiaalisesta hyväksynnästä (Kuusinen & Sundholm 1994, 4).

Kari ja Arttu toimivat enemmän ulkoisen motivaation ohjaamana kuin autonomisesti orientoituneet haastateltavat. Yleisö ja sen antama palaute toimivat molemmille kontrolloivina tekijöinä. Tästä syystä yleisön reaktiot konserteissa ohjaavat haastateltavien käsitystä omasta onnistumisestaan. Molemmat haastateltavat muuttaisivat kuoron tyyliä, jos yleisömäärät romahtaisivat. Heille yleisön suosio on motivaation kannalta tärkeämpi tekijä kuin itse musiikki.

Lehtosen (1986, 4) mukaan yksi harrastukseen motivoiva tekijä voi olla harrastuksen myötä saavutettava sosiaalinen arvonanto ja sosiaalinen hyväksyntä. Juuri nämä tekijät motivoivat etenkin Karia. Hän sanoo nauttivansa, kun ihmiset ovat tunnistaneet hänet Semmariksi.

Kuusisen (1992, 48) mukaan sisäiseen kontrolliin ja pakottavuuteen perustuvassa motivaatiossa yksilö toimii itse palkkioiden ja rangaistusten jakajana itselleen. Kuoron suosion mahdollisesti laskiessa, Arttu tuntisi olonsa turhautuneeksi ja syyllistäisi tapahtuneesta itseään. Hänen vastauksensa ilmentää kontrolliorientoituneelle henkilölle tyypillisesti pikemminkin ego-sitoutunutta, kuin tehtävä-sitoutunutta käyttäytymistä (Ryan, Koestner & Deci 1991, 185 - 186).

En mä välttämättä itte siihen harrastukseen suhtaudu eri tavalla kuin aiemmin. Mutta onhan se niinku... Sanotaan, että semmosia hyvänolon tunteita tulee nykyisin ehkä useemmin tai paljon enemmän kun alkuvaiheessa, koska aina sitä kuulee ihmisten sanovan että olitte taas siellä ja siellä ja näinpä sut telkkarissa tai saa lehestä lukee mitä on tehny. *Kari*

Kyllä siinä täytyy ruveta miettimään niinku, että mitä pitäis ruveta tekemään, jotta saatas yleisömäärät nousemaan kasvuun takasin. Koska onhan se merkki, että jos ei enää yleisöä käy meidän konserteis niin me joko toistetaan itseämme että... Meidän musiikki ei kerta kaikkiaan kiinnosta sillan enää ketään, niin on siinä jotain mietittävää sit, et me saatas.... saatas lisää yleisöä. Koska sehän on se tavallaan mistä me eletään. *Kari*

Jos yleisömäärät romahtaisivat? No sitte olis lähdeittävä taas alusta. Kuoroa pitäis vääntää johonkin toiseen suuntaan, koska silloin se merkittis sitä, että se ei enää oo mielekästä yleisölle... pitäis muuttaa linjaa johonkin suuntaan. Tietyllä tavalla turhautuu siihen toimintaan siinä vaiheessa. Masentaa se toiminta, että miten tää nyt voi mennä näin heikosti, että tuo yleisö ei tykkää yhtään. Emmä nyt tiedä. Emmä nyt kossupulloa aukaise ja vedä kunnan känniä, jos sä tätä tarkoitat. Tulee vaan sellainen tunne, että voiny perhana, että pitääkö tällänenkin homma nyt tehdä, kun näin huonosti meni tää homma. Että hakee kai sitä syytä niinku ittestä.

Arttu

Omien tunteiden ja tarpeiden sijaan kontrolliorientoituneen yksilön toimintaa ohjaa usein tietoisuus toiminnan avulla saavutettavasta sosiaalisesta hyväksynnästä (Kuusinen & Sundholm 1994, 4). Molempien haastateltavien kiinnostus kuuluisuuteen on merkki ulkoisen palautteen ja kontrollin motivoivasta merkityksestä heidän toiminnalleen. Kuoron kuuluisuus tuntuu kiinnostavan erityisesti Karia. Häntä kiinnostaa myös henkilökohtainen

kuuluisuus tiettyyn pisteeseen saakka. Arttu kieltää haluavansa henkilökohtaista kuuluisuutta mutta myöntää nauttivansa kuoron kuuluisuudesta. Hän mainitsee mahdollisen henkilökohtaisen kuuluisuuden aiheuttavan tilanteen, jossa hänen olisi kontrolloitava ja muutettava omaa yksityiselämäänsä ja käyttäytymistensä.

Haluaisitko, että kuoro olisi vielä kuuluisampi? No onhan se mukavaa. Kyllä...kun saa nähä ja huomaa, että on pystynyt olemaan mukana tavallaan tällasessa, joka on noussu valtakunnan tietosuuteen. Mutta kyllä siinä saa ruveta olemaan varovainen niinku, ett jos tuolta joku tulee ja nykäsee hihasta ja jotain kommentoi, että näinpä sut taas siellä ja täällä. *Kari*

No ei se nyt paha hommakaan olis, mutta ei nyt välttämättä tarttis hirveen paljon enemmän julkisuutta saada sillä tavalla. Olishan se mukava jos kaikki tietäis, koko Suomi tietäis, että mikä on Semmarit. Ehkä enemmän kiinnostais, jos ulkomailla olis ja sais julkisuutta. *Arttu*

Nooo, ehkä niinku tiettyyn rajaan asti voisin olla kuuluisa. Mutta sitte jos kuuluisuus nousis niinku niin pitkälle, että joka joka hemmetin kadunkulmassa niinku jokainen tietää, kuka tää tyypki on, ni en mää koe sitä, että niinku niin kuulusaks tarviis päästä. Koska siin on sitten ne julkisuuden kirotki, jotka siinä sitten seuraa mukana. *Kari*

Tää riittää, että on porukalla kuuluisa, mutta en mitenkään halua sillä tavalla päästä lehden pintaan tai teeveeseen näyttämään naamaani. Ei vaan kiinnosta, en halua sellasta henkilökohtaista kuuluisuutta. Mukavampi vaan olla itekseen ja tehdä mitä huvittaa. Jäis nuo vappukeikat kaikki tekemättä jos... Pitäis vähä miettiä, mitä tekee sitte jos olis kuuluisa, koska siinä on sitte se, että jos olis niin kuuluisa, että porukka tietää naaman ja näin niin...Tavallaan se pistäis rajoitteita omaan yksityiselämään. Se ehkä suurimpana, koska sitte täytyis muuttaa sitä omaa yksityiselämäänsä jollakin tavalla. *Arttu*

Tietenkin jollakin tavalla tunnen ylpeyttä, että oon erittäin ylpeä siitä, että kuoro on pystynyt tällainen porukka on lyönyt läpi tai jollakin tavalla pystynyt lyömään läpi tässä julkisuuden valokiilassa. Heheh. Mukavalta se tuntuu, että on kuuluisa... tai kuuluisa ja kuuluisa... mutta sellainen, että tunnetaan kuorona. Ei nyt mitään sellaisia hirveitä jipii hommia herätä mutta mukavaahan se on. *Arttu*

Omien kappaleiden tekeminen. Kari ja Arttu eivät sävellä kuorolle musiikkia. Omien kappaleiden tekeminen ei siis ole heidän motiivinsa harrastaa kuorolaulua. Kari ei ole koskaan saanut kimmoketta oman kappaleen kirjoittamiseen ja Arttu ajattelee, että ei osaisi säveltää omaa kappaletta. Metsämuurosen (1995, 45) mukaan suuri osa musiikin harrastajista ja opiskelijoista ei pyrikään luovaan toimintaan, vaan tyytynee jo olemassaolevan

toistamiseen. Toisaalta Kari ja Arttu laulavat kuorossa, joka luo itse lähes kaiken esittämänsä materiaalin. Voidaankin sanoa, että Semmareissa he ovat poikkeuksellisia yksilöitä, koska eivät itse sävellä musiikkia.

Sanotaan näin, ett mää en oo koskaan sitä niinku oikeen tosissan vakavissani edes yrittäny. Se on vaan niinku ei oo tullu sitä kipinä, että nyt tehään biisi. Koska biisin tekoohan tarvitaan semmonen tietty kipinä, ett... tai en mää tiä. Ei pysty kokemuksesta puhumaan. Mut sillain, ett jos nyt annettas tyhjä paperi eteen, että “tee biisi”, niin vois kyllä aika biisi tulla (naurua). *Kari*

En osaa tehdä. En osaa säveltää ja sanoitukset on syvältä. *Arttu*

Esiintyminen. Yleisön edessä toimiminen on ollut haastateltaville tuttua jo ennen mieskuorossa laulamista. Kari on esiintynyt lapsuudessaan koulun kuoron kanssa. Lisäksi hän on soittanut viulua lukuisilla “pakkokeikoilla”, joita syvästi inhosi. Arttu puolestaan on laulanut lapsikuorolaisena oopperassa.

Semmareiden kanssa esiintyminen on Artun mielestä nykyään mukavaa. Kun Arttu liittyi kuoroon, hän oli kova jännittämään, eikä pitänyt esiintymisestä. Hän on voittanut esiintymisjännitystään vuosien kuluessa. Voidaan sanoa, että Arttu ei koe esiintymistilanteissa autonomiaansa enää niin uhatuksi kuin ennen. Hänen autonomiansa on vahvistunut harrastuksen avulla.

Myös Kari pitää Semmareiden kanssa esiintymisestä. Hänellä tekemisen mielekkyyteen vaikuttaa tunne tekemisen vapaaehtoisuudesta ja se, että seisoo esittämänsä asian takana. Jos esiintymiseen liittyy tunne tekemisen pakollisuudesta, Kari kokee tilanteen vastenmieliseksi.

Riippuu siitä mitä esittää ja niinku silleen, ett miten siinä on se itte sen oman jutun takana. Ett jos niinku on semmonen juttu treenattuna, jota esittää mielellään ja on sitä mieltä, ett “jess tää on hyvä juttu”, niin kyllä se sillon on helppoo. Mut jos oot tekemässä jotakin toisen käskystä niin paskaahan se on. *Kari*

No kyllä se Semmareitten kanssa on toistaseks ollu just sitä, ett siin on itte seissy takana ja se on ollu kivaa. *Kari*

No nykyään se alkaa olemaan, ei silloin kun liityin. *Arttu*

Kyllä se esiintyminen on hauskaa. Se alkusähellys siinä vaan joskus ärsyttää. Mutta kyllä se on ihan mukavaa ollut. *Arttu*

Karia palkitsee esiintymisessä konsertin jälkeinen hyvä olo. Tämän olotilan hän kokee, jos esitys on hänen mielestään mennyt hyvin ja yleisö on pitänyt konsertista. Arttu ei nauti niinkään esiintymisestä yleisön edessä, vaan siitä, että hän voi olla mukana tuottamassa kuulijoille hyvän olon tunteita.

Molempien haastateltavien vastauksista ilmenee, että he tuntevat hyvää oloa, jos ovat ensin voineet tuottaa sitä muille. Varsinkin Artun käyttäytymistä ohjaavat enemmän muiden ihmisten tunteet ja sosiaalinen hyväksyntä, kuin hänen omat tunteensa ja tarpeensa. Laulaminen ja esiintyminen eivät tuota mielihyvää itsetarkoituksellisenä tekemisenä, vaan tärkeintä on, että muut viihtyvät. Kuusinen ja Sundholm (1994, 3 - 4) sanovat tällaisen käyttäytymisen olevan ominaista kontrolliorientoituneille henkilöille.

Sanotaan, että hyvän keikan jälkeen on niinku hyvä fiilis, että tuntee ite, että tää on ny menny hyvin. Ja mahdollisesti aistii ja tuntee sen, että yleisö on tykänny, vaikka saattaisi olla vähän väsyny ja paita hikinen. Kyllä se lähinnä niinku noista tunteista lähtee sitten ne hyvät palkitsevat asiat. *Kari*

Emmä nyt tiedä voiko siitä sanoa, onko siinä mitään valtavan sillä tavalla miellyttävää asiaa, että vois sanoa, että tämä on aivan mahtavaa olla edessä. Ehkä se esiintyminen tavallaan on mukavaa mutta ei se, että on kaikkien huomion keskipisteenä vaan se yleensä, että saa esittää jonkun ....et saa niinku...No esimerkiksi kuorohommissa sillä lailla, että pystyy esiintymisellä tuomaan hyvän olon jollekin toiselle yleisölle tai vastaavalle. Mutta en mä nyt voi sanoa, että siinä mitään vois eritellä sillä tavalla mitään erityisen mahtavaa asiaa mikä tuo meikäläisen niinku ekstaasiin. *Arttu*

Haave taloudellisesta hyödystä. Kuusisen ja Sundholmin (1994, 4) mukaan on tyypillistä, että kontrolliorientoituneen yksilön tekemistä ohjaa raha ja tietoisuus toiminnan avulla saavutettavasta aineellisesta hyödystä. Karin ja Artun kohdalla asia ei kuitenkaan ole näin. Taloudellinen hyötyminen kuoroharrastuksesta ei ole Karin mielestä tärkeää. Hän on tyytyväinen "kulut pois"-korvauksiin mutta ei pane pahakseen, jos tehdystä työstä saisi joskus vähän palkkaakin. Raha ei kuitenkaan ole Karin motiivi laulaa. Myöskään Arttu ei

halua taloudellisesti hyötyä kuoron avulla.

Mielenkiintoista Artun vastauksessa on se, että hän ajattelee asiaa jälleen muiden ihmisten kannalta. Mahdollista on, että hän asettaa etusijalle yhteisön edun, eikä omia halujaan ja tarpeitaan. Hän puhuu periaatteesta, joka voi tarkoittaa samaa kuin Madsenin (1972, 28) mainitsemat ”kirjoittamattomat lait”. Ne tarkoittavat sitä, että saavuttaakseen ja säilyttääkseen positiivisen kontaktin johonkin ryhmään, täytyy käyttäytyä ryhmän odotusten mukaisesti. Tässä tapauksessa Semmareiden yksi ”kirjoittamaton periaate” saattaa olla se, että kuoro ei jaa rahaa jäsenilleen. Tämä periaate voikin toimia pakottavana tekijänä Artun toiminnassa ja ajattelussa. Kuusisen ja Sundholmin (1994, 4) mukaan kontrolliorientoituneen yksilön käyttäytymistä voi ohjata ensisijaisesti esimerkiksi sosiaalinen hyväksyntä, eivät omat tunteet ja tarpeet.

Kyllä se mun mielestä riittää, että kulut saa pois. Koska tää kuitenkin on ihan harrastuspohjanen juttu. Sekin riippuu vähän, koska me tehhään, niinku siis eri kuorolainen tekee niin eri työtä tässä. Miks ei periaatteessa voisi saada palkkaakin, mut sit siinä pitäis niinkun olla selkeet jokaisen hyväksymät niinkun kriteerit, että kuka sitten saa ja mistäkin ja miten paljon ja se on kyllä ratkaisematon yhtälö tällä porukalla. Siitä ei seuraa kun kriisipalaveria (naurua). Et niinku ei esimerkiks just niinku joku hallitustehtävä tai isännän tehtävät tai taloudenhoito tai tiedottajan tehtävät, niin ei ne oo verrattavissa sitten taas johonkin biisintekotehtäviin tai solistisiin tehtäviin. Ja sitten et millä tavalla niitä lähtis sitten arvottamaan rahallisesti niin sota siitä syntyy. *Kari*

Ei niinku henkilökohtaisesti taloudellisesti, en mä sitä ainakaan hae, että saisi mitään taloudellista hyötyä siitä hommasta. En mä näe sitä mitenkään tärkeänä. *Arttu*

Sitte mun mielestä se olis periaatteessa, jotta käytetään jollakin muulla tavalla se hyväksi, että voisi se tietenkintulla kuorolaisten hyväksi mutta ei sillä tavalla, että se tulisi rahana käteen. Tehtäis sitte sillä rahalla jotakin, vaikka matka kuoron kanssa. Se olis mun mielestä järkevämpi käyttö kun se, että mä saan kaks tonnia käteen. *Arttu*

Tekemisen mielekkyys harjoituksissa ja esiintymisessä. Kuoron harjoituksissa Arttua motivoi hyvä ilmapiiri ja ystävien kanssa hauskanpitäminen. Esiintymistilanteessa yleisön viihtyvyys on keskeisessä asemassa hänen tekemisen mielekkyytensä kannalta. Artun kokiessa, että kuoron esiintyminen ei tee vaikutusta kuulijoihin, myös hänen oma mielekkyiden tunteensa laskee. Karin käsitystä tekemisen mielekkyuden eroista harjoituksissa ja

esiintymisessä emme voi käsitellä, koska haastateltava ymmärsi kysymyksen väärin selityksistämme huolimatta.

No kyllä aivan selvästi vaikuttaa. Sillä tavalla, että esiintymistilanteessa se on se... mielekkyyteen vaikuttaa just tää, et voi niinku esittää jollekin porukalle jonkun kappaleen josta niinku, joka vaikuttaa niin hirvittävästi.. Harjoitustilanne on se, että mielekkyyteen vaikuttaa se hyvä ilmapiiri porukalla, eli se on taas meidän omalla porukalla hauskaa. Tietenki se on esityksessäänkin tärkeää, mut se on kuitenkin, et se ilmapiiri vaikuttaa tai siihen mielekkyyteen vaikuttaa se, et vaikka olis kuinka hyvä meininki ittellä siellä lavalla niin kuitenkin se täytyy jollakin tavalla välittyä sinne yleisöönkin. Et jos ei yleisö lähe ollenkaan siihen mukaan, niin silloin se jollakin tavalla katoaa se... ei ny mielekkyys kokonaan mutta sillä tavalla, että se vähentää sitä. *Arttu*

11.2.2 Oma valinta ja aloitteenteko

Deci ja Ryan (1985, 157 - 158) toteavat, että kontrolliorientoituneella yksilöllä on päämäärä, johon hän valinnallaan pyrkii, mutta ei valinnan kokemusta. Yksilö ajattelee, että keinot joilla tavoitteisiin pyritään ovat muiden kuin hänen itsensä valitsemia. Artun ja Karin mielestä kuoron tavoitteet ovat heidän itse valitsemiaan. Tältä osin he eivät vastauksensa perusteella ole kontrolliorientaation ohjaamia.

Kuoron tavoitteet. Karin mielestä eräs kuoron tavoite on uudistaa mieskuoromusiikkia. Lisäksi kuoro antaa jäsenilleen sisältöä elämään ja mahdollisuuden hauskanpitoon. Arttu ei pidä kuoromusiikin uudistamista kuoron tavoitteena. Hänen mielestään hauskanpittäminen on tärkeitä. Lisäksi hän pitää kuoron tavoitteena tehdä asioita, jotka tuntuvat kuorolaisista mukavilta. Artun mielestä kuoro on löytänyt itselleen ominaisen tyylin. Tämän tyylin säilyttäminen ja kehittäminen on yksi kuoron tavoitteista. Voi olla, että haastateltavista varsinkin Kari on sisäistänyt kuoron "virallisia" tavoitteita ja alkanut toimia niiden mukaan. Decin ja Ryanin (1985, 159) mukaan kontrolliorientoituneeseen toimintaan kuuluu taipumus mukautua erilaisiin tilanteisiin.

No se on tää klassinen, mitä aina kaikissa julkisuudessa ja haastatteluissa on sanottu, että uudistaa mieskuoroa mutta. Mutta onhan niissäkin tietysti perää mutta...emmä tiä. Toi on semmonen juttu, mitä mä en oo kauheen useesti ees niinku silleen miettiny. *Kari*

No eikö se oo toisaalta tai sillain...miten mää sanosin...tehä niinku semmarityylistä musiikkia, harjotella sitä, esittää sitä. Ja toisaalta onhan se yks kuoron tavote niinku antaa kuorolaisille, onks se nyt liian hienosti sanottu, antaa sisältöä elämään. Tai silleen, että kuorolaisilla on joku tapa niinku pitää myös keskenään hauskaa. *Kari*

No mun mielestä kuoron tavoitteet on pitää hauskaa tavallaan sillä asialla mitä tekee. Että tota niin tehdä se sillä tavalla mikä miellyttää itteä, eikä ala millään tavalla tuntua pahalta se tekeminen. No käytännössä se. Ei välttämättä semmonen, että ollaan hirveen merkityksellisesti mikään mieskuoromusiikin uudistaja, vaan että tekee sitä mikä tuntuu mukavalta. *Arttu*

Omat tavoitteet. Omiksi tavoitteikseen Kari mainitsee kuorossa mukanaolemisen ja mahdollisimman hyvin laulamisen yksin ja yhdessä muiden kanssa. Arttu toteaa juuri samoin. Yksi päämäärä kontrolliorientoituneille haastateltaville on siis vain kuoron toiminnassa mukana pysyminen.

No olla mahdollisimman hyvin mukana ja sitten ihan siis musiikillisesti pitää huolta siitä, että antaa oman panoksen siihen omaan stemmaan ja vie sitä tavallaan eteenpäin. Mut en mää tiä.. ei siinä sillai varsinaisia sellasia niinku isoja tavoitteita oo, jotain niinku päämäärää koko ajan ole mielessä, että tää on nyt mun tavoite. Mun tavoite on olla mukana ja tehdä mahdollisimman hyvin musiikkia poikien kanssa. *Kari*

No omat tavoitteet on ehkä se, että oppia laulamaan paremmin kuorossa tai yleensä laulamaan paremmin. En mä oikeen osaa eritellä sellasia muita oikeen konkreettisia tavoitteita. Se, että pystyy olla mukana siinä, se on ehkä yks jonkinlainen tavoite. *Arttu*

Itse valitut tavoitteet. Kari tuntee valinneensa kuoron tavoitteet ja omat tavoitteensa suurimmaksi osaksi itse. Arttu ei ajattele kuoron tavoitteiden olevan ristiriidassa omien tavoitteidensa kanssa. Molemmat ovat hyväksyneet kuoron toimintaa ohjaavat tavoitteet ja tuntevat olleensa itse valitsemassa niitä. Kari sanoo, että jos hänen omat tavoitteensa ja kuoron tavoitteet olisivat ristiriidassa keskenään, hänen olisi vaikeata jatkaa harrastustaan. On myös mahdollista, että Kari on pyrkinyt välttämään ristiriitatilanteita ja ottanut kuoron tavoitteet omikseen.

Kyllä pääpiirteittäin mutta ei aina. Pitäis tietysti sanoo esimerkki...ää.... Niin kyllä siis tommosessa suuressa

mittakaavassa kyllä, koska jos tässä asiassa tulis ristiriitoja niin ja varsinkin vakavia ristiriitoja, niin mä näkisin asian siilain, että silloin olis vaikeeta olla kuorolaisena mukana. Kun tässä kuitenkin on kysymys kohtuullisen isosta porukasta. *Kari*

Enemmän ei ei oo ristiriidassa kovin hirveästi. Tottakai aina tulee tympääntymistä hommaan ja tuntuu, että kaikki on vastaa ja mikään ei mee hyvin. *Arttu*

Tommoses porukas ei välttämättä tietenkään voi näin olla, että se olis tota niin niin yhteinen se tavoite ainakaan aina. Että en mä oo tota koskaan miettinytkään. No kyllä ne aika pitkälti on, että se mitä tehdään on sen tyyppistä mitä mäkin halusin tehdä... oon sitä mieltä. *Arttu*

Molemmat haastateltavat pitävät kuoron tavoitteita pääpiirteittäin itse valitseminaan. Heidän oman valinnan tarpeensa on tyydytetty ja tältä osin heidän autonomiansa tuntuukin kehittyneeltä. Toisaalta on huomattava, että kumpikin haastateltava mainitsee omaksi tavoitteekseen vain kuorossa pysymisen. Tästä seuraa, että osa heidän harrastukseensa suuntaamista voimavaroista kuluu johonkin aivan muuhun kuin itse toimintaan. Toimintaan kohdistuva satsaus johtaisi voimakkaampaan sitoutumiseen ja sitä kautta harrastuksessa pysymiseen. Miksi heidän täytyy suunnata energiaansa harrastuksessa pysymiseen, ei käy ilmi heidän vastauksistaan.

Aloitteellisuus. Molemmat haastateltavat kokevat olevansa jossain määrin aloitteentekijöitä kuorossa. Arttu ei tee aktiivisesti aloitteita musiikin suhteen. Sen sijaan muun toiminnan suhteen hän tekee ehdotuksia. Artun mielestä hänen ehdotuksiaan ei kuitenkaan oteta aina tosissaan ja tästä syystä hän saattaakin jättää ehdotuksensa tekemättä. Voidaan olettaa, että Arttu kokee tällaisissa tilanteissa autonomiansa uhatuksi ja se aiheuttaa hänessä eräänlaisen vastakontrollin. Tällainen käyttäytyminen on ominaista varsinkin kontrolliorientoituneille henkilöille (Kuusinen & Sundholm 1994, 4 - 5).

Kari vastaa mielenkiintoisesti, että hän tekee kuorossa aloitteita erilaisten asioiden suhteen "riittävän aktiivisesti hänelle itselleen". Karin vastauksesta voi päätellä, että hänen täytyy tehdä joku tietty määrä ehdotuksia ja kun hän on sen määrän ylittänyt, hän voi olla itseensä tyytyväinen. Karin toiminnassa on piirteitä ego-sitoutuneisuudesta, joka sekkin on tyyppillistä kontrolliorientoituneelle käyttäytymiselle.

No ehkä koen sillä tavalla että ei oo tarpeeksi asiantuntijuutta sanomaan minkään musiikillisen asian puolesta tai vastaan. *Arttu*

Sanotaan nyt sillain että niinku riittävän aktiivisesti mulle. En sitten tiä pitäsö tai voisko olla aktiivisempikin mutta...niinku se mitä tähän asti on ollu, niin se on niinku riittäny mulle. *Kari*

Kyllä mä teen aloitteita ja... no ehkä nyt kukaan ei tee ikinä tarpeeksi aloitteita, paitsi jotkut tietyt henkilöt mutta kyllä mä omasta mielestäni teen tarpeeksi aloitteita. Mutta se, että välttämättä ne kaikki aloitteet ei tosiaankaan mee läpitte, että vaikka ne kuunneltais mutta niitä ei sitte kuitenkaan ajatella aloitteina vaan kuunnellaan höpinöinä. Se häiritsee. *Arttu*

Mut sit mä oon huomannu, että mä nyt ilmeisesti itte oon niinku tätä tyyppiä, joilta niinku suhteellisen...tai suhteessa muihin, niin tulee vähemmän ideoita. Mut siin on sitten, mä oon huomannu senkin sen hyvän puolen, että kun niitä ideoita tulee, niin ei nyt ihan joka mutkan takana, niin silloin niitä menee enemmän läpiki. *Kari*

11.2.3 Kyvykkyys

Decin ja Ryanin (1985, 31 - 32) teorian perustana on, että yksilöllä on tarve pyrkiä kohti suurempaa autonomiaa, itsemääräytymistä ja kyvykkyyttä. Kysyimme haastateltavilta heidän käsityksiään omasta musiikillisesta kyvykkyystään sekä kyvykkyydestä kuoron muussa toiminnassa yleensä.

Kari pitää itseään hyvänä laulajana. Omien kappaleiden tekemiseen hänelle ei ole vielä tullut tarvetta. Arttu ajattelee, että hän on musiikillisilta kyvyiltään keskinkertainen tai jopa sen alle. Tästä johtuen hän ei ole koskaan yrittänyt tehdä kuorolle kappaleita. Hän pitää itseään myös keskitasoista huonompana laulajana. Kuusisen (1992, 48) mukaan sisäisesti kontrolloitunutta toimintaa ohjaa voimakas itsearviointi. Juuri tällaista itsearviointia on havaittavissa Artun vastauksissa. Hän antaa haastattelun eri vaiheissa vähätteleviä lausuntoja itsestään ja toiminnastaan kuorossa.

Millainen olen laulajana? Siis ihan nyt musiikillisesti puhtaasti siis kyllä mä aika äkkiä stemman opin ja kestän äänessä. Sillain, että laulaminen on aika helppoo loppujen lopuks ja se sitte kans, että onko stemmassa

siinä viis laulamassa mukana vai sitten laulaa kvartetissa. Kyllä siinä homma luistaa. *Kari*

No koen olevani sellainen erittäin keskiverto kuorolaulaja tässä porukassa missä laulan , elikkä jos verrataan sitte muihin kuoroihin niin tunnen olevani erittäin huono kuorolaulaja. Mahdollisesti jopa alle keskiverron tässäkin kuorossa. *Arttu*

Kyllähän se mukavaa olis, jos vain osais sen homman (biisien teon) niin kyllä mä tekisin mielelläni. Se on yksinkertaisesti vaan sillä tavalla mahdottomuus, että kun ei osaa niin ei osaa. Ei viitti edes ruveta yrittämään-kään, kun tietää ettei osaa. *Arttu*

No toi pelleily kyllä menee ihan sujuvasti mutta ei paljon sen kummempaa. Se on ehkä osa-alue sitä esiintymistä ja tommosta. Sen pystyy jollakin tavalla tekemään... pelleilemään. Mutta ei paljo muuten...ei ei... ja mä uskon, että kaikki muutkin pystyy sen tekemään, ettei se nyt oo siitä kiinni. En varsinaisesti silläkään... varsinaisesti mitenkään tähän kuoroon liittyvällä osa-alueella en tunne olevani kyvykkäämpi. *Arttu*

Kari pitää itseään kyvykkäänä kuoron raha-asioiden hoitamisessa. Arttu sen sijaan ei pidä itseään muita kuorolaisia kyvykkäämpänä missään asiassa.

Talous menee perkule ihan hunningolle jos mä lähän täältä. *Kari*

Miten aktiivisesti pyrit tuomaan esille omat kykyt? En kyllä mitenkään aktiivisesti, että tuota tuota enemmän vaan sillä tavalla pelleilen ja kuuntelen mitä muut sitte tietyissä asioissa. Tai no niin no perhana.. Aktiivisesti omat kykyt? Kun ei niitä kykyjä oo niin, ei kai sitä nyt niitä voi pyrkä esille tuomaankaan. *Arttu*

11.2.4 Tekemisen pakollisuus

Kontrolliorientoitunut yksilö tuntee usein pakon tunnetta, koska pitää toimintaa ohjaavia tavoitteita muiden kuin itsensä valitsemina (Deci & Ryan 1985, 157 - 158). Kari tuntee ajoittain tekemisen olevan pakollista ajanpuutteen vuoksi. Ne kerrat, kun lopettaminen on käynyt Karin mielessä, liittyvät juuri näihin kiireisiin aikoihin. Muulloin hän ei ole kokenut vastaavaa tunnetta. Karin kohdalla pakontunteen voidaan katsoa olevan normaalia tilapäistä väsymyksestä ja kiireestä johtuvaa stressiä. Kari on sitä mieltä, että jos harrastamisesta häviää vapaaehtoisuuden tunne, on harkittava kuorossa laulamisen lopettamista.

Arttu kokee tunteen tekemisen pakollisuudesta ajoittain myös harjoittelun yhteydessä. Hänen mielestään vastenmieliset asiat kuorotoiminnassa tuntuvat pakollisilta.

Joo siis onhan se sillain, että sovitusta asioista täytyy pitää kiinni. Ett jos mää oisin nyt niinku yks kaks eilen iltapäivällä keksiny, että en mää tuukkaan sinne kirkkoon tekemään sitä äänitystä. Siis tottakai tommoset asiat on pakko hoitaa. Ett se mikä on kerran sovittu, niin sen jälkeen siitä sovitusta asiasta tulee pakko. Mut siinä vaiheessa, kun sitä asiaa sovitaan niin eihän siinä vaiheessa oo niinku periaatteessa mikään pakollista. *Kari*

Ei oo tuntunu pakolliselta. Koska, jos niinku jossain vaiheessa alkaa asiat tuntumaan tolla tavalla niinku pakkojauhamiselta, ni siinä vaiheessa voi kyllä jo ruveta miettimään sitä, että onko kuorossa mukana vai ei. *Kari*

No tietenki tällaiset normaalit hommat...lähetään keikalle ja herätään viideltä ja mennään jonnekin pakkaamaan bussi niin se tuntuu välillä. Ehkä se on just se mikä alkaa tuntua ärsyttävältä, niin se rupeaa tuntumaan pakolliselta. Elikä semmoset just sellainen tavallaan likainen työ. Mikä ei niinku oo sellasta mitenkä sen nyt sanois... kamojen roudaaminen tuntuu välillä pakolliselta asialta. *Arttu*

Ehkä sil tavalla, että se tuntuu välillä vastenmieliseltä. Tuntuu turhalta välillä se homma. Että käydään semmosiakin asioita läpi monta kertaa, mitä... missä ei oo mitään ongelmaa asian suhteen. Tietenkin se on ehkä hyvä, että se käydään läpi, mutta kuitenkin se tuntuu ehkä vastenmieliseltä ja sen takia pakolliselta. Että se ei enää niinku se ei tunnu enää vapaaehtoistoiminnalta. *Arttu*

11.2.5 Sitoutuminen

Ajallinen ja taloudellinen uhraus. Kari ja Arttu ovat sitä mieltä, että kuoroharrastus vie heiltä paljon aikaa. He ovat sitoutuneita harrastukseensa toiminnan ollessa nykyisen kaltaista. Kumpikaan heistä ei kuitenkaan olisi valmis tekemään harrastuksensa vuoksi suuria henkilökohtaisia taloudellisia uhrauksia. Arttu olisi valmis maksamaan Semmareiden hänelle tarjoamat ruoat itse, jos kuoro ei niitä maksaisi.

No sanotaan sanotaan sen verran, että sitten siinä vaiheessa, jos niinku tää taloudellinen menetys alkaa heiluttamaan noin niinku normaalia elämää, ett niinku täytyy tämmösisistä rutiinimenoista ruveta miettimään, että nyt täytyy ruveta pihistämään, niin sillon ollaan niinku niillä rajoilla. Mut siinäkin on hyvin vaikee niinku mitään rahasummaa nimetä eikä varmaan ollu tarkotuskaan. Ja ne on kuitenkin niin kausiluonteisia ne meidän menot, koska eihän niinku kuorolaisella oo säännöllisiä menoja kuukaudessa, vaan ne keskittyy aina noihin

niinku keikkoihin. *Kari*

No ruoan voisin maksaa itse mutta en kyllä enempää, en matkoja enkä mitään tällaisia, ruuan hinta vois olla sellanen, en enempää. Varsinkaan tällaisella taloudellisella tilanteella niin ei olisi varaakaan siihen. *Arttu*

Myöskään ajallisia uhrauksia Kari ja Arttu eivät halua, eivätkä omasta mielestään enää pysty tekemään harrastuksensa hyväksi. Molemmat haastateltavat nauttivat kuoron kuuluisuudesta mutta eivät ole valmiita tekemään suuremman kuuluisuuden eteen kovin paljon enempää töitä.

Karin vastauksesta ilmenee, että hän aikoo olla kuorossa mukana niin kauan kuin sen toiminta jatkuu. Välillä hän haluaisi kuoron toiminnan kuitenkin jo loppuvan. Kari tuntuu ajattelevan, että jos kaikki muut jatkavat laulamistaan kuorossa, täytyy hänenkin tehdä samoin. Karin harrastuksessa pysymisessä voivat kontrolloivina tekijöinä toimia kuuluisuuden ohella muiden kuorolaisten mallikäyttäytyminen ja heidän osoittamansa sosiaalinen hyväksyntä. Hän on myös valmis mukautumaan yhteiseen päätökseen virkavapausasiassa. Kontrolliorientoituneiden henkilöiden toiminnalle on tyypillistä, että he mukautuvat erilaisiin tilanteisiin (Zuckerman, Gioioso & Tellini 1988, 89 - 92).

No ehkä hieman mutta kyllä mä uskon, että jos se niinku enenevässä määrin rupee jatkumaan, niin kyllä se jossain vaiheessa se raja vois tulla vastaan. Nyt voi mainita ihan esimerkkinä tästä, kun meillä on ollu puhetta... tää ens helmikuun kahden viikon yhtäjaksonen virkavapaus asia. Niin siihen kyllä kun mä kuulin sen ensimmäistä kertaa, ni aika varauksella suhtauduin, mutta sekin on semmonen asia, että jos se kerran porukalla tehään ja näin päätetään, ni sillonhan se tehään niin. *Kari*

Joskus niinä väsyneimpinä hetkinä tullu mieleen semmonen, että voi hitto kun tää kohta loppuis. Mutta toki ollaan mukana niin kauan kun toimintaa on. *Kari*

Kuten edellä sanoin, niin ajankäyttö ei hirveesti anna myöten, et sillä tavalla. Tällä työllä mitä julkisuutta pystyy saamaan lisää, niin mikäs siinä...kyllä se kelpaa. Ei nyt hirveää määrää olis valmis sijoittamaan siihenkään asiaan. *Arttu*

Hirveesti ei enää resurssit anna varaa. Kuten jo alussa sanoin niin kyllä tota ehkä jonkun verran aikaa voi satsata lisää mutta ei kovin paljon enempää. Ei sellasta että se veis esim. puolet tai yli ajasta mitä mulla on. En koe miellyttävänä sellastakaan asiaa. En olisi ehkä valmis ajalliseen sellaiseen satsaukseen. *Arttu*

Kuoron hajoaminen. Metsämuurosen (1995, 92) mukaan yksilö on sitä sisäisesti sitoutuneempi harrastukseensa, mitä merkityksellisempänä hän pitää itselleen tätä harrastusta. Molemmat haastateltavat ovat emotionaalisesti sitoutuneita kuoroon. Semmareiden hajoaminen tuntuisi Karista ja Artusta pahalta, koska he pitävät harrastusta merkityksellisenä itselleen. Molemmat etsisivät kuitenkin Semmareiden tilalle jonkin muun harrastuksen.

Artun ajatus johonkin toiseen kuoroon liittymisestä on osoitus sisäisen motivaation olemassaolosta. Hän sanoo, että hakeutuisi toiseen kuoroon pelkästään laulamisen hauskuuden vuoksi. Varsinkin Arttu on sisäisesti sitoutunut harrastukseensa, koska hän haluaisi jatkaa harrastamistaan samanlaisena kuin aikaisemminkin. Sisäinen sitoutuminen on sitä voimakkaampaa, mitä keskeisempi merkitys toiminnalla tai yhteydellä on yksilön identiteetille (Metsämuuronen 1995, 90 - 91). Arttu sanookin, että suuri osa hänen elämästään katoaisi kavereiden mukana, jos kuoro hajoaisi. Samalla korostuu jälleen kuoron sosiaalinen merkitys Artulle.

No en mä o koskaan tai silleen jää niinku haikailemaan kauheesti jonku hyvän perään. Oishan se tietysti, ett se vähän aikaan....Varmaan siinä vähän aikaa olis tyhjän päällä, varsinkin viikonloppuna, kun nyt on tottunu siihen meininkiin, että säännöllisesti aina menee niinku viikonloput joko treenaamiseen tai keikalla ja sitten yks kaks niinku ei olis mitään...Kyl siinä varmaan vähän aikaa olis tyhjän päällä, mut kyllä mä uskon että sinne löytys sitte taas jotakin. Mutta oishan se haikeaa. *Kari*

No kyllähän se harmittais perhanasti, eihän siihen mitään vois. Se hajoais, ehkä sitä jossakin vaihees hakeutuis sitte johonkin toisenlaiseen kuoroon sitte ihan laulamisen hauskuuden vuoksi, mutta kyllähän se harmittais kuoron hajoaminen.aika voimakkaasti. *Arttu*

Mikä se nyt harmittais eniten sillä tavalla on, että tää porukka hajoais toisaalta hyvinkin laajalle. Niin ehkä suuri osa tavallaan omaa elämää katoais siinä jollakin tavalla tiettyyn suuntaan. *Arttu*

11.3 Impersonaalisesti orientoituneet haastateltavat

Ismo (kh 14) on 27-vuotias naimisissa oleva mies, joka on laulanut Semmareissa kuoron perustamisesta lähtien. Ismon kotona musiikki on aina ollut tärkeä osa elämää. Ennen Semmareihin liittymistään Ismo on laulanut muissa kuoroissa ja ollut muutenkin aktiivinen

musiikin harrastaja.

Isä laulo. Kaikki laulo kuoroissa, viis sisarusta ja äiti ja isä. Sitten sisko oli kanttori ammatiltaan tai on. Veli on pappi lauleskelee siinä. Ja siinäpä ne on siis ja pianonsoittoa, pianos on soittokouluja käynyt kaikki. *Ismo*

Lauri (kh 5) on 33-vuotias naimaton poikamies, joka seurustelee. Hän on laulanut Semmareissa vuodesta -92 lähtien. Myös hänen lapsuudenkodissaan harrastettiin musiikkia. Laurin oma musiikin harrastus ennen Semmareihin liittymistä on ollut Toiviaisen (1970, 2) jaon mukaan pääasiassa passiivista.

No iskä on laulanut kuoroa ja oopperaa. *Lauri*

Aika vähän niinku tekemistä, kuunnellut kyllä paljon.. Sillee harrastanut musiikkia aina.. Ostellu levyjä reilusti ja kuunnellu paljon.. Oon mä laulanu, lauloin yhdessä kuorossa ehkä vuoden ennen kuin tulin mukaan semmareihin. *Lauri*

11.3.1 Motiivit

Kuoroon liittymisen motiivi. Ismo liittyi Semmareihin, koska hän halusi laulaa kuorossa. Kiinnostus jollain tavalla erilaisen kuoromusiikin tekemiseen toimi hänellä innoittajana alusta lähtien. Ismolla myös ystävien mukanaolo vaikutti liittymispäätöksen syntymiseen. Lauri päätti pyrkiä kuoroon, kun hän oli nähnyt Semmareiden esiintyvän. Ennen kaikkea kuoron esittämä musiikki teki Lauriin vaikutuksen.

No liityin siihen sen takia, että tuota satuin olemaan paikalla silloin, kun siitä oli puhetta. Kiinnosti se kuorolaulu silloin varsinaisesti ja sitten toisaalta se idea, että perustetaan mieskuoro. Mää olin käynyt OKL:n kuorossa ja se vaikutti hyvin tylsältä se sekakuoro. Ja ajattelin sitten, että... Silloin alkuaikoina ei ollut ajatus mun mielestä se, että... tai kukaan ei keksinyt, että lauletaan omia lauluja. Silloin laulettiin niinku hupiversioita näistä tutuista lauluista. Se kuulosti hauskalta toiminnalta. Ja kavereita oli siis mukana, ehkä se oli se yks tärkeä. *Ismo*

Kävin kattoos Herra Virtasen (kuoron yksi konserttikokonaisuus) ja sitä ennen en tiennyt mitään asiasta. Musta se oli makeeta kuunnella, kun tommosta poptyyppistä musaa vedettiin niinku kuorolla. Ja kyllä mä siitä

showsta pidin sitte myös. Mutta ehkä kaikista eniten se, että sen tyyppistä musaa oli...hienoja stemmalaulusovituksia sillee. Ainakin sillä hetkellä kuultuna tuntui, että onpa makeeta. *Lauri*

Mikä kuoroharrastuksessa on tärkeintä? Ismo ei pysty sanomaan mikä on hänen tärkein motiivinsa kuoroharrastuksessa. Harrastuksen sosiaalinen merkitys, esillä oleminen ja mahdollisuus esittää omia kappaleita ovat hänelle samanarvoisia motiiveja. Lauri pitää hyvän musiikin tekemistä ja sen hyvin esittämistä tärkeimpänä motiivinaan.

Yks tärkeimmistä asioista alkaa olla tällä hetkellä tää porukka sinänsä. Jos ajattelee, että tämmösessä porukassa saa olla niin se on se on yks. En pysty sanomaan onko se tärkein. Varmaan sitten taas tän musiikin... ja yks on tää esillä oleminen nykyään, että saadaan olla niin paljon esillä tai tehä semmosta juttua, mitä me ollaan. Tehä niitä juttuja mitä tota on joskus naurettu, että näitä kun pääsis tekemään. Niin nyt me päästään sitte tekemään. Ja sitten varmaan se, että pääsee esittämään omiakin kappaleitaan. Niitä oli siis kolme. *Ismo*

Kyllä se kuitenkin ehkä mulle on se hyvän musiikin esittäminen. Se, että on niinku ite sitä mieltä, että tää on kyllä hyvä. Vähä sellainen, että "kuunnelkaapas, että kyllä niinku lähteekin aika hyvin tää". Kyllä se kuitenkin on ykkösasia. Ja kyllä sen mun mielestä pitääkin olla ykkösasia. Muitten asioiden pitää olla sivuseikkoja. *Lauri*

Sekä Ismo että Lauri sanovat kuoron uran nousujohteisuuden motivoineen heitä jatkamaan kuoroharrastusta. Kuoron menestys ja tunnettavuus lisääntyvät jatkuvasti. Ulkoiset palkkiot siis ohjaavat jossain määrin molempien toimintaa.

Yleisö ja kuuluisuus. Madsenin (1972, 44) mukaan kaikilla ihmisillä on sekä tarve saavuttaa menestystä, että halu välttää täydellinen epäonnistuminen. Yleisö ja sen reaktiot ovat Ismolle tärkeitä. Hän mainitsee toistuvasti yleisön merkityksen motivaatiolleen. Myös julkisuus ja kuuluisuus ovat Ismolle tavoiteltavia päämääriä. Hänen käyttäytymisessään on selviä piirteitä kontrolliorientoituneesta toiminnasta. Yleisön suosion laskiessa Ismo olisi valmis tekemään kaikkensa, jotta suosio saataisiin uuteen nousuun. Toinen vaihtoehto olisi, että hän lopettaisi harrastuksensa. Toisaalta suurikaan yleisömäärä ja suosio ei Ismon mielestä "tunnu enää juuri miltään".

Laurille kuuluisuus ja yleisön suosio eivät ole yhtä tärkeitä asioita kuin Ismolle. Lauri haluaa nauttia itse musiikin tekemisestä. Kuuluisuus säveltäjänä ja sanoittajana

kuitenkin kiinnostaa Lauria. Hänen vastauksestaan ilmenee, ettei hän ole täysin tyytyväinen kuoron nykyiseen toimintaan. Lauri ei ole kuitenkaan eronnut kuorosta, vaan on jossain määrin mukautunut vallitsevaan tilanteeseen. Laurin harrastuksessa pysymiseen on saattanut vaikuttaa hänen sanoitustaitonsa. Metsämuurosen (1995, 92) mukaan harrastusten yhteydessä taitavuus ja yleensäkin lahjakkuus jollekin alalle saattaa olla määräävämpi tekijä kuin motivaatio harrastuksessa pysymisessä.

Sillä tavalla suhtautuminen harrastukseen on tietysti muuttunut, että motivaatio on lisääntynyt mitä enemmän julkisuutta on tullu. *Ismo*

Kyllä tietysti on se itsetuntoa kohottavaa, jos ihmiset tuntee sut. Tämä meidän esiintyminen alkaa pikku hiljaa perustumaan siihen, että mitä enemmän meillä on yleisöä niin sen enemmän me ittestämme annetaan. Että tuota vaikka tietysti pitäis pienillekin yleisöille pystyä. Mutta musta tuntuu, että yhä vaikeampi on syttyä ihan tavallisiin juttuihin. Tämöinen esillä oleminen ruokkii vaan sitä, että pitäis kokoajan päästä isompia juttuja tekemään ja toisaalta ne isot jutut ei enää... iso yleisö ei juuri paljon tunnu enää miltään. Se on ihan sama onko siellä 1000 vai 5000 ihmistä kattomassa. *Ismo*

Miten suhtautuisit, jos Semmarikonserttien yleisömäärät romahtaisivat? No näkisin, että jotain on silloin... joko ollaan jämähdetty paikoilleen, että pitäis keksiä jotakin uutta. En tiedä sitten laskisko motivaatio niin nolliin, ettei enää huvittais jatkaakaan. Se vois olla toinen vaihtoehto. Eka vaihtoehto olis se, että nyt pitää keksiä jotakin uutta, että ei tää homma toimi. Toinen vaihtoehto olis se, että lopettais. Ettei enää keksis mitään. Että se alkais olla sitä väkisin tekemistä jos pitäs keksiä joku uusi juttu. *Ismo*

No on se tietysti semmonen tyydytys siitä, koska sitä on niinku tavoiteltu sitä menestystä.. Et kyllä kai nyt jokainen joka lähtee niinku tekemään esittävää taidetta saa suurta tyydytystä niinku siitä, että saavuttaa suosiota ja tunnettavuutta. Turha kai sitä on kenenkään ruveta kieltämään. Vaikka olis motiivikin ihan muualla niin kyllähän se antaa. Pitää olla erikoinen ihminen, joka ei pidä siitä. Mutta tota niin... emmä sitte tiijä... Kyllä mä mieluummin olisin vähemmän tunnetussa porukassa, joka tekis niinku just semmosta juttuu missä mä voisin täysin seistä takana. Huomattavasti mieluummin. *Lauri*

Kyllä mä musiikintekijänä haluaisin periaatteessa olla kuuluisa. Siinä on niinku haaveita, että siinä vois niinku saada jopa jonkinlaista sivuammattia tai vastaavaa. No eihän se edellytä välttämättä, jos ajattelee esim. biisintekijänä tavoitteita, niin eihän sun tarvi olla kuuluisa ollakses menestyvä tai vaikka rikaskin biisintekijä. Tokihan sitte pitää olla niinku musiikkipiireissä olla tunnettu. Tota noin niin... Kukapa musiikintekijä ei niinku haluais olla tähti musiikin taivaalla? Mutta en mä kuitenkaan oikein usko, että musta semmonen tulee... En mä sitä pidä semmosena tavoitteena, kun en mä kuitenkaan oo mikään soittaja tai laulaja. *Lauri*

Omien kappaleiden esittäminen. Molemmat haastateltavat mainitsevat kuoron olevan väylä omien kappaleiden esittämiselle. Erityisesti Lauria motivoi hyvän musiikin tekeminen. Hän sanoo pyrkivänsä aina mahdollisimman mestarilliseen lopputulokseen sanoituksia kirjoittaessaan. Lisäksi Lauri mainitsee kuoron tarjoavan hänelle myös ei-musiikillisia haasteita, jotka motivoivat häntä jatkamaan.

Tää on niinku laajentunu niin mahtavaks toiminnaksi, että ei tästä enää uskalla hypätä poiskaan. Ettei tiä, että mitä tapahtuu. Ja nykyään on siltä, että on mahdollista toteuttaa mitä tahansa. Ennen se oli vähän siitä kiinni, että ku piti itteensä tehdä tunnetuks, mut nykyään tuntuu, että kaikki on mahdollista. Ja sitten tietysti, että saa omia juttujansa esille, pääsee esiintyyn ja saa omia kappaleitansa esille. Tuntuu siltä, että ei tällä hetkellä ainakaan oo semmosta niinku väylää, että miten niitä muuten esittä. Että tää on nyt ehkä semmonen pääjuttu.

Ismo

Siinä on varmaan tää tämmönen tietty nousujohdannaisuus, mikä on niinku tietyllä lailla niinku motivoinu, et joka vuosi on tullu niinku enemmän menestystä siinä. Ja toisaalta Semmareiden myötä on tullut tää lauluntekemisjuttu, että se on motivoinu sitte lisää. Plus sitte kaikki tää shoun teko, et noi julisteiden ja levynkansien teko on kans ollu mukana. Niin kyllä ne kaikki on niinku ollut sellaisia motivoivia tekijöitä. Ja toisaalta oon täs pikkuhiljaa huomannu, että oon pikkuhiljaa oppinu vähän laulaankin. *Lauri*

Mut kyllä mä silleen teen biisit niinku itelleni, että mä haluan tähän sen niin, että mä oon siihen tyytyväinen. Mä en haluu niinku laskea sitä käsistäni silleen että mä en oo tyytyväinen siihen jos mahdollista. Ainahan se ei onnistu. Silleen kyllä, että niinku tavallaan niinku haluais aina että se ois niinku jotenki mestarillinen. Tokihan mä nyt sit ymmärrän, että en mä ny mitään Nocturnea kirjota mutta tota noin niin pyrkii niinku parhaimpaan mahdolliseen. *Lauri*

Esiintyminen. Esiintyminen on molempien haastateltavien mielestä mukavaa. Esiintymislanteessa vuorovaikutus ja kontakti yleisön kanssa kiehtovat sekä Lauria että Ismoa. Molemmat tuntevat suurta mielihyvää huomattaessaan, että kuoro on esityksellään vanginnut yleisön huomion. Ismo sanoo nauttivansa sitä enemmän esiintymisestä, mitä enemmän on yleisöä ja mitä enemmän se osoittaa suosiotaan. Jos yleisömäärät Semmareiden konserteissa pienenisivät, hän harkitsisi jopa harrastuksensa lopettamista. Ismolle kontrolloivana tekijänä harrastuksessa pysymisessä toimii sosiaalinen hyväksyntä. Laulaminen itsessään ei tuota hänelle riittävää tyydytystä harrastuksen jatkamisen kannalta.

Kaikki kattoo! Hehheh. Tossa on tietysti Semmareitten kanssa jo parhaimmillaan niinku helekatin hyvä, että niinku mukava vetää niinku hyvää musaa ja mun mielestä hyvin. Niinku olla mukana siinä ja olla yks. Tai sitte jos niinku kertoo vitsejä, niin että tietää, että tää tulee lähtemään tai epäilee vahvasti. Niin se on mahtavaa niinku tavallaan ottaa hyppysiin se yleisö joskus, kun oikein onnistuu. Hieno tunne, kun niinku tietää, että tän kun mä tästä heitän niin silloin repee. Että kyllä se hauskuuttaminen kieltämättä on hauskaa siinä suhteessa. Mutta ei sen välttämättä tarvi olla hauskaakaan. Että ihan sama, jos pystyy muuten niinku vangitsemaan. Et tulee sellainen tunne, että pystyy vangitsemaan yleisön niinku seuraamaan sitä tilannetta ja vielä semmonen tunne, että ne tykkäs näkemästään tai kuulemastaan. Niin kyllä se on hienoa. *Lauri*

On siitä tullu yhä sitä mukaa, kun tässä on tuota esiinnytty niin siitä on tullu mieluisa asia. Kyllä mää ainakin nautin siitä, että mitä enemmän on yleisöä, niin sen enemmän mää nautin ja sen rentoutuneempi voi olla. Muistan esimerkiksi sen Venla-gaalan, kun siellä oli kohtalaisen vähän sitä ihmistä niin se oli jännitti. Emmää niinku ei niitä teevee-kameroita niitä miettiny vaan se ite, että siellä oli tärkeitä henkilöitä. Mitä enemmän on ihmisiä niin musta tuntuu, että tällä hetkellä se on niinku sitä helpompi, jos vaan kaikki äänentoistot ja kaikki muut toimii, että sillo osaa olla rentoutuneempi, kun tietää että mun katseet ei eksy esimerkiks johonkin yhteen ihmiseen siellä vaan, että siellä on kaikki. *Ismo*

Jos kappale on esimerkiks semmonen, että se aiheuttaa yleisössä sen reaktion, että ne rupeaa taputtamaan, niin semmonen niinku yleisön kanssa kontakti tällä tavalla, että ne riehaantuu ja repii vaatteitansa, niin se on tietysti aivan mahtavaa. Mutta toisaalta myös se, että kun sä tajuat, että miten joku tuhat ihmistä saattaa hiljentyä yhtä äkkiä kuuntelemaan vaan. Ja varsinkin, jos se sattuu esimerkiks, ne on tämmösiä niinku kuoron yhteisiä juttuja, mutta varsinkin jos se sattuu olemaan sun oma kappale, joka voi olla sun hyvin henkilökohtanen. Niin ne on ehkä vielä semmosia herkempiä hetkiä ne, että tää on sulle henkilökohtanen kappale ja sitten ne tuhat ihmistä niinku vielä saattaa herkistyä siihen niin se...Sanoppas vielä se kysymys.... Niin no just tämmönen yleisön kanssa niinku vuorovaikutus. Se on ehkä sitä mahtavinta, mitä siinä esiintymisessä voi olla. Kyllä mun mielestä se yleisön kanssa toimiminen on siinä se kaikkein isoin asia. Että jos yleisöä ei konsertissa olis, ni ei tässä olis kyllä mitään. Että jos ei yleisöä käy kattomassa niin se ihan sama lauletaanko me eräässä toisessa Jyväskyläläisessä mieskuorossa. *Ismo*

Haave taloudellisesta hyödystä. Lauri on sitä mieltä, että kuorolaisten pitäisi hyötyä harrastuksestaan taloudellisesti. Hänen suhteensa kuoron tuottamaan mahdolliseen taloudelliseen etuun on kuitenkin lievästi ristiriitainen. Vastatessaan aiemmin kysymykseen ”Mikä on kuoron tarkoitus sinulle?”, hän sanoi, että ei ainakaan saada rahaa. Myöhemmin hän suhtautuu kuitenkin mahdolliseen taloudelliseen hyötyyn hyvin ehdottomasti. Toisaalta Laurin vastauksista ilmenee, että kuoron toiminta on edennyt tasolle, jossa joillekin tahoille maksetaan tehdystä työstä palkkaa. Hän katsookin, että mahdollinen rahallinen palkka olisi

myös hänelle ansaittu korvaus tehdystä työstä. Peltosen ja Ruohotien (1991, 23) mukaan palkkioiden vaikutukset määräytyvätkin lopulta sen mukaan, kokeeko ihminen ne oikeudenmukaisiksi ja ansaituiksi oman suorituksensa kannalta. Tästä syystä palkkiot tulisivat heidän mielestään sitoa suoritukseen.

Ismo toteaa, ettei välttämättä halua hyötyä Semmareista taloudellisesti. Hän on tyytyväinen, jos kuoroharrastuksesta ei aiheudu hänelle tulon menetyksiä. Työssäkäyvänä kuorolaisena hän ei kuitenkaan ole valmis taloudellisiin uhrauksiin harrastuksensa vuoksi. Ismo tarkoittanee vastauksellaan, ettei haluaisi saada ylimääräistä rahallista korvausta tehdystä työstä. Hän jopa pelkää tilanteen mahdollisia seurauksia, jos kuorolaisille alettaisiin maksaa palkkaa harrastuksestaan. Ismo ehkä ajattelee, että kuorolaisten innostus harrastukseensa laskisi, mikäli toimittaisiin toisin kuin aina ennenkin on toimittu. Kuusisen (1995, 211, 220) mukaan ulkoisilla palkkioilla, kuten rahalla, voikin olla negatiivinen vaikutus yksilön sisäiseen motivaatioon. Alettaessa palkita sisäisesti motivoitunutta toimintaa erilaisin palkkioin, on mahdollista, että tekeminen tulee ulkoisesta kontrollista riippuvaiseksi. Toisin kuin Lauri, Ismo ei siis katso ylimääräisen rahallisen korvauksen olevan ansaittu palkkio kuoroharrastuksen eteen tehdystä työstä. Hänelle itselleen yleisön myönteinen palaute ja kuuluisuus toimivat ulkoisina motivoivina tekijöinä harrastuksessa pysymisessä.

Kyllä mun mielestä siitä pitäis hiukan hyötyä taloudellisesti, koska on olemassa ihmisiä jotka ansaitsee tällä rahaa. Mun mielestä on aivan järjetöntä, että ne jotka tekee sitä, niin ei ansaitse sillä yhtään mitään. Koska tää ei kuitenkaan ole mitään aatteellista raittiusseura toimintaa, vaan tää on niinku kuitenkin semmosta, että tätä tehään aika pitkälti itelle. Ei siinä niinku oo siis mitään järkeä, että on jo astuttu sille tasolle, että meillä on ammattimanageri ja me palkkaillaan henkilökuntaa mejän keikoille eikä me saada ite mitään. Mun mielestä se on ihan järjetöntä. *Lauri*

Mä oon sitä mieltä, että kuorolaisten pitäis saada tästä rahaa, jos se olis teknisesti mahdollista. Ainakin niinku päivärahajuttujen suhteen niin mä oon ehdottomasti sitä mieltä, että sitä pitäis saada. Mun mielestä on jo ajat sitte siirrytty sellaiselle tasolle, että ei niinku enää puhuta vain sellaisesta huvikseen harrastamisesta vaan puhutaan tietyllä tavalla tavoitteellisesta toiminnasta. Ikään kuin oltais jo menty vähä semmoselle paremmalle edustustasolle urheilussa, missä kuitenkin liikkuu jonkin verran niinku vaivanpalkkaa. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että sitä pitäis jonkun verran saada. Ei sen tarvi olla isoja summia mutta kuitenkin. *Lauri*

Ei välttämättä taloudellisesti tarvii hyötyä. Ainoostaan se, että sais ehkä korvauksen ettei siitä menetä ei tuu menetyksiä. Se vois olla huono asia jos se hyötyis ni silloin meistä saattaisi paljastua erikoisia ihmisiä, jos tästä hyötys. *Ismo*

Tekemisen mielekkyys harjoituksissa ja esiintymisessä. Ismon mielestä harjoitustilanteen tekee mielekkääksi ensisijaisesti kavereiden kanssa työskentely. Hän sanoo kuitenkin harrastuksen sosiaalisen merkityksen olevan tärkeä myös esiintymistilanteessa. Innokas ja suurilukuinen yleisö palkitsee Ismoa kuoron konserteissa. Ismon vastauksista voidaan päätellä, että suuri ja äänekäs yleisö on jopa tärkein tekijä hänen mielestään onnistuneen esityksen kannalta. Regelskin (1975, 68) mukaan varsinkin musiikkiharrastuksiin liittyy usein muitakin kuin sisäisiä motiiveja. Toimintaan motivoivina tekijöinä voivat toimia toiset ihmiset ja erityisesti heidän jakamansa palkkiot. Ismon harrastamisessa yleisö ja sen antamat suosionosoitukset toimivat voimakkaina ulkoisesti motivoivina tekijöinä.

Myös Laurille kaverit ovat tärkeitä kuoroharjoitusten mielekkyyden kannalta. Molemmat haastateltavista sanovat lisäksi musiikin itsessään motivoivan sekä harjoituksissa että esiintymistilanteissa. Etenkin Laurille laulaminen tuottaa nautintoa itsetarkoituksellisenä tekemisenä. Siltä osin hänen harrastamisensa on sisäisesti motivoitunutta.

No mielekkyys on tietysti konsertissa se, että jos on tupa täynnä niin se on mielekästä. Harjoitustilanteen taas tekee mielekkääksi se, että siihen liittyy tämmönen paskan puhuminen ja vitsien kertominen. Se on semmonen kaveriporukan tilanne. Mutta tietysti sitten on aina semmosia yhteisiäkin tekijöitä, että me harjotellaan niitä kappaleita harjoituksissa joilla esiinnyttäin. Että jos biisit on hyviä niin kyllä niitä on mielekästä laulaa myös harjoituksissa. Sitten esiintymistilanteessa tuo mielekkyyttä se, että se lava on tehty sitä esitystä varten. Harjoituksissa ei siihen oo kiinnitetty huomiota. Esiintymisasun pukeminen vaikuttaa aina positiivisesti, mieltä kohottavasti. Kyllä harjoitustilanne on enemmänkin semmonen sosiaalinen tilanne mutta esiintymistilanne on tämmönen tuota esiintymistilanne. Mutta mahtavaa yhteenkuuluvaisuutta tuntee kyllä niinku esitystilanteessakin. Esimerkiksi, että jos lava hajoaa niin niinku uskomattomalla systeemillä se kappale ei esimerkiksi katkea, vaan kaikilla on niinku selkäytimessä, että nyt täytyy liikkua johonkin suuntaan ja se jatkuu se kappale. Semmosta uskomatonta magiikkaa kyllä alkaa olla porukalla. *Ismo*

Harjoittelutilanteessa sitä niinku oottaa, jos uutta biisiä tehdään, että päästäis niinku siihen vaiheeseen, et sen niinku rupeis itekkin kuulemaan sen vaiheen, et mikä tästä nyt oikein tulee. *Lauri*

Kyllä siellä kuitenkin useimmiten on ihan kohtuullisen hauskaa vaikka väsyttäisikin. Että tota niitä tyhmiä

juttuja on paljon ja tuntee niin hyvin jätkät. Mikä tietysti voi olla myös olla välillä rasittava tekijä. Mutta kyllä siellä ainakin se, että tota teet pienimmänkin virheen että siellä kyllä rokotetaan ankarasti siellä heheh, että se on ihan hauskaa. Ja kyllä se vaan sielläkin on se, että kun lähtee se musa soimaan, niin kyllä se antaa treeneissäkin tyydytystä. *Lauri*

11.3.2 Oma valinta ja aloitteenteko

Kuoron tavoitteet. Laurin mielestä kuoron tavoitteet ovat kuoron menestyminen ja julkisuus. Hän pitää kuoron yhtenä tavoitteena myös kuoromusiikin uudistamista, minkä katsoo kuitenkin kääntyneen jollain tavalla itseään vastaan. Ismon mielestä kuoron tehtävänä on tarjota jäsenilleen mahdollisuus esittää omia kappaleitaan ja päästä esiintymään. Lisäksi hän sanoo, että kuoron tulee tarjota yleisölle viihdettä. Ismokin mainitsee Semmareiden tavoitteena joskus olleen kuoromusiikin uudistamisen. Se ei hänen mielestään kuitenkaan enää ole kuoron varsinainen tavoite.

Musta tuntuu, että kuoron tavoitteet niinku kuorona tällä hetkellä on semmonen kuoron oma menestys ja julkisuus, mitä mä pidän huonona asiana. Mun mielestä kuoron musiikilliset tavoitteet sekä niinku sellasena omana korkeana, että tämmösenä niinku vaikuttavana tekijänä, kun täs on ollut tämmönen tietynlainen niinku uudistamisen meininki, niin mun mielestä se jää nyt niinku tän homman varjoon. Elikkä tavallaan on niinku tullut semmonen, että on lähetty niinku oikeilla motiiveilla rakentaa jotain mutta sitte se juttu, mitä se rakentaa, niin se tavallaan niinku syö sitä. Tulee niinku ahneus siihen mukaan, niin mun mielestä tossa on niinku sitä. Mun mielestä niinku arvojärjestys on väärä. Mut on ne olemassa toki ne jutut, mitä niinku pidän positiivisena. Mun mielestä tuo musiikilliset tavoitteet mulle on niinku se juttu, et mulle se uudistaminen on semmonen, että se tapahtuu, jos se tapahtuu. Ei sitä pidä mun mielestä pitää varsinaisena tavoitteena. Mun mielestä varsinainen tavoite on, että tekee niin hyvää, kun pystyy ja semmosta mitä ite haluaa. Ja jos se jotain uudistaa niin sitte uudistaa. Ja jos se menestyy niin se menestyy. *Lauri*

No se on meille itelle se perustarkotus varmaan aika pitkälle tämmönen väylä tosiaan harrastaa tätä ja esittää omia juttujansa ja päästä esiintymään. Tämmösiä varmaan hyvin itsekkäitä tarkoituksia on kuorolla sinänsä. En mä usko, että me nyt kukaan enää tässä vaiheessa hirveesti halutaan uudistaa kuoromusiikkia. Eiköhän se oo uudistettu sillälaila, kun me se pystytään tekemään. Kuoron tehtävä on mun mielestä tarjota, me ollaan ehkä enemmän tämmönen niinku... enemmän kuin kuoro ja meidän tehtävä on tarjota ihmisille viihdettä. *Ismo*

Omat tavoitteet. Lauri haluaisi muuttaa kuoron julkisuushakuista arvomaailmaa sellaiseksi, jossa asiota tehtäisiin enemmän musiikin ehdoilla. Hänen mielestään kuoro pyrkii liikaa

miellyttämään ja viihdyttämään yleisöä. Lauri haluaisi kuoron keskittyvän hyvän musiikin tekemiseen ja sen esittämiseen hyvin. Myös kuoromusiikin uudistamisesta on hänen mielestään tehty itsetarkoitus.

Kuusisen ja Sundholmin (1994, 2 - 3) mukaan impersonaalisesti orientoituneen yksilön toiminta on usein päämäärätöntä. Haastattelun eri vaiheissa Laurin vastauksista käy kuitenkin ilmi hänen voimakas halunsa hyvän musiikin tekemiseen. Voidaankin sanoa, että Laurilla on kuorotoiminnassa ja musiikin tekemisessä ainakin selvä kuvitteellinen päämäärä. Koska hänen päämääränsä harrastuksessa ei ole toteutunut, on hänen motivaationsa toimintaa kohtaan laskenut.

Ismon tavoitteisiin kuuluu päästä konsertoimaan Semmareiden kanssa ulkomaille. Hän haluaisi nähdä, olisiko kuorolla mahdollisuuksia menestyä myös Suomen rajojen ulkopuolella. Lisäksi hän toivoo kuoron pysyvän koossa vielä ainakin muutaman vuoden ja tekevän uusien hyvien kappaleiden lisäksi vielä uuden televisiosarjan.

No kyllä mä haluaisin vaikuttaa tähän arvomaailmajuttuun ja siihen oon kyllä pyrkinytkin vaikuttamaan. En tiedä oonko yhtään saanu aikaiseksi. Ja toinen on niinku sitte tää, että mä haluaisin, että se musiikki olis tärkeemmässä osassa kuin mitä se nyt on. Että kun nyt tällasta shouta ja tällasta suunnitellaan niinku niin mun mielestä se semmonen shou ja ihmisten naurattaminen ja sitte se, että mietitään mitä ne haluais kuulla, niin mun mielestä ne on niinku aivan liian isossa asemassa. Että kyllä mä niinku enemmän lähen siitä, että keskityttäis enemmän siihen, että lauletaan hyvin ja niin hyvää musaa, kuin ikinä pystytään tekemään. Mikä ei tietysti tarkoita myös sitä etteikö se vois olla myös huumorimusiikkia. Mut mun mielestä se on niinku painottunu liikaa. *Lauri*

Ehkä tommonen ulkomaan matkustaminen ois yks. Se, että päästäs käymään... alkaa tää Suomi olla niin pieni paikka, että on ehditty se jo nähdä. Mutta ois mukava päästä niinku käymään ulkomailla ja kattomaan vähän, että toimisko tää homma myös ulkomailla. Sitten tavoitteena ois mun mielestä kuitenkin vielä, että me saatas uudet hyvät ohjelmistot ja sen kautta vaan puskettais tässä vielä parin vuoden... ehkä kymmenvuotisjuhlaksi... niin ja semmosen massiivisen televisio-ohjelman vielä toisenkin. Sitten tavoitteena ois vielä tehdä hyviä kappaleita. *Ismo*

No tällä hetkellä tavoitteet on tietysti tehdä kappaleita uusia ja parempia, parempia kun entiset. Tällä hetkellä tuntuu vähän, että on kauan noita samojakin jauhettu. Kuoron tavoitteet on mulla tehdä hyviä biisejä, ei mulla oikeestaan sen kummempia tavoitteita. *Ismo*

Itse valitut tavoitteet. Ismon mielestä hänen omat tavoitteensa eivät eroa kuoron tavoitteista. Hän tuntee myös voivansa vaikuttaa kuoron toimintaa ohjaavien tavoitteiden asetteluun. Tältä osin hänen käyttäytymisensä on autonomista ja sisäisesti motivoitunutta. Lauri ei pidä kuoron tavoitteita itse valitseminaan. Laurin tavoitteiden ja kuoron tavoitteiden välinen ristiriita aiheutuu siitä, että kuoron valintoja musiikin tekemisessä ja esittämisessä ohjaavat Laurin mielestä enemmän yleisön reaktiot ja julkisuus kuin halu tehdä hyvää musiikkia. Laurin kuvaus kuoron taiteellisesta linjasta saa tukea Ismon vastauksista. Ismo motivoi kuoroharrastuksessa julkisuus ja suuret yleisömäärät konserteissa. Hän on selvästi tyytyväinen kuoron nykyiseen musiikilliseen linjaan. Voidaan siis olettaa, että kuoron linja on ainakin jossain määrin julkisuushakuinen.

Ei ne kuoron tavoitteet mun omistani eroa. *Ismo*

Kyllä mä saan vaikuttaa mun mielestä ihan riittävästi. Nykyään niitä on niin paljon, jotka haluaa vaikuttaa niin mä oon mielestäni saanu vaikuttaa ihan tarpeeksi. Että kyllä. *Ismo*

No kyllä aika selkeenkin ristiriidan näen siinä. Mun mielestä se semmonen julkisuushakuisuus ja semmonen laskelmointi siinä, et mitä yleisö haluais siinä kuulla. Niin joskus tuntuu siltä, että ne on niinku plus ja miinusnapa erot mun omat halut ja tavoitteet kuin mitä sitte oikeesti tavoitellaan. *Lauri*

Impersonaaliselle orientaatiolle on usein ominaista amotivaation tila. Tällöin yksilö ei kykene hallitsemaan ja säätelemään käyttäytymistään siten, että asetetut päämäärät saavutettaisiin. (Deci & Ryan 1985, 150 - 151.)

Laurin vastauksissa on havaittavissa merkkejä ajoittaisesta amotivaatiosta. Hänen motivaationsa kärsii siitä, että kuoron taiteellinen linja konserteissa ei vastaa useinkaan hänen haluamaansa linjaa. Hän ei pysty mielestään vaikuttamaan tarpeeksi kuoron toimintaa ohjaaviin tavoitteisiin ja turhautuu tästä syystä usein. Lisäksi hänestä tuntuu, että hänen mielipiteensä ei saa kannatusta yhteisiä päätöksiä tehtäessä.

Decin ja Ryanin (1985, 160) mukaan impersonaalinen orientaatio sisältää puutteellisia rakenteita sekä autonomisesta orientaatiosta että kontrolliorientaatiosta. Laurilla on näkemys siitä, miten kuoron toimintaa tulisi kehittää. Tältä osin Laurin käyttäytyminen

ohjautuu hänen omasta minästänsä käsin, mikä on tyypillistä autonomisesti orientoituneelle yksilölle.

Kuusinen (1992, 49) toteaa kontrolliorientoituneen toiminnan olevan usein ristiriitaista yksilön sisäisten tarpeiden kanssa, mikä aiheuttaa helposti negatiivisia tunteita. Lauri ei koe kuoroharrastustaan kaikilta osin miellyttäväksi, vaan se aiheuttaa hänessä voimakkaita kielteisiä tunteita toimintaa kohtaan. Hän ei myöskään mielestään voi vaikuttaa tarpeeksi kuoron tavoitteisiin. Koska kuoron nykyinen toiminta ei palkitse Lauria sisäisesti, hän haluaisikin saada kuoron eteen tekemästään työstä rahallisen korvauksen.

Siinä on niinku sellasta, että se ei välttämättä mee sellaseen suuntaan mihin mä haluaisin sen menevän. Joskus mä koen sen hyvinkin voimakkaana. Ärsyttää niinku samoilla biiseillä pyrkiä naurattamaan yleisöä. Mun mielestä siinä on vähä niinku... Mä olen hiukan samaa mieltä sen, oliko se nyt Rumban vai Saundin toimittaja, joka sanoi, että Semmarit kusee omaan altaaseensa. Mun mielestä se on kyllä hyvinkin usein niin. Just tollai, että olis potentiaalia niinku tehdä hyvää musaa ja niin edelleen Saahan sitä naurattaakkin mutta kun se aina niinku nousee. Aina, kun tehään pikkukeikka niin se on sitä, että nauratetaan yleisöä. Ei uskota... Jotenkin tuntuu, ettei edes uskota siihen, että ihmiset vois tykätä ilman sitä. Että niinku vedetään samat huumoribiisit, joihin ite on kyllästynyt jo ajat sitte. Jos kerran hommasta ei saa rahaa ja se on harrastus, niin sen pitäis olla hauskaa. Mun mielestä meidän myös pitäis esittää sitä mitä meitä itseä huvittaa esittää. Tietysti jos ristiriita on se, että mua huvittaa esittää eri biisejä kuin enemmistöä kuorosta niin silloinhan mun tietysti on taivuttava.

Lauri

Mä en usko siihen, että Semmarit tulee koskaan uudistumaan niinku silleen...ainakaan siihen tyyliin mitä mä aattelen että se vois olla. Tai että niinku tapahtuis sellainen esim. selkeä linjamuutos tai semmonen...mä uskon että se tulee olemaan loppuun asti tohon samaan tyyliin noi jutut. *Lauri*

Niin nää tavoitteet tässä nyt on ollut niin mä kuitenkin oon vähä eri mieltä niistä... Niin ei jaksa niin kauheesti kyllä innostua. *Lauri*

No osittain varmasti. Kyllähän sitä nyt on tietysti pystynyt vaikuttamaan itsekin siihen myös. Mutta ei tohon nyt hirveesti oo kyllä ehkä pystynyt vaikuttamaan just tohon jatkuvaan huumorihomman korostamiseen. Et sitä vaan tapahtuu, vaikka mä en haluais, että se menis ihan noin. *Lauri*

Aloitteellisuus. Sekä Ismo että Lauri ovat mielestään aktiivisia aloitteentekijöitä kuorossa. Molemmat haluavat vaikuttaa kuoron toimintaa ohjaaviin päätöksiin ja tekevät siksi ehdotuksia. Ismo voisi mielestään pyrkiä enemmänkin vaikuttamaan kuoron asioihin. Lauri

kokee usein kuuluvansa eräänlaiseen oppositioon, jonka yhteneviä mielipiteitä hän haluaa esittää koko kuorolle. Ristiriitatilanteissa hän pitää jopa velvollisuutenaan ilmaista mielipiteitään.

Ehkä vois enemmänkin puhua silloin, kun siitä on sen aika on. Että tulee monta kertaa mietittyä päässä, että "vitsi ku pitäis ja pitäis ja pitäis". Ja sitten, kun pitäis sanoa, niin en välttämättä aina sanokkaan. Kyllä määhän silloin yleensä, jos määhän tosiaan on jotain mieltä, niin kyllä määhän sen tuon julki. *Ismo*

Mutta tota haluan siis esittää ja luoda asioita. Sen takia sanon mielipiteeni. Ja sit toisaalta mä koen olevani tiettyjen tiettyissä jutuissa vähän niinku äänitorvi, että tota joutuu sanomaan sitte, jos ei kukaan muu sano niin. Tai enhän määhän aina tiiä onko kukaan muu samaa mieltä. Joskus tietysti, jos on semmonen tunne, että moni ihminen on nyt tätä mieltä, että niinku eri mieltä, niin silloinhan sitä vielä enemmän haluaa sanoa. *Lauri*

11.3.3 Kyvykkyys

Kuoro tarjoaa Ismolle ja Laurille mahdollisuuden tuntea itsensä kyvykkäiksi. Molemmat tekevät omia kappaleita Semmारेille ja pyrkivät tuomaan myös ei-musiikillisen tietotaitonsa kuoron käyttöön. Semmारेitten toimintaan kuuluu paljon muutakin kuin pelkkää laulamista ja konsertointia, ja nämä asiat ovat motivoivia tekijöitä myös impersonaalisesti orientoituneiden haastateltaviemme harrastamisessa.

Joskus tulee semmonen olo, että minkä takia... tai tulee semmonen olo, että nyt mun pitäis olla asiantuntija jostain asiasta mistä mä en paljon mittään tiedä. Yleensä tulee tämmönen varsinkin kun jotain teevä käsikirjotusta tehään. Varmaan niinku kaikilla on se, että nyt pitäis tässä ruveta vitsiä väntämään. Että onko tässä joku koomikko tai tällanen käsikirjottaja että. Enemmänkin motivoi mun mielestä se, että tässä kuorossa joutuu niinku likoon paljon semmosissa asioissa mistä ei välttämättä oon niin asiantuntija, että tää homma on uskomatonta, että me suhellaan niin monella eri alueella ja kaikki tekee kaikenlaisia juttuja. *Ismo*

Semmारेiden myötä on tullut tää laulun tekemisjuttu, että se on motivoinu sitte lisää. Plus sitte kaikki tää shown teko, et noi julisteiden ja levynkansien teko on kans ollu mukana. Niin kyllä ne kaikki on niinku ollut sellaisia motivoivia tekijöitä. Ja toisaalta oon täs pikkuhiljaa huomannu, että oon pikkuhiljaa oppinu vähän laulaankin. *Lauri*

Lauri ei tunne itseään musiikillisesti erityisen kyvykkääksi. Hän pitää itseään kuitenkin

hyvänä sanoittajana muttei väitä olevansa kuoron paras sanoittaja. Ismo suhtautuu omaan musiikilliseen kyvykkyyteensä hiukan positiivisemmin. Hän luottaa itseensä laulajana mutta sanoo heti perään, ettei ole korvaamaton jäsen kuorossa.

Musiikillisella tavalla... Kyllä mä nyt tamburiinia soitan paremmin kuin muut (naurua). Siihen se varmaan jää. Enkä mä siitäkään oo ihan varma. Kalle on aika hyvä noissa rytmiosastoissa, että tota noin niin ehkä siinä. Se on se eri asia, että joskus voi niinku joissakin yksityiskohtissa käydä niin, että omasta mielestään visioi sen niinku kirkaana. Mutta ne on vaan semmosii yksityiskohta juttuja. Ei missään tapauksessa mitään semmosta kokonaishallintaa ole niinku oikeestaan mihinkään suuntaan. Että löytyy kyllä parempia tyyppjä kokonaishallinnan suhteen niinku alueelta kuin alueelta. *Lauri*

Ehkä omin ja vahvin alue varmaan tossa musiikissa on tuo sanottaminen. Niin siinäkin on kyllä niinku niin hyviä hyviä jätkiä silläkin puolella, ettei niinku ainakaan voi mennä sanoon, että on niinku parempi. Myllylä ja Impiö varsinkin niinku parhaimmillaan on niin helkatin hyviä siinä, että ei voi sanoo kyllä, että olisin kyvykkäämpi. *Lauri*

No varmaan kyllä multa luonnistuu joku soolon laulaminen paremmin kun joltakin toiselta. Kyllä varmaan sävelkorvaa on enemmän, kuin jollakin toisella. Jossakin toisessa tilanteessa sitten taas, esimerkiksi esittämispuolella tai ideoitten puolella, jotku on paljon pidemmällä. On mulla paljon puutteita mitä toisilla ei oo. En ole korvaamaton. Huomasin sen viime keväänä (naurua). *Ismo*

11.3.4 Tekemisen pakollisuus

Kontrollioitoituneeseen toimintaan liittyy usein tunne tekemisen pakollisuudesta, kun taas autonomiselle toiminnalle on ominaista vapaaehtoisuuden tunne (Kuusinen & Sundholm 1994, 3 - 4). Kuoroharrastus tuntuu Laurista ajoittain pakolliselta. Hän kokee harrastuksensa työnä, josta tekijöiden tulisi saada palkkaa. Laurin sisäinen motivaatio harrastamiseen on laskenut ja hän haluaisi vahvistaa motivaatiotaan ulkoisesti. Raha toimii siis ulkoisena kontrollina hänen harrastuksessaan. Ismolle kuorotoiminta sen sijaan on täysin vapaaehtoista.

Joskus ei huvittais keikalle lähtee yhtään tai joskus ei huvittais treeniwiikonloppuna lähtee yhtään. Et eihän se oo aina vapaaehtoista. Se on niin monta vuotta kuitenkin jo jatkunu, että tota tuleehan siitä ny väistämättä semmosta arkee, että tota välillä maistuu työltä. Se pikkasen vaihtelee. Onhan se tietty niinku just se, että kun

ollaan menty tosiaan niinku tolleen menestyksessä jonkun verran eteenpäin rahallisesti ja muuta, niin mun mielestä se on niinku tyhmää se, että siinä ei niinku sitte jaeta päivärahoja ja muuta. Että ku kerran sitä rahaa tulee niin se väsyttää siinä. Että sitte, kun mieltii niinku, että Johnny ajaa meille bussia niin se saa niinku mejjän keikoilta ihan hyvät rahat mutta mä en saa penniäkään. Miks on näin? En mä ymmärrä sitä. *Lauri*

Ei, kyllä se on täysin vapaaehtoista. Että kun on leikkiin lähteny, niin leikin kestäköön. *Ismo*

Joskus niinku ei huvita tietenkään lähteä mutta ei mulle oo koskaan tullu semmosta oloa, että mut pakotettas, että mua ei huvittais ollenkaan mutta muut pakottaa mut lähtemään. Ei mulla semmosta oo. *Ismo*

11.3.5 Sitoutuminen

Metsämuurosen (1995, 64, 89, 92) mukaan ihminen on sitä sitoutuneempi, mitä motivoituneempi hän on ja sitä tärkeämpänä hän pitää harrastusta itselleen. Sitoutunut ihminen ei silti välttämättä ole motivoitunut mutta hänen motivaationsa saattaa kasvaa sitoutumisen myötä.

Kuoroharrastus on Ismolle hyvin tärkeä. Hänelle harrastus merkitsee jopa enemmän kuin ansiotyö, josta hän saa palkkaa. Madsenin (1972, 57) mukaan monet ihmiset löytävätkin suurempia mahdollisuuksia luomistarpeen tyydyttämiselle mieliharrastuksissaan kuin työssään. Ismolle kuoroharrastus on elämäntapa, joka hallitsee hänen koko käyttäytymistään. Ismo on Metsämuurosen määritelmän mukaan vahvasti sitoutunut harrastukseensa.

Lauri sanoo kuoroharrastuksen merkityksen ja aseman elämässään vaihtelevan. Ajoittain hänen motivaationsa ei tunnu riittävän harrastuksen vaatimalla tavalla. Haastatteluhetkellä Laurin motivaatio on vähäistä ja hän tuntee olonsa väsyneeksi.

No sanotaanko näin, että oisko se vaimo tärkein ja sitte tuota tää menee kyllä työnki, siis motivaatiossa menee työn, edelle. Että vaimo, kuoro ja työ. *Ismo*

Viime talvea jos ajattelee, se tammi-helmikuu, niin kyllä kuoro vei enemmän aikaa kuin työ. Aina se voittaa sen työn, että en mä läheskään niin paljoa satsaa työhön, kuin tähän. Tunteja ehkä työhön menee enemmän mutta ajatuksen tasolla sillon, kun on kiireinen aika, niin kyllä se joka päivä käy mielessä nää asiat niinku. Mieluusti soitteleekin, että "mitäs on kuulunu taas?". Mutta tietysti näin keväällä vähän rauhallisempana aikana niin kyllä se täytyy myöntää, että aina kun näkee jonkun kuorokaverin, niin kyllä sitä aina joka päivä jotakin puhutaan tästä asiasta. Että kyllä se jokapäiväinen asia on, että aika hyvin saa olla jossain Etelämeren

saarella, ettei kuoro käy mielessä. Kyllä se on tosi tärkeä. *Ismo*

Se vähä vaihtelee sillee, että nyt on aika väsynyt. Ei oikeestaan huvittais käydä keikoillakaan yhtään. Tällä hetkellä? Sehän on kohtuullisen iso se kuoron asema ihan sen takia, että se työllistää niin paljon. Mut emmä sitä niinku tällä hetkellä koe tärkeäksi. Mä oon niin väsyny. Mä pitäisin mielelläni koko kesän lomaa, että... Mutta tota emmä sit tiijä. On se varmaan kuitenkin isompi kuin yleensä ihmisillä, jotka tätä harrastekuoroa tekee. Niinku ihan vaan sen takia, että se vie niin paljon aikaa. Ja kaverit on kyllä tärkeitä. Se on kyllä väistämätöntä, että kaverit on hyvin pitkälti nykyisin Semmariporukasta. *Lauri*

Ajallinen ja taloudellinen uhraus. Mitä enemmän yksilö sitoutuu ulkoisesti omaan harrastukseensa, sitä enemmän hän käyttää rahaansa, aikaansa ja voimiansa siihen (Metsämuuronen 1995, 92). Ismo ja Lauri käyttävät mielestään paljon vapaa-aikaansa kuoroharrastukseen. He ovatkin ulkoisesti varsin sitoutuneita harrastukseensa. Lauri olisi valmis uhraamaan enemmänkin aikaansa Semmareihin mutta vain jos siitä maksettaisiin palkkaa. Ismo olisi valmis käyttämään kuoroharrastukseen enemmän aikaansa, jos lisäaika voitaisiin ottaa hänen muusta työajastaan pois. Kumpikaan haastateltavista ei ole innokas uhraamaan enempää rahaa harrastukseensa.

Työnteko ja harrastukset voivat myös yhdistyä siten, että harrastamista tapahtuukin työaikana vapaa-ajan sijasta. Positiivisessa tapauksessa itse työn tekeminen on harrastuksenomaista. (Metsämuuronen 1995, 19.) Molemmat haastateltavat olisivat valmiita ryhtymään kuoroammattilaisiksi, jos se olisi mahdollista. Etenkin Ismo olisi mielissään, jos kuoro pystyisi turvaamaan hänelle riittävän toimeentulon ja hän voisi laulaa työkseen Semmareissa.

Jos siihen tulis esimerkiksi semmonen tekijä, että siitä sais vähä rahaa. Kyllä se niinku melkein vaatis sen, että ei niinku kovin paljon viittis ilmaseksi lisätä työntekoa. Ei oo kuitenkaan niin täysillä noissa tavoitteissa ja motiiveissa sisällä. Kyl se sen vaatis. Sitte jos siitä sais sillee palkkiota, että tuntis niinku, että tää on niinku osittain myös työtä, niin miksei sitte. *Lauri*

No en mä tässä muodossaan olisi valmis sijoittamaan rahaa tähän. Miks mä maksaisin tästä? Jos mä oon ilmaiseksi tekemässä semmosta juttua, mikä tuottaa aika reilusti rahaa, kuitenkin verraten reilusti, niin minkä ihmeen takia mun pitäis sijoittaa siihen rahaa. Päinvastoin. *Lauri*

Kyllä mä voisin ajankäyttöä lisätä, jos sen pystys nipistään tosta työajasta. Nyt varsinkin, kun tota perheellisäystä tulee, niin varmaan kotona joutuu sitten miettimään jotain muutakin. Niin jostain muusta sitä täytyy sitten nipistää. Että jos se esimerkiksi hoidettas sillä tavalla, että saatais joltakin tietyltä jaksolta pientä korvausta, niin kyllä mää olisin valmis siihen. Mutta kyllä aika maksimirajoilla oltiin viime talvena tässä hommassa kuitenkin. Ei viikolla ei paljoa enempää pystyis, jos ei sais olla töistä pois. *Ismo*

No kyllähän sitä aika paljon käytännössä niinku tähän harrastukseen sijoittaa. Jos töistäkin on pois, niin onhan se semmosta satsausta. Jos ajattelis nyt omasta palkasta, niin ei mulle tarvis jäädä käteen muuta kuin sen verran ylimäärästä, että mä nyt saisin ruuat ja asumisen ja elintarvikkeet ja muut hyödykkeet maksettua että. Ei nyt hirveen kovalla palkalla, jos ajattelis tätä niinku palkkatyönä. Joku neljä tonnia...En mä osaa sanoa paljonko sitä menoihin menis mutta sillain ihan pienellä korvauksella. Ei tästä tarvis tienata mitään. Tää on sen verran hauskaa työtä. *Ismo*

Kuoron hajoaminen. Ismon voimakkaasta sitoutumisesta kertoo hänen halunsa jatkaa laulamista kuorossa niin kauan kuin se on olemassa. Hänen sitoutumisensa on Shamirin (1988) jaon mukaan enemmän sisäistä (Metsämuuronen 1995, 90 - 91). Ismo pitää kuoron tavoitteita ominaan ja haluaa jatkaa toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuoron mahdollinen hajoaminen aiheuttaisi hänelle tyhjyyden tunteen. Lazaruksen ja Folkmanin (1984, 58) mukaan yksilö on sitä syvemmin sitoutunut, mitä suurempi on mahdollinen toimintaan kohdistuva uhka tai haitta.

Laurin sitoutuminen ei ole yhtä voimakasta ja se on enemmän ulkoista. Hänen motivaationsa on heikko, koska kuoron eteen tehdystä työstä ei makseta palkkaa. Myöskään kuoron taiteellinen linja ei miellytä Lauria. Hänen emotionaalinen suhteensa kuoroon ei ole yhtä vahva kuin Ismolla. Kuoron hajoaminen ei järkyttäisi häntä millään tavalla. Lauri sanookin, ettei tiedä kuinka kauan aikoo jatkaa kuoroharrastustaan.

Jos kuoro hajoaisi? No ei se nyt mua ainakaan järkyttäis mitenkään. Että kyllä mulla on se, että aikansa kutakin meininki. Se yllättäis kyllä, koska en mä oleta, että vielä on semmonen hetki, et jos nyt tuleekaan. Mistä mä sen tiedä, vaikka se olis minkäläinen eläkekuoro toisille, mutta ei se tällä hetkellä vielä vaikuta vielä. Täs on se tietty nousujohdannaisuus vielä, et kyllä mä uskon, että se motivoi. Et sitte, kun tulee se ensimmäinen lasku, joka varmaan nyt kuitenkin tulee luulisin täs kohtapuoliin, niin tuskin täs nyt niin suuria maailmanvallotuksia tai Suomen valloituksia esim. siinä mielessä tulis, että rupeis levyt meneen kaupaksi tai jotain tai keikkapalkkiot nousis ihan tästä huimaavasti, niin en mä usko että sitä enää. Semmonen tietty katto on ehkä saavutettu. Mutta toisaalta mä taas ite kyllä uskon, että sellainen tietynlainen kansainvälinenkin asema vois todennäköises-

ti jopa tulla. Sillä lailla, että tuollaista kuorofestarikeikkaa veikkaisin, että varmaan vielä tulee. Ja semmosta tunnettavuutta. Mutta ei kuoron hajoaminen mua heilauttas kuitenkaan oikeestaan mihinkään suuntaan. *Lauri*

Ei mua nyt silleen kuoron tulevaisuudessa mikään pelota. En mä nää sitä niin tärkeenä mulle, että tota noin niin, että ei se silleen pelota. Että kävi nyt miten kävi, niin ei se nyt mua heilauta. *Lauri*

Se (jatkaminen) on kyllä auki. En tiedä. Tulevaisuus on epäselvää ja myöskin epävarmaa. *Lauri*

Tuota ois varmaan aikamoinen aukko, että miten sen täyttäs sen aukon. Että en kyllä tietäs, että mitä sitten tekis. Jäis varmaan kotiaikaa paljon mutta mä luulen, että sitten ois pakko kehittää jotain muuta. Mutta varmaan sekin tulee eteen jossain vaiheessa. *Ismo*

Kyllä mä varmaan niinku mä äskön sanoin ettei uskalla jäädä pois. Ettei koskaan tiedä, mitä tapahtuu. Että kyllä varmaan jatkan niin pitkään, kun se nyt tässä muodossa jatkuu. *Ismo*

11.4 Tiivistelmä haastateltavien vastauksista

Luvun 11 edellisissä alaluvuissa on esitelty haastattelujen tuloksia tutkimusongelmien kannalta keskeisten teema-alueiden mukaisesti. Haastattelutulosten laajuuden vuoksi olemme koonneet keskeiset vastaukset taulukkoon 2. Vastaukset ilmaisevat haastateltujen motiiveja, sitoutumista ja autonomian kehittyneisyyttä. Asetetuista teema-alueista huolimatta haastateltavien vastaukset eivät luonnollisesti noudata tiukasti teema-alueiden rajoja. Esimerkiksi tekemisen pakollisuutta kuvaavan teema-alueen sisältö voi selittää myös yksilön sitoutumista. Taulukon tarkoituksena on toimia yhteenvetona, ei tehdä tiukkaa analyysiä eikä johtopäätöksiä teorian pohjalta. Tutkimusaineistosta tehdyt johtopäätökset esitetään seuraavassa luvussa.

TAULUKKO 2. Tiivistelmä haastateltavien motiiveista, sitoutumisesta ja autonomian kehittyneisyyttä ilmisevistä tekijöistä

	Esko (kh 16)	Jori (kh 8)
Motiivit	-omien kappaleiden tekeminen -ystävyyys, kaverit -väylä itsensä toteuttamiselle -ei tarvetta esillä olemiseen -ei halua kuuluisuuteen, yleisön reaktiot eivät ohjaile käyttäytymistä -vuorovaikutus yleisön kanssa, flow -tyydytys onnistuneesta laulusuorituksesta -esiintymisessä koetut tunteet tärkeitä -kokee harjoitustilanteet tehottomiksi -ei halua hyötyä taloudellisesti	-ystävyyys, kaverit -väylä itsensä toteuttamiselle -halu tehdä omia kappaleita -esiintyminen alkanut tuntua mukavalta -kuuluisuus ja yleisön reaktiot ohjailevat toimintaa -vuorovaikutus yleisön kanssa, flow -esiintymisessä palkitsee onnistumiset -kuoroammattilaisuus haaveena -harjoituksissa tärkeintä hauskanpito -ei tarvetta hyötyä taloudellisesti
Oma valinta ja aloitteenteko	-eri tavoitteet kuin kuorolla -haluaa kehittää musiikillisia taitojaan -ei koe omien tavoitteidensa olevan ristiinriidassa kuoron tavoitteiden kanssa -pyrkii toimimaan myös kuoron tavoitteiden saavuttamiseksi -kokee voivansa vaikuttaa kuoron toimintaan, haluaisi toimia aktiivisemmin -sanoo olevansa "flegmaattisuuden tilassa", minkä takia ei tee aloitteita	-kokee kuoron tavoitteet omikseen -haluaa tulla hyväksi laulajaksi ja esiintyjäksi -tavoitteena pitää hauskaa ystävien kanssa -haluaisi saada töitä kuoron avulla -aloitteentekijä kaiken toiminnan suhteen -haluaa vaikuttaa kuoron päämääriin -kokee voivansa vaikuttaa päämääriin ja toimintaan kuorossa
Kyvykkyys	-tuntee itsensä kyvykkääksi -ei nimeä yhtään yksittäistä asiaa, jossa olisi muita kuorolaisia kyvykkäämpi -ei tuo mielestään kykyjään tarpeeksi esille, koska kokee olevansa "flegmaattisuuden tilassa" -haluaisi olla aktiivisempi	-tuntee itsensä kyvykkääksi -vahva itseluottamus -kyvykäs esiintyjä
Tekemisen pakollisuus	-usein tunne tekemisen pakollisuudesta, joka aiheutuu vapaa-ajan vähyydestä ja kiireisestä elämäntilanteesta -yhteisen edun vuoksi toimiminen aiheuttaa välillä kielteisiä tunteita -mielenkiinto harrastukseen laskenut -miettinyt lopettamista -pyrkii osallistumaan toimintaan parhaalla mahdollisella tavalla, koska on itse valinnut harrastuksensa	-tunne tekemisen pakollisuudesta, kun kuoron täytyy tehdä kiireellä vaikeita päätöksiä -haluaa selvittää ongelmatilanteet, koska tärkeintä on toiminnan jatkuminen -harjoittelu ja konsertointi eivät aiheuta pakon tunnetta
Sitoutuminen	-harrastus vie paljon aikaa -harrastus tuntuu välillä työltä -tunne siitä, ettei voi tarpeeksi vaikuttaa harjoitusaikoihin -ei halukas käyttämään enempää aikaa -ei valmis taloudellisiin uhrauksiin -kuoron hajoaminen ei juurikaan vaikuttaisi mielialaan. Jatkaisi musiikin tekoa jollain muulla tavalla.	-harrastus vie paljon aikaa -valmis käyttämään enemmän aikaa harrastukseen, jos ei taloudellisia menetyksiä -valmis käyttämään nykyistä enemmän rahaa harrastukseensa -kokisi surua ja turvattomuutta kuoron hajotessa. Etsisi korvaavaa toimintaa. -rakkaus ja kiintymys kuoron toimintaan -halu jatkaa toimintaa nykyisen kaltaisena

(jatkuu)

TAULUKKO 2. (jatkuu)

	Kari (kh 13)	Arttu (kh 3)
Motiivit	-ystävyyys, kaverit -hyvän musiikin tekeminen -ei tee omia kappaleita, ei inspiraatiota -pitää kuoron kanssa esiintymisestä -yleisön palaute ohjaa voimakkaasti käsitystä omasta onnistumisesta -yleisön suosio tärkeämpi kuin musiikki -kokee hyvän olon tunteita, jos esitys on onnistunut ja yleisö on pitänyt konsertista -kuuluisuus kiinnostaa -ei tarvitse hyötyä taloudellisesti	-ystävyyys, kaverit -ei sävellä, tunne kykenemättömyydestä -esiintyminen nykyään mukavaa -yleisön palaute ohjaa käsitystä omasta onnistumisesta -yleisön suosio musiikkia tärkeämpi -esiintymisessä tärkeintä yleisön viihtyvyys, muuten oma mielekkyyys laskee -harjoituksissa tärkeintä hyvä ilmapiiri -nauttii kuoron kuuluisuudesta -ei itse halua hyötyä taloudellisesti
Oma valinta ja aloitteenteko	-kokee kuoron tavoitteet omikseen -tavoittena pysyä kuorossa -halu laulaa mahdollisimman hyvin yksin ja yhdessä muiden kanssa -kokee olevansa aloitteentekijä -tunne siitä, että on itse saanut olla valitsemassa kuoron tavoitteita	-kuoron tavoitteet eivät ole ristiriidassa omien tavoitteiden kanssa -tavoittena pysyä kuorossa -halu oppia laulamaan mahdollisimman hyvin kuorossa ja yksin -tekee jonkin verran aloitteita toiminnan suhteen, ei musiikin suhteen -jättää aloitteita tekemättä, koska kokee, että hänen mielipiteitään ei kuunnella
Kyvykkyys	-pitää itseään hyvänä laulajana -tuntee olavansa erityisen kyvykäs hoitamaan kuoron raha-asioita	-pitää musiikillista kyvykkyytään vähäisenä -tuntee olevansa keskitasoista huonompi laulaja -ei koe olevansa muita kuorolaisia kyvykkäämpi missään asiassa -antaa vähätteleviä lausuntoja itsestään
Tekemisen pakollisuus	-tekeminen tuntuu joskus pakolliselta ajan puutteen vuoksi -pakon tunne seurausta väsymyksestä ja stressistä -ollut hetkiä, jolloin lopettaminen käynyt mielessä	-tekeminen tuntuu ajoittain pakolliselta harjoittelun yhteydessä -vastenmieliset asiat kuorotoiminnassa tuntuvat pakollisilta
Sitoutuminen	-harrastus vie paljon aikaa -ei valmis suuriin taloudellisiin uhrauksiin -ei halukas käyttämään enempää aikaansa -aikoo olla kuoron toiminnassa mukana niin kauan kuin toiminta jatkuu -välillä haluaisi kuoroharrastuksen kuitenkin jo loppuvan -sitoutunut harrastukseen sen ollessa nykyisen kaltaista -kuoron hajoaminen tuntuisi pahalta. Etsisi jonkin muun harrastuksen tilalle.	-harrastus vie paljon aikaa -ei valmis suuriin taloudellisiin uhrauksiin -ei halukas käyttämään enempää aikaansa -sitoutunut harrastukseen sen ollessa nykyisen kaltaista -kuoron hajoaminen tuntuisi hyvin pahalta. Liittyisi luultavasti johonkin toiseen kuoroon laulamisen hauskuuden vuoksi. -jos kuoro hajoaisi, tärkeä osa elämästä katoaisi kavereiden mukana -halu jatkaa toimintaa nykyisen kaltaisena

(jatkuu)

TAULUKKO 2. (jatkuu)

	Ismo (kh 13)	Lauri (kh 5)
Motiivit	-kaverit, ystävyys -kuoron kanssa esillä oleminen -mahdollisuus esittää kuoron kanssa itse tekemiään lauluja -kuoron uran nousujohteisuus motivoi jatkamaan -nauttii kuuluisuudesta -kokee esiintymisen mielekkäänä -innokas ja suuri yleisö tärkeintä esiintymisessä -esiintymisessä tärkeätä myös vuorovaikeutus yleisön kanssa, kaveriporukassa toimiminen ja musiikin tekeminen -harjoituksissa mielekästä kavereiden kanssa työskentely ja hyvät kappaleet -ei välttämättä tarvitse hyötyä taloudellisesti mutta ei valmis tulon menetyksiin	-hyvän musiikin tekeminen ja sen hyvin esittäminen -kuoro toimii väylänä omien kappaleiden esittämiseksi -kuoron uran nousujohteisuus motivoi jatkamaan -kuuluisuus kappaleiden tekijänä kiinnostaa -yleisön reaktiot eivät ohjaile käyttäytymistä -esiintymisessä tärkeintä musiikki -esiintymisessä tärkeätä myös yleisön huomion vangitseminen ja vuorovaikutus -harjoituksissa motivoi musiikki ja kaverien kanssa toimiminen -harrastuksesta pitäisi nykyään hyötyä taloudellisesti
Oma valinta ja aloitteenteko	-tavoitteet eivät eroa kuoron tavoitteista -tuntee voivansa vaikuttaa kuoron toimintaa ohjaavien tavoitteiden asetteluun -halu päästä esiintymään ulkomaille -toive toiminnan jatkumisesta nykyisen kaltaisena vielä muutaman vuoden -tekee aloitteita, voisi mielestään olla aktiivisempikin	-tavoitteet eroavat kuoron tavoitteista -ei pysty tarpeeksi vaikuttamaan kuoron tavoitteisiin, amotivaatio -halu tehdä hyvää musiikkia ja esittää sitä hyvin -kuoro toimii liikaa yleisön ehdoilla -aktiivinen aloitteentekijä -velvollisuus esittää mielipiteitä
Kyvykkyys	-pitää itseään hyvänä laulajana -pyrkii tuomaan musiikilliset ja muut taitonsa kuoron käyttöön	-pitää itseään hyvänä sanoittajana -ei koe olevansa muulla tavoin musiikillisesti kovin lahjakas -pyrkii tuomaan musiikilliset ja muut taitonsa kuoron käyttöön
Tekemisen pakollisuus	-kuorotoiminta täysin vapaaehtoista	-harrastus tuntuu ajoittain pakolliselta -kokee harrastuksen työksi, josta tulisi saada palkkaa
Sitoutuminen	-harrastus vie paljon aikaa -ei valmis taloudellisiin uhrauksiin -valmis käyttämään enemmän aikaansa, jos muut työt vähenisivät -tärkeä osa elämää -harrastus merkitsee enemmän kuin työ -halukas ryhtymään kuoroammattilaiseksi -halu jatkaa harrastusta niin kauan kuin kuoro on olemassa -kuoron hajoaminen aiheuttaisi tyhjyyden tunteen	-harrastus vie paljon aikaa -ei valmis taloudellisiin uhrauksiin -valmis käyttämään enemmän aikaansa, jos saisi rahaa kuoron hyväksi tekemästään työstä -halukas ryhtymään kuoroammattilaiseksi -harrastuksen merkitys ja asema elämässä vaihtelee -kuoron hajoaminen ei järkyttäisi millään tavalla -miettinyt lopettamista, ei tiedä kuinka kauan jatkaa harrastamistaan

12 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mitkä tekijät motivoivat kuorolaista harrastamaan laulua Seminaarinmäen Mieslaulajissa. Lisäksi tutkimuksessa analysoitiin kuorolaisen autonomian kehittyneisyyttä ja sitoutumista harrastukseensa.

Haastatteluvastauksista ilmeni, että tutkittavien motiivit erosivat melko paljon toisistaan. Kaikille tutkittaville yhteisiä motiiveja olivat ystävyys ja ryhmän jäsenyys. Kuorolaisten yksilölliset harrastusmotiivit poikkesivat toisistaan pääsääntöisesti riippuen siitä, oliko heidän motivaationsa ulkoista vai sisäistä. Tutkittavien sisäisinä motiiveina harrastamisessa toimivat mm. omien kappaleiden tekeminen, halu kehittyä laulajana ja esiintyjänä, hyvän musiikin esittäminen, laulamisen tuottama mielihyvä ja onnistumisen kokemukset esiintymistilanteissa. Ulkoisia motiiveja olivat mm. kuuluisuus, yleisön osoittama suosio, esillä oleminen, kuoron uran nousujohteisuus ja yleisön viihtyminen.

Aikaisempien tutkimusten (Deci & Ryan 1985; Koestner, Bernieri & Zuckerman 1992; Kuusinen 1992) mukaisesti ilmeni tutkittavien autonomian kehittyneisyydellä olevan selvä yhteys siihen, olivatko heidän motiivinsa lähinnä ulkoisia vai sisäisiä. Autonomisesti orientoituneiden koehenkilöiden motiivit olivat enemmän sisäisiä, kun taas kontrolliorientoituneiden ulkoisia. Impersonaalisten koehenkilöiden (kh 14 ja kh 5) motiivit poikkesivat eniten toisistaan. Koehenkilön nro 14 motiivit olivat selvästi ulkoisia ja koehenkilön nro 5 sisäisiä. Koehenkilön nro 14 vastaukset ilmensivät pikemminkin kontrolliorientoitunutta kuin impersonaalista käyttäytymistä. Koehenkilön nro 5 toiminnassa oli autonomisesti orientoituneelle käyttäytymiselle tyypillisesti selvä päämäärä. Toisaalta hänellä ei ollut tunnetta siitä, että päämäärä voitaisiin saavuttaa harrastuksen avulla. On tärkeä huomioida, että kausaalisten orientaatioiden teorian mukaan jokaisella yksilöllä on omaan persoonallisuuden sidottu määrä kaikkia kolmea orientaatiota. Sen mukaisesti jokaisen tutkittavan käyttäytyminen sisälsi piirteitä kaikista kolmesta orientaatiosta.

Autonomisesti orientoituneen koehenkilön nro 16 motiivit olivat samankaltaisia kuin impersonaalisesti orientoituneen koehenkilön nro 5. Molemmilla yhtenä tärkeänä

motiivina harrastamisessa toimi hyvän musiikin tekeminen. Autonomisesti orientoituneen koehenkilön nro 8 ja impersonaalisesti orientoituneen koehenkilön nro 14 toimintaa ohjasivat kuuluisuus ja yleisön reaktiot. Kontrolliorientoituneiden (kh 13 ja kh 3) haastateltavien motiiveissa oli huomattavia yhtäläisyyksiä ja teorian mukaisia, kontrolliorientoituneelle käyttäytymiselle tyypillisiä piirteitä.

Kaikki haastateltavat olivat ulkoisesti sitoutuneita kuoroharrastukseen, koska käyttivät siihen paljon aikaansa. Kukaan heistä ei ollut kuitenkaan valmis käyttämään siihen enempää aikaa nykyisessä elämäntilanteessaan. Ainoastaan autonomisesti orientoitunut koehenkilö nro 8 olisi ollut valmis sijoittamaan harrastukseensa nykyistä enemmän rahaa. Impersonaalisesti orientoitunut koehenkilö nro 5 taas oli ainoa, joka halusi ehdottomasti saada rahaa harrastuksestaan toiminnan ollessa nykyisenkaltaista.

Koehenkilöiden sisäisen sitoutumisen voimakkuus ei ollut suoranaisesti riippuvainen siitä, mitä orientaatiotyyppiä he edustivat. Puolet haastateltavista olisivat olleet halukkaita syventämään sitoutumistaan harrastukseensa entisestään. He haaveilivat harrastuksen vaihtumisesta ammattilaisuudeksi. Neljän haastateltavan vastauksissa suru ja murhe kuoron mahdollisesta hajoamisesta ilmaisi vahvaa sisäistä sitoutumista. Heillä ilmeni halua jatkaa toimintaa samanlaisena tulevaisuudessakin. Koehenkilöiden nro 16 ja nro 5 sitoutuminen ei ollut yhtä voimakasta kuin muiden haastateltavien. Kuoron mahdollisesta hajoamisesta seuraava elämänmuutos ei aiheuttaisi kummassakaan surua eikä suuria tunteenpurkauksia. Heidän haastattelujensa perusteella olikin mahdotonta sanoa, kuinka kauan he aikovat jatkaa harrastamistaan kuorossa. Koehenkilöt nro 16 ja nro 5 olivat molemmat iältään 33-vuotiaita ja tutkimuksen vanhimmat haastateltavat. He olivat myös koko kuoron vanhimmat edustajat. Heidän motivaationsa harrastamista kohtaan ei ollut kovin voimakas tai ainakin se oli laskenut.

Kuusisen (1992) tutkimuksessa, jossa tarkasteltiin motivaatio-orientaation ja egon voimakkuuden yhteyttä hoito-ohjeista poikkeamiseen I-typin diabetesta sairastavilla aikuisilla, iän ja impersonaalisen orientaation korrelaatio oli merkittävä. Impersonaalista orientaatiota oli *yli 31-vuotiailla* merkitsevästi enemmän kuin alle 25-vuotiailla ja melkein merkitsevästi enemmän kuin 26-30 -vuotiailla.

Vaikka Kuusisen tutkimus käsittelee melko erilaista aihepiiriä kuin tämä pro gradu -työ, voidaan hänen tutkimustuloksillaan katsoa olevan tiettyä yhtenevyyttä tämän tutkimuksen tulosten kanssa. Tutkimuksessamme toinen impersonaalisesti orientoitunut henkilö oli iältään *33-vuotias* ja toinen autonomisesti orientoitunut mutta ei kovin motivoitunut, *myöskin 33-vuotias*. Toisaalta tässä tutkimuksessa tutkittavien määrä oli niin pieni, että tuloksia ei voida pitää tilastollisesti kovin merkittävinä.

Aiemmissä tutkimuksissa (Deci & Ryan 1985; Koestner, Bernieri & Zuckerman 1992; Kuusinen 1992), joissa on käytetty apuna Decin ja Ryanin kehittämää motivaatio-orientaatiomittaria, on todettu kontrolliorientoituneiden henkilöiden pyrkivän kaunistelemaan vastauksiaan. Myös tämän tutkimuksen kontrolliorientoituneista koehenkilöistä toisen (kh 13) haastatteluvastauksissa oli tutkijoiden mielestä havaittavissa autonomian ylikorostamista. Asian tieteellinen todistaminen ei ole helppoa, ja päätelmään on saattanut vaikuttaa tutkijoiden ja haastateltavan välinen henkilökohtainen tunteminen. Tutkimuksessa johtopäätökset on kuitenkin pyritty tekemään siitä aineistosta, jota on saatu motivaatio-orientaatiomittarin ja haastattelujen avulla. Ennakkokäsitysten, joita tutkijoilla kuoron jäsenyyden takia oli, vaikutusta tutkimustuloksiin on haluttu tietoisesti välttää. Tutkimusraporttiin on sijoitettu runsaasti tekstikatkelmia haastateltavien vastauksista, jotta lukijan olisi mahdollista arvioida tutkimuksessa tehtyjen johtopäätösten objektiivisuutta. Masonin (1996, 6) mukaan tutkija ei voi kvalitatiivisessa tutkimuksessa kuitenkaan olla täysin neutraali, objektiivinen tai irrallinen niistä tiedoista, joita hän tutkii ja luo. Tutkijan tulisi pikemminkin ymmärtää oma roolinsa osana tutkimusprosessia. Voikin olla, että tämän tutkimuksen kannalta tutkijoiden ja tutkittavien läheisillä suhteilla oli myönteinen vaikutus luottamuksen syntymiseen, ja sitä kautta vuorovaikutuksen toimimiseen haastattelutilanteissa.

Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa jokainen kuorolainen täytti kyselylomakkeen (Decin ja Ryanin motivaatio-orientaatiomittari), jonka tarkoituksena oli mitata vastaajan autonomisen, kontrolliorientaation ja impersonaalisen orientaation voimakkuutta. Kyselylomake sisälsi 12 erilaisen tilanteen kuvausta ja tutkittavan tehtävänä oli arvioida omaa mahdollista käyttäytymistään annettujen kolmen käyttäytymisvaihtoehdon kohdalla

(Kuusinen & Sundholm 1994, 6). On mahdollista, että vastatessaan tämänkaltaisen lomakkeen kysymyksiin yksilö pyrkii kaunistelemaan vastauksiaan tai vastaamaan sen mukaan, miten haluaisi toimia. Kuusisen (1992, 108) mukaan myös oman toiminnan arvioimisen kriteerit poikkeavat eri yksilöillä toisistaan: toisen ”hyvä” ei ole toisen ”hyvä”. Lisäksi huolimattomuus tai vastausohjeiden noudattamatta jättäminen saattaa osaltaan vaikuttaa lomakkeesta saataviin tuloksiin. Myöskään mittarin luotettavuus ei ole aikaisemmissa tutkimuksissa (Deci & Ryan 1985; Kuusinen 1992) ollut kuin tyydyttävä.

Motivaatio-orientaatiomittarin avulla valittujen kuuden koehenkilön haastattelemisen tutkimuksen toisessa vaiheessa parantaa tutkimuksen validiutta, sillä haastatteluista saatu tieto oli monin tavoin yhteneväistä kyselylomakkeista saadun tiedon kanssa. Haastatteluista kuorolaisista impersonaalisesti orientoituneiden koehenkilöiden (kh 5 ja kh 14) toiminta poikkesi eniten siitä, millaista se teorian mukaan olisi pitänyt olla. Varsinkin koehenkilön nro 5 voidaan olettaa vastanneen yksilön motivaatio-orientaatiota mittaavaan lomakkeeseen vastausohjeita noudattamatta, tai sitten mittari on antanut hänen kohdallaan vääriä tuloksia. On tietenkin mahdollista, vaikkakaan ei todennäköistä, että hän on kaunistellut vastauksiaan haastatteluvaiheessa niin paljon, että se on vaikuttanut tutkimustulokseen. Haastateltavien ja tutkijoiden välisestä luottamuksesta huolimatta on mahdollista, että koehenkilöt eivät paljastaneet haastatteluissa kaikkia motiivejaan. Vuorisen (1993, 16) mukaan osa motiiveista voi olla sellaisia, joita ei moraalin, häveliäisyyden tai oman edun takia haluta ilmaista toiselle. Toisaalta haastateltavien vastaukset sisälsivät niin paljon luottamuksellista tietoa, että ilman henkilökohtaista tuntemista samojen asioiden esille saaminen olisi varmasti ollut mahdotonta.

Tutkimustuloksia tarkasteltaessa on huomioitava, että haastateltavien vastauksiin on voinut vaikuttaa myös se, millaisessa vireystilassa he ovat olleet haastatteluhetkellä. Haastateltavan, joka sanoi olevansa väsynyt tai stressaantunut, sitoutuminen harrastukseen ei ollut kovin voimakasta. Toisaalta Kobasan (1982, 6) tutkimuksessa juuri sitoutuminen toimi keskeisenä stressiä vastaan toimivana voimana. Vaikka sitoutuminen näin ehkäisisikin stressin syntymistä, voidaan kuitenkin olettaa, että ainakin hetkellinen väsymyksestä johtuva innottomuus on voinut vaikuttaa haastateltavien vastauksiin ja siten varsinkin

yksilön sitoutumista koskeviin tutkimustuloksiin.

Yhdeksi ongelmaksi haastateltavien vastauksista tehtävien johtopäätösten kannalta muodostui, kuinka tulkita sisäisten ja ulkoisten motiivien eroja. Tutkittavien mainitsemat samat motiivithan saattoivat olla toiselle sisäisiä ja toiselle ulkoisia. Jollekin tutkittavalle yksi motiivi saattoi olla osittain sisäinen ja osittain ulkoinen. Tulkintaan oli välillä vaikeaa löytää apua teoriasta ja niin jotkut tutkimuksessa tehdyt johtopäätökset heijastavatkin selvästi tutkijoiden omaa arvomaailmaa, mikä sinänsä ei ole huono asia laadullisessa tutkimuksessa.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää erityisesti niitä motiiveja, jotka vaikuttivat kuorolaisen harrastamiseen haastatteluhetkellä ja hänen silloisessa elämäntilanteessaan. Kovin merkityksellistä tutkimuksen kannalta ei ollut se, millaisia motiiveja tutkittavilla oli joskus ollut. Yksilön käyttäytymistä joskus ohjanneita motiiveja olisi sitä paitsi ollut hyvin hankala tutkia, sillä ihmisellä on taipumus unohtaa tai kaunistella menneisyydessä tapahtuneita asioita ja ilmiöitä. Myöskään sitä, millaisia kuorolaisten harrastusmotiivit ovat tulevaisuudessa, ei voida täsmällisesti tietää mutta sitä voidaan ennustaa tutkimustulosten avulla ja siihen voidaan halutessa vaikuttaa. Sama koskee myös kuorolaisen sitoutumista harrastukseensa.

Suurin hyöty tästä tutkimuksesta lienee tutkittavalle kuorolle itselleen, sillä sekä kuoronjohtajalla että kuorolaisilla on halutessaan mahdollisuus tehdä johtopäätöksiä tutkimustuloksista ja soveltaa niitä omaan tapaansa toimia kuorossa. Jossain määrin tutkimuksesta voivat hyötyä myös muut kuorot, kuorolaiset ja kuoronjohtajat sekä henkilöt, jotka toimivat erilaisissa yhteisöissä. Tutkimustulosten yleistäminen ei kuitenkaan ole kovin helppoa, koska tutkittavan ryhmän voidaan katsoa olevan poikkeuksellinen ja hyvin homogeeninen. Seminaarinmäen Mieslaulajiin kuuluu kuoronjohtajan lisäksi kaksikymmentä 24-33 -vuotiasta miestä. Kaikki kuorolaiset opiskelevat tai ovat opiskelleet Jyväskylän yliopistossa. Lähes kaikki kuorolaiset ovat valmistuneet tai valmistuvat opettajiksi. Nykyisistä laulajista vain kaksi on kuulunut kuoroon vähemmän kuin viisi vuotta. Kuoron toimintamalli ei ole perinteisille kuoroille tyypillisesti johtajakeskeinen, vaan monesti kuoro pyrkii tekemään päätöksiä musiikin ja runsaan muun toiminnan suhteen siten, että

kaikilla kuoron jäsenillä olisi ainakin teoreettinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin. Lopullisen vastuun kuoron musiikillisesta linjasta kantaa kuoronjohtaja. Tutkittavassa kuorossa kaikki esitettävät kappaleet ovat kuorolaisten itsensä tekemiä ja vain muutama kuorolainen ei ole tehnyt omia sävellyksiä tai sanoituksia kuorolle. Metsämuurosen (1995, 45) mukaan useat tutkijat ovat sitä mieltä, että suuri osa musiikin harrastajista ja opiskelijoista ei yleensä pyri luovaan toimintaan, vaan tyytynee jo olemassaolevan toistamiseen mahdollisimman samoin kuin sen on tehnyt joku muu. Sama koskee myös kuoroja ja kuorolaulajia.

Laulaako mies myös tulevaisuudessa? Mitkä tekijät siihen vaikuttavat? Decin ja Ryanin (1985) kausaalisten orientaatioiden teorian mukaan yksilöllä on tarve kehittyä kohti suurempaa autonomiaa, itsemääräytymistä ja kyvykkyyttä. Pääseekö yksilön autonomia jossakin ryhmässä kehittymään, riippuu siitä, millaista palautetta ryhmän jäsenet toisilleen antavat. Kuusisen (1995, 211) mukaan erityisesti kyvykkyyden kokemukset lisäävät yksilön sisäisen motivaation määrää. Myönteisellä palautteella on taipumus kasvattaa sisäistä motivaatiota, kun taas epäjohdonmukainen ja omasta toiminnasta riippumaton palaute ehkäisee kyvykkyyden kokemista. Ryhmän jäsenten motivoituessa sisäisesti harrastukseensa on todennäköistä, että he käyttävät myös enemmän voimavarojaan harrastuksensa hyväksi ja tuovat näin taitonsa ja kykynsä ryhmän käyttöön.

Metsämuurosen (1995) mukaan organisaatioon sitoutumiseen ja siten myös harrastuksessa pysymiseen motivoivat nimen omaan keskeisellä lahjakkuuden alueella saadut myönteiset palautteet sekä kunnioitus, tuki ja vaikutusmahdollisuudet. Harrastuksen lopettamispäätöksen estämiseksi olisi oleellista säilyttää harrastus mahdollisimman leikinomaisena, sisäisesti motivoivana ja tarpeita tyydyttävänä. Ryhmän toimivuuden ja koossa pysymisen kannalta olisi siis tärkeää ottaa jokaisen ryhmän jäsenen yksilölliset tarpeet mahdollisimman hyvin huomioon.

Tutkijoiden alkuperäisenä tarkoituksena oli laulajan motiivien lisäksi tutkia myös ryhmän jäsenten välistä vuorovaikutusta ja päätöksenteon demokraattisuutta kuorossa. Jouduimme kuitenkin rajaamaan näiden asioiden käsittelyn tutkimuksen ulkopuolelle, koska tutkimuksen kuluessa huomasimme pelkästään motiivien tutkimisen tarjoavan riittävän laajan ja haasteellisen tutkimustehtävän. Jatkossa voisikin olla paikallaan laajen-

taa tutkimusta käsittelemään kuoron sisäistä vuorovaikutusta. Toisena mielenkiintoisena jatkotutkimusaiheena pidämme vertailevan tutkimuksen tekemistä jollekin muulle tai jopa useammalle kuorolle.

LÄHTEET

- Aalto, H. & Leskinen, E. 1985. Peruskoulun neljänsien, kuudensien ja yhdeksänsien luokkien oppilaitten musiikkiharrastuneisuus ja asennoituminen koulun musiikinopetukseen. Jyväskylän yliopisto, Opettajakoulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma.
- Alasuutari, P. 1993. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.
- Allardt, E. 1983. Sosiologia. 4.painos. Porvoo: WSOY.
- Ball, S. 1977. Motivation and education. New York: Academic Press.
- Breckler, S. J. & Wiggings, E. C. 1989. On defining attitude and attitude theory: Once more with feeling. Teoksessa A. R. Pratkanis, S. J. Breckler & A. G. Greenwald (toim.), Attitude, structure and function. Hillsdale, NJ: Erlbaum.
- Csikszentmihalyi, M. 1991. Flow. The psychology of optimal experience. New York: Harper Perennial.
- Csikszentmihalyi, M. & Nakamura, J. 1989. The dynamics of intrinsic motivation: A study of adolescents. Teoksessa C. Ames & R. Ames (toim.), Research on motivation in education. Vol.3. Goals and cognitions. San Diego: Academic Press, 45 - 71.
- Deci, E. L. 1992. The relation of interest to the motivation of behavior: A self-determination theory perspective. Teoksessa K. A. Renniger, S. Hidi & A. Krapp (toim.), The role of interest in learning and development. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 43 - 70.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. 1985. Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York: Plenum Press.
- Entwistle, H. 1977. Class, culture and education. London: Methuen.
- Gellrich, M. 1986. Motivationsprobleme des Instrumentalunterrichts. *Üben & Musizieren* 3 (2), 132 - 138.
- Grom, B. 1976. Methoden für Religionsunterricht, Jugendarbeit und Erwachsenen-

- bildung. 4. painos. Düsseldorf: Patmos.
- Grönfors, M. 1982. Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Porvoo: WSOY.
- Grönfors, M. 1985. Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Porvoo: WSOY.
- Guilford, J. 1959. Personality. New York: McGraw Hill.
- Hakkarainen, P. 1990. Motivaatio, leikki ja toiminnan kohtellisuus. Helsinki: Orienta-Konsultit.
- Heinonen, V. & Kari, J. 1978. Oppisen psykologia opetus- ja kasvatustyötä varten. Helsinki: Otava.
- Hirsjärvi, S. (toim.) 1982. Kasvatustieteen käsitteistö. Helsinki: Otava.
- Kelly, J. R. 1982. Leisure. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Kobasa, S. C. 1982. The hardy personality: Toward a social psychology of stress and health. Teoksessa G. Sanders & J. Suls (toim.), Social psychology of health and illness. Hillsdale, NJ: Erlbaum, 3 - 33.
- Koestner, R., Bernieri, F. & Zuckerman, M. 1992. Self-regulation and consistency between attitudes, traits and behaviors. Personality and Social Psychology Bulletin, 18, 52 - 59.
- Kosonen, E. 1996. Soittamisen motivaatio varhaisnuorilla. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen laitos. Lisensiaattityö.
- Kurkela, K. 1994. Mielen maisemat ja musiikki. Musiikin esittäminen ja luovan asenteen psykodynamiikka. 2., korjattu painos. Sibelius-Akatemia. EST-julkaisusarja, n:o 1. Esittävä säveltaide - tutkimuksia ja muita julkaisuja.
- Kuusinen, K.-L. 1992. Motivaatio-orientaation ja egon voimakkuuden yhteys hoito-ohjeista poikkeamiseen I-tyypin diabetesta sairastavilla aikuisilla. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitos. Lisensiaattityö.
- Kuusinen, K.-L. 1994. Psyykinen itsesäätely itsehoidon perustana. Itsehoito I-tyypin diabetesta sairastavilla aikuisilla. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 106.
- Kuusinen, K.-L. 1995. Motivaatio. Teoksessa J. Kuusinen (toim.), Kasvatuspsykologia. 4., uudistettu painos. Porvoo: WSOY, 191 - 224.

- Kuusinen, K.-L. & Sundholm, L. 1994. Motivaatio-orientaatioiden mittaaminen Decin ja Ryanin motivaatio-orientaatio -mittarilla. Jyväskylän yliopisto. Psykologian laitoksen julkaisuja 325.
- Kuusisto, B. 1996. *Bel canto: Italialainen laulutekniikka 1600-luvulta 1900-luvulle*. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Laakso, L. 1981. Lapsuuden ja nuoruuden kasvuympäristö aikuisiän liikuntaharrastusten selittäjänä: retrospektiivinen tutkimus. *Studies in Sport, Physical Education and Health* 14. University of Jyväskylä.
- Lazarus, R. S. & Folkman, S. 1984. *Stress, appraisal, and coping*. New York: Springer.
- Lehtonen, K. 1986. Musiikki psyykkisen työn edistäjänä. Psykoanalyttinen tutkimus musiikkiterapian kasvatuksellisista mahdollisuuksista. Turun yliopiston julkaisuja C: 56.
- Leontjev, A. N. 1977. *Toiminta, tietoisuus, persoonallisuus*. Suom. P. Hakkarainen. Helsinki: Kansankulttuuri.
- Locke, E. A. 1991. The motivational sequence, the motivational hub, and the motivational core. *Organisational behavior and human decision processes*. 50, 288 - 299.
- Madsen, K. B. 1972. *Miksi? Käyttäytymisen liikkeellepanevat voimat*. Suom. P. Leistén. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Madsen, K. B. 1982. *Yleinen psykologia*. Suom. E. Pilvinen. Espoo: Weilin + Göös.
- Mason, J. 1996. *Qualitative researching*. London: Sage.
- Metsämuuronen, J. 1995. *Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Sitoutuminen, motivaatio ja coping. Teoreettinen tausta, rakenneanalyysi ja sitoutuminen*. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksia 146.
- de la Motte-Haber, H. 1985. *Handbuch der Musikpsychologie*. Laaber: Laaber.
- Patton, M. 1982. *Qualitative evaluation methods*. 3rd ed. Newbury Park: Sage Publications.
- Patton, M. 1990. *Qualitative evaluation and research methods*. 2nd ed. Newbury Park: Sage Publications.

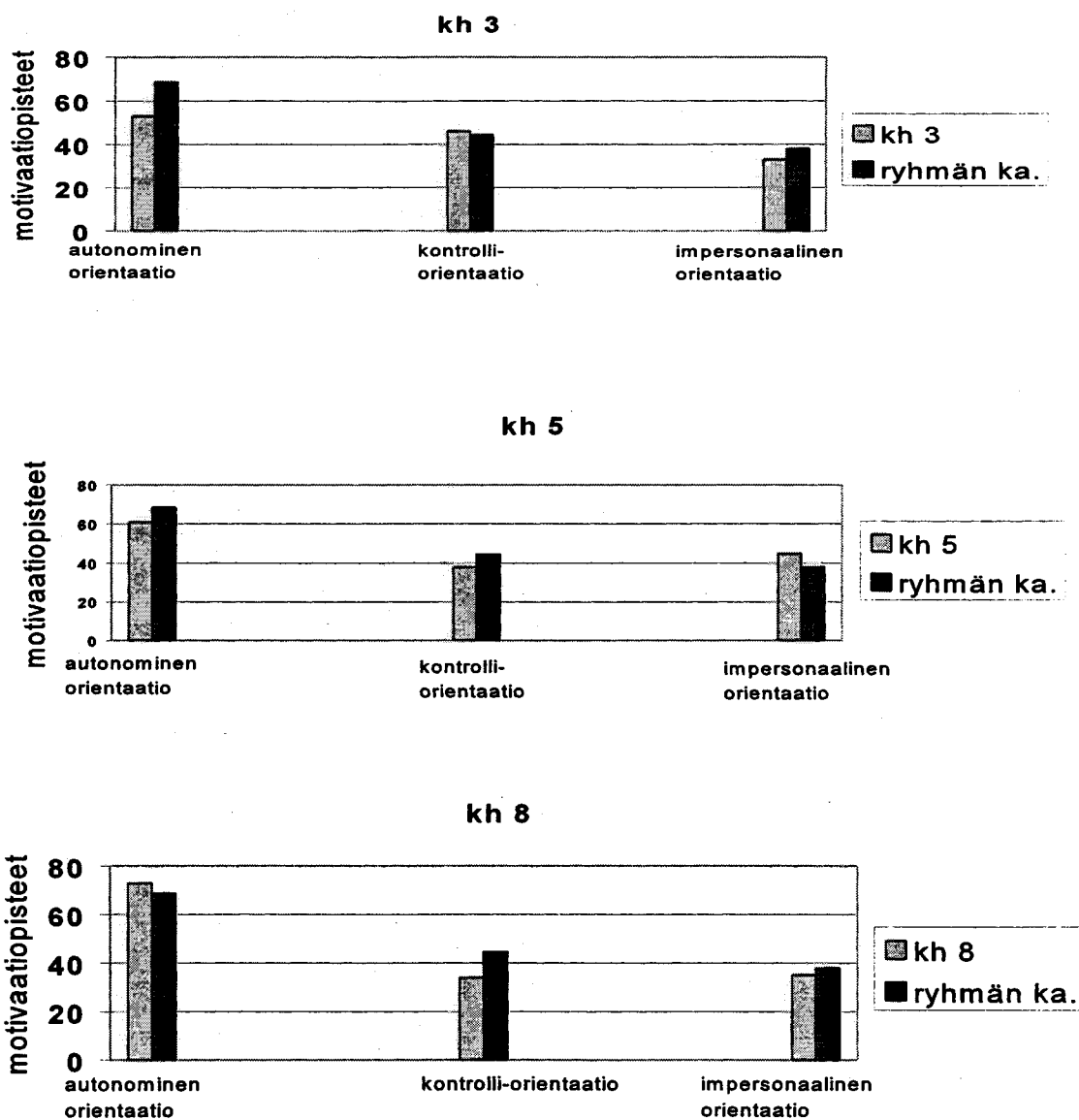
- Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1991. Ihmisten johtaminen. Aavaranta-sarja 24. Helsinki: Otava.
- Peltonen, M. & Ruohotie, P. 1992. Oppimismotiivaatio. Teoriaa, tutkimuksia ja esimerkkejä oppimishalukkuudesta. Aavaranta-sarja 29. Helsinki: Otava.
- Pulkkinen, S. 1995. Kuoroilmaisusta uutta ilmettä kuorokonserttiin: tapaustutkimus Tulus-kuoron konsertista ja sen valmistamisesta keväällä 1994. Jyväskylän yliopisto. Musiikkitieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Regelski, T. A. 1975. Principles and problems of music education. NJ:Prentice-Hall.
- Ruohotie, P. 1976. Taideharrastukset ja taideasenteet eräiden ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden laitos. Julkaisusarja A. Tutkimusraportti 10.
- Ruohotie, P. 1982. Aikuisen opiskelumotiivaatio. Tampereen yliopisto. Hämeenlinnan opettajakoulutuslaitos. Julkaisu 6.
- Ryan, R. M., Koestner, R. & Deci, E. L. 1991. Ego-involved persistence: when free-choice behavior is not intrinsically motivated. *Motivation and Emotion*, 15, 185 - 205.
- Shamir, B. 1988. Teoksessa J. Metsämuuronen 1995. Harrastukset ja omaehtoinen oppiminen. Sitoutuminen, motivaatio ja coping. Teoreettinen tausta, rakenne-analyysi ja sitoutuminen. Helsingin yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Tutkimuksia 146, 89 - 92.
- Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. & Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Syrjälä, L. & Numminen, M. 1988. Tapaustutkimus kasvatustieteessä. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 51.
- Telama, R. 1971. Oppikoululaisten fyysinen aktiivisuus ja liikuntaharrastukset 2: Liikuntaharrastuneisuuden faktorirakenne. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tutkimuslaitoksen julkaisuja 102.
- Toiviainen, S. 1970. Yhteiskunnalliset ja kulttuuriset ristiriidat - musikologisten osa kulttuurien sosiologista tarkastelua. Tampereen yliopiston julkaisuja A: 39.

- White, B. 1989. *Singing techniques and vocal pedagogy*. New York/ London: Garland.
- Wolman, B. B. 1982. Interactional theory. Teoksessa B. Wolman (toim.) *Handbook of developmental psychology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 44 - 53.
- Varto, J. 1992. *Laadullisen tutkimuksen metodologia*. Helsinki: Kirjayhtymä.
- Vuorinen, I. 1993. *Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille*. 2. painos. Suomen Morenoinstituutin julkaisusarja 1. Naantali: Resurssi.
- Zuckerman, M., Gioioso, C. & Tellini, S. 1988. Control orientation, self monitoring, and preference for image versus quality approach to advertising. *Journal of Research in Personality*, 22, 89 - 100.

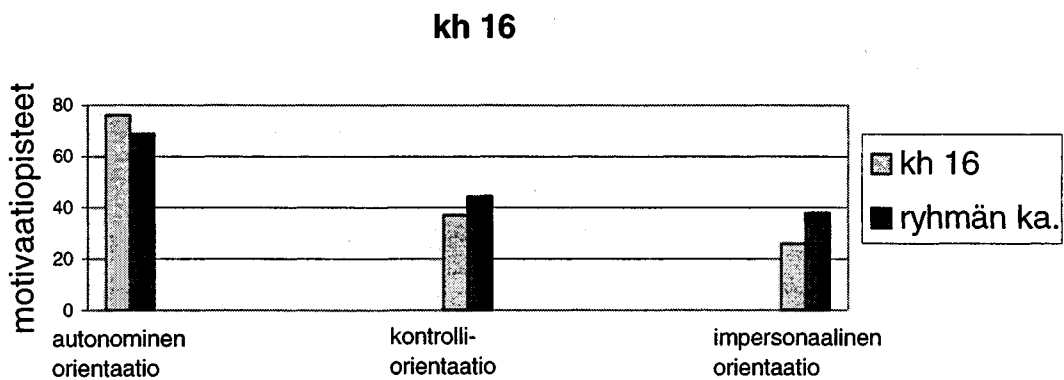
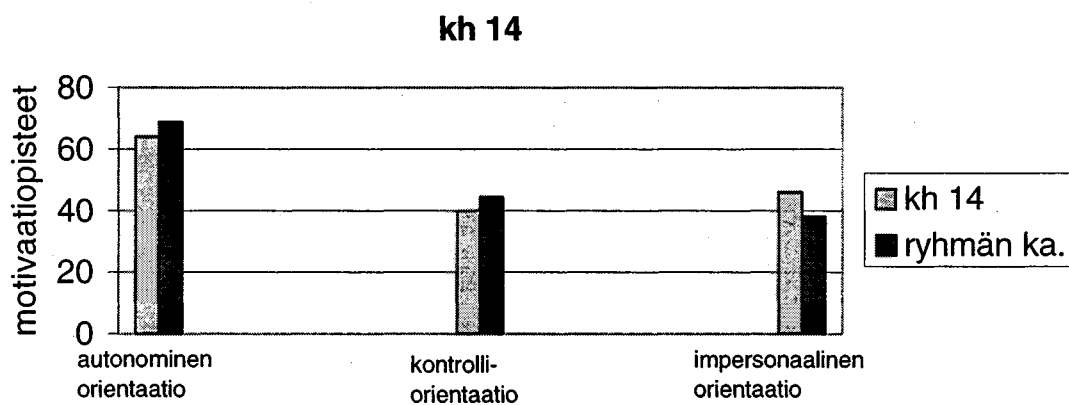
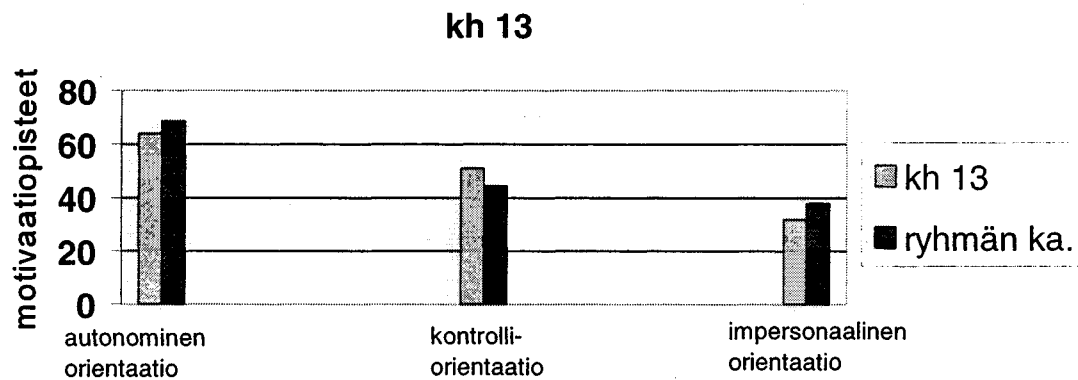
LIITTEET

LIITE 1. Selvien ääritapausten motivaatio-orientaatiot ja koko ryhmän motivaatio-orientaatioiden keskiarvot graafisesti esitettynä

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

LIITE 2. Haatattelujen kysymyskohtaiset pistemäärät, keskiarvot ja -hajonnat sekä kysymysten korkeimmat ja matalimmat pisteet motivaatio-orientaatioittain

AUTONOMINEN ORIENTAATIO																						
kysymys/ vaihtoehto	kh 1	kh 2	kh 3	kh 4	kh 5	kh 6	kh 7	kh 8	kh 9	kh 10	kh 11	kh 12	kh 13	kh 14	kh 15	kh 16	kh 17	kh 18	Ka.	s	min	max
1/3	7	6	4	7	5	7	7	6	6	5	2	7	6	6	6	7	6	7	5,94	1,27	2	7
2/1	7	6	5	7	6	7	7	7	7	7	7	6	7	7	7	7	7	7	6,67	0,58	5	7
3/3	5	6	5	7	5	4	6	6	7	4	7	6	5	7	7	4	6	6	5,72	1,04	4	7
4/1	7	6	2	7	6	7	6	7	4	6	7	7	4	4	7	7	6	7	5,94	1,43	2	7
5/1	4	7	4	5	4	5	4	6	7	5	6	6	3	6	5	5	6	6	5,22	1,08	3	7
6/2	5	3	5	6	5	7	6	4	6	5	7	6	6	1	6	7	6	5	5,33	1,45	1	7
7/2	4	7	5	7	5	7	7	7	7	6	4	7	6	7	4	7	6	6	5,94	1,13	4	7
8/3	6	7	5	7	4	7	6	6	6	6	6	6	5	7	6	6	6	6	6,06	0,70	5	7
9/3	4	4	4	7	4	6	4	6	3	5	7	6	4	4	5	6	6	6	5,06	1,18	3	7
10/2	7	6	6	7	5	7	7	6	6	6	6	7	6	6	7	7	6	6	6,39	0,59	5	7
11/2	6	7	4	5	6	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	5	6	6	5,72	0,65	4	7
12/1	2	6	4	7	5	7	5	6	6	6	6	6	5	4	6	7	4	4	5,39	1,30	2	7
yht.	64	71	53	79	61	76	69	73	70	67	72	75	64	64	72	76	71	72				
Ka.	5,33	5,82	4,42	6,58	5,08	6,33	5,75	6,08	5,83	5,58	6,00	6,25	5,33	5,33	6,00	6,33	5,92	6,00				
s.	1,55	1,19	0,95	0,76	0,64	1,03	1,01	0,76	1,21	0,76	1,47	0,43	1,18	1,70	0,91	1,03	0,64	0,82				
min.	2	3	2	5	4	4	4	4	3	4	2	6	3	1	4	4	4	4				
max.	7	7	6	7	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7				

KONTROLLIORIENTAATIO																						
kysymys/ vaihtoehto	kh 1	kh 2	kh 3	kh 4	kh 5	kh 6	kh 7	kh 8	kh 9	kh 10	kh 11	kh 12	kh 13	kh 14	kh 15	kh 16	kh 17	kh 18	Ka.	s	min	max
1/2	4	3	5	7	5	4	4	5	6	4	4	6	6	3	5	6	6	7	5,00	1,20	3	7
2/3	5	6	4	5	4	7	4	4	3	3	3	6	6	7	5	3	6	6	5,00	1,41	3	7
3/1	2	5	3	6	3	2	2	2	5	5	5	6	4	3	3	3	1	5	3,61	1,50	1	6
4/2	1	1	6	3	2	1	1	2	7	3	3	2	4	4	3	1	3	7	3,00	1,91	1	7
5/3	1	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1,50	0,50	1	2
6/3	1	2	2	2	3	1	1	2	3	2	2	3	4	1	3	1	2	2	2,06	0,85	1	4
7/1	5	6	2	7	3	7	7	5	5	5	5	5	4	2	2	1	3	2	4,22	1,87	1	7
8/1	4	4	4	2	1	3	1	3	7	4	4	3	2	2	3	2	3	4	3,06	1,39	1	7
9/2	1	6	5	6	3	5	5	3	5	4	4	2	8	4	3	4	6	6	4,33	1,45	1	6
10/3	3	2	3	4	4	4	5	5	1	5	5	5	5	4	5	6	3	6	4,06	1,39	1	6
11/1	3	1	6	3	3	5	5	1	4	3	3	4	4	6	1	4	6	6	3,78	1,65	1	6
12/2	2	6	5	6	4	5	5	5	2	5	5	5	5	2	3	5	3	4	4,29	1,28	2	6
yht.	32	44	46	53	38	45	45	34	54	44	44	45	51	40	38	37	43	57				
Ka.	2,67	3,67	3,83	4,42	3,17	3,75	3,75	2,83	4,50	3,67	3,67	3,75	4,25	3,33	3,17	3,06	3,58	4,75				
s.	1,49	1,97	1,57	1,89	0,90	2,17	2,17	1,52	1,86	1,25	1,25	1,74	1,48	1,70	1,21	1,85	1,85	1,83				
min.	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2			
max.	5	6	6	7	5	7	7	5	7	5	5	6	6	7	5	6	6	7				

IMPERSONAALINEN ORIENTAATIO																							
kysymys/ vaihtoehto	kh 1	kh 2	kh 3	kh 4	kh 5	kh 6	kh 7	kh 8	kh 9	kh 10	kh 11	kh 12	kh 13	kh 14	kh 15	kh 16	kh 17	kh 18	Ka.	s	min	max	
1/1	1	2	2	3	5	6	4	5	1	2	1	2	3	4	4	2	2	2	3	2,83	1,42	1	6
2/2	6	6	2	6	3	7	3	4	3	3	5	3	4	6	3	1	4	1	3,89	1,73	1	7	
3/2	1	2	2	4	4	3	4	3	2	3	2	3	3	4	5	5	5	5	3,33	1,20	1	5	
4/3	1	1	4	4	3	4	3	2	1	3	5	4	2	7	6	1	1	3	3,06	1,75	1	7	
5/2	2	1	5	5	3	3	3	1	2	4	2	2	2	2	4	1	2	2	2,56	1,21	1	5	
6/1	1	2	1	1	3	5	3	1	1	2	1	5	2	1	3	1	4	2	2,17	1,34	1	5	
7/3	2	1	3	1	4	1	4	2	2	4	3	2	2	4	4	3	6	3	2,83	1,30	1	6	
8/2	1	6	2	5	3	3	3	2	1	3	4	3	3	2	3	2	4	2	2,89	1,24	1	6	
9/1	1	2	2	2	4	3	3	3	1	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2,11	0,74	1	4	
10/1	3	2	4	3	4	7	6	5	3	4	7	7	5	6	7	5	1	6	4,72	1,79	1	7	
11/3	2	2	4	6	4	5	3	3	2	3	3	5	2	4	5	2	1	2	3,22	1,38	1	6	
12/3	2	5	2	6	5	3	4	4	2	3	4	2	2	4	5	2	6	3	3,56	1,38	2	6	
yht.	23	32	33	46	45	50	43	35	21	36	36	40	32	46	50	28	38	34					
Ka.	1,82	2,67	2,75	3,83	3,75	4,17	3,58	2,82	1,75	3,00	3,25	3,33	2,67	3,83	4,17	2,17	3,17	2,83					
s.	1,38	1,80	1,16	1,77	0,72	1,77	0,86	1,32	0,72	0,71	1,74	1,55	0,94	1,77	1,40	1,40	1,82	1,34					
min.	1	1	1	1	1	3	1	3	1	1	2	1	2	1	2	1	1	1					
max.	6	6	5	6	5	7	6	5	3	4	7	7	5	7	7	5	6	6					

LIITE 3. Motivaatio-orientaatiomittari ja mittarin pisteytysasteikko

Seuraavilla sivuilla on kuvauksia tapahtumista. Tapahtuman lisäksi on kuvattu kolme erilaista tapaa suhtautua siihen. Ole hyvä ja lue jokainen tapahtumakuvaus ja käy läpi annetut suhtautumistapavaihtoehdot. Harkitse jokaista vaihtoehtoa sen suhteen, miten paljon se muistuttaa omaa tapaa suhtautua kuviteltuun tilanteeseen, jos se tapahtuisi Sinulle. Meillä on erilaisia tapoja suhtautua ja reagoida tilanteisiin ja on mahdollista, että jokainen annetuista vaihtoehdoista kuvaa ainakin vähän omaa tapaa. Arvioi, miten todennäköistä kyseinen suhtautuminen olisi Sinulle: jos se on melko epätodennäköistä ympyröi 1 tai 2. Jos on melko todennäköistä, että suhtautuisit kuvatulla tavalla ympyröi jokin numeroista 3-5. Jos on hyvin todennäköistä, että reagoisit kuvatulla tavalla ympyröi joko 6 tai 7. Arvioi jokaisen tapahtuman kohdalla jokaista vaihtoehtoa ja ympyröi jokaisen vaihtoehdon kohdalla joku numeroista. Alla on esimerkkitapahtuma. Varsinaiset tapahtumakuvaukset alkavat seuraavalla sivulla.

Esimerkki

Keskustelet ystäväsi kanssa politiikasta. Olette täysin erimieltä.

On todennäköistä, että Sinä:

Toisit voimakkaammin esiin oman näkemyksesi ja yrittäisit saada hänet ymmärtämään sen.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ..... ehkä ..... melko varmasti

Vaihtaisit puheenaihetta, koska et uskoisi, että oma kantasi tulisi ymmärretyksi.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ..... ehkä ..... melko varmasti

Yrittäisit ymmärtää ystäväsi kantaa ja selvittää, miksi olette eri mieltä.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ..... ehkä ..... melko varmasti

(jatkuu)

Liite 3. (jatkuu)

1. Sinulle on tarjottu uutta työtä omassa työpaikassasi, jossa olet ollut työssä jonkin aikaa. Ensimmäinen ajatus, joka mieleesi tulee on:

Entä jos en selviä uusista tehtävistä ja vastuusta?

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Voisinko ansaita enemmän uudessa työssä?

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Onkohan uusi työ mielenkiintoinen?

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

2. Sinulla on kouluikäinen tytär. Vanhempainillassa opettaja kertoo Sinulle, että tyttäresi ei menesty kovin hyvin eikä näytä paneutuvan koulutyöhön. Sinä todennäköisesti:

Keskustelet asiasta tyttäresi kanssa ymmärtääksesi, missä oikein on vika.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Moitit tyttäresi ja toivot, että hän muuttaisi tapansa.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Pidät huolta, että hän tekisi kotitehtävänsä, koska hänen pitäisi olla ahkerampi.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

3. Olit työpaikkahaastattelussa useita viikkoja sitten. Saat postissa muodollisen kirjeen, jossa kerrotaan, että paikka on täytetty. On todennäköistä, että ajattelet:

Ei ole lopultakaan kysymys siitä, mitä osaat vaan kenet satut tuntemaan.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

En ole luultavasti tarpeeksi hyvä tähän hommaan.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Jostain syystä he eivät pitäneet ansioitani sopivina omiin tarpeisiinsa.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

(jatkuu)

Liite 3. (jatkuu)

4. Olet esimies ja tehtävänäsi on organisoida kolmen työntekijän kahvitauot siten, että kukin on vuorollaan kahvitauolla, koska he eivät voi olla yhtäaikaan poissa työn äärestä.

Yrittäisit hoitaa homman todennäköisesti:

Kertomalla työntekijöille tilanteesta ja tekemällä yhdessä heidän kanssaan aikataulun.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Yksinkertaisesti määräämällä ajat, jolloin kukin voi kahvituntinsa pitää, ettei synny ongelmia.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Yrität selvittää jonkun johtajan kanssa, mitä pitäisi tehdä tai miten homma on ennen hoidettu.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

5. Läheinen ystäväsi on ollut aika allapäin viime aikoina. Muutaman kerran hän on suuttunut sinullekin ilman mitään syytä. Sinä todennäköisesti:

Kerrot hänelle havainnoistasi ja yrität selvittää, mikä hänellä oikein on.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Yrität olla välittämättä, koska et voi asialle kuitenkaan mitään.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Kerrot hänelle, että haluat viettää aikaasi hänen kanssaan vain ja vain jos hän yrittää paremmin kontrolloida itseään.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

6. Olet saanut juuri tulokset testistä, jossa olet, juuri oilit. Tulokset osoittavat, että pärjäsit tosi huonosti. Ensimmäinen ajatuksesi olisi todennäköisesti:

"En osaa koskaan tehdä mitään oikein", ja tuntisit olosi surkeaksi.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

"Mistä oikein mahtoi johtua, että pärjäsin niin kehnosti", ja olisit pettynyt.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

"Se typerä testi ei kyllä tiedä mitään", ja olisit vihainen.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

(jatkuu)

Liite 3. (jatkuu)

7. Sinut on kutsuttu suuriin juhliin, joissa et luultavasti tunne moniakaan henkilöitä.

Kun mietit tulevia juhlia, ajattelet mielessäsi todennäköisesti:

Päätät yrittää sopeutua porukkaan oli se sitten millaista hyvänsä pitääksesi hauskaa ja näyttääksesi ettei sinussa ole mitään vikaa.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Päätät, että yrität löytää joitakin henkilöitä, joiden kanssa seurustella.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Epäilet, että tunnet itsesi melko eristäytyneeksi ja huomaamattomaksi.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

8. Sinua on pyydetty suunnittelemaan retki itsellesi ja työtovereillesi.

Todennäköisesti suhtautuisit tehtävään:

Ottaisit sen haasteena: mikä tarkoittaa, että tekisit kaikki tärkeät päätökset itse.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Seuraisit edeltäjäsi, koska et oikeastaan ole oikein tehtävän tasalla, joten tekisit sen niinkuin se on ennenkin tehty.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Etsisit yhteistyötä: yrittäisit saada ideoita muilta, jotka haluaisivat osallistua, ennenkuin tekisit lopulliset päätökset.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

9. Äskettäin työssäsi oli auki paikka, joka olisi saattanut merkitä sinulle eteenpäinmenoa. Kuitenkin työtä tarjottiin työtoverillesi, ei sinulle. Arvioidessasi tilannetta ajattelisit:

Et oikeastaan odottanutkaan paikkaa, tulet usein ohitetuksi.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Toinen henkilö oli ilmeisesti "sopivampi" poliittisesti ja sai siksi paikan.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

Pohtisit omaa käyttäytymistäsi ja mikä siinä johti ohittamiseesi.

1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
en varmasti ehkä melko varmasti

(jatkuu)

Liite 3. (jatkuu)

10. Olet ryhtymässä uuteen ammattiin. Tärkeimpiä tekijöitä päätöksessäsi ovat:

Pystytkö selviytymään työstä niin, ettei se mene yli voimiesi.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

Miten kiinnostunut olet sentyyppisestä työstä.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

Onkohan työssä hyvät mahdollisuudet edetä.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

11. Sinulle töitä tekevä henkilö on yleensä tehnyt työnsä hyvin. Parin viime viikon aikana hän ei ole kuitenkaan täyttänyt vaatimuksia, eikä hän myöskään näytä olevan kiinnostunut työstään. Oma suhtautumisesi tilanteessa on todennäköisesti:

Sanot hänelle, että hänen työnsä ei täytä vaatimuksia ja että hänen olisi ruvettava tekemään työtä paremmin.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

Kysyisit häneltä, mikä on vialla ja tarjoutuisit auttamaan häntä ongelman selvittämisessä.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

On melko vaikea tietää, mitä pitäisi tehdä saadakseen hänet ryhdistäytymään.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 on varmasti ehkä melko varmasti

12. Sinut on ylennetty ja siirretty työtehtäviin toiseen kaupunkiin, joka on kaukana nykyisestä asuinpaikastasi. Pohtiessasi muuttoa ajattelet todennäköisesti:

Olet samanaikaisesti sekä kiinnostunut uusista haasteista että vähän hermostunut.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

Olet innostunut uudesta paremmasta statuksesta ja korkeammasta palkasta.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

Olet ahdistunut ja stressaantunut tulevista muutoksista.
 1 ..... 2 ..... 3 ..... 4 ..... 5 ..... 6 7
 en varmasti ehkä melko varmasti

(jatkuu)

Liite 3. (jatkuu)

Osioiden jakautuminen eri skaaloille. Kustakin kysymyksestä on esitetty skaalaan kuuluvan vaihtoehdon numero (kysymys nro/vaihtoehto nro).

Autonominen orientaatio:

1/3, 2/1, 3/3, 4/1, 5/1, 6/2, 7/2, 8/3, 9/3, 10/2, 11/2, 12/1.

Kontrolliorientaatio:

1/2, 2/3, 3/1, 4/2, 5/3, 6/3, 7/1, 8/1, 9/2, 10/3, 11/1, 12/2.

Impersoonallinen orientaatio:

1/1, 2/2, 3/2, 4/3, 5/2, 6/1, 7/3, 8/2, 9/1, 10/1, 11/3, 12/3.

LIITE 4. Haastattelurunko

Taustat

-Ikä

-Perhesuhteet

-Ammatti/ opiskeluala

-Harrastettiinko kotonasi musiikkia?

-Harrastukset

*Oletko harrastanut musiikkia jo ennen Semmareita?

*Kuinka kauan olet laulanut Semmareissa?

Motiivit

-Miksi liityit kuoroon?

-Miksi olet edelleen mukana kuorossa?

-Millainen asema kuorolla on elämässäsi?

*esim. Jos kuoro hajoaisi, niin miten reagoisit tilanteeseen?

Tavoitteet

-Mitkä ovat kuoron tavoitteet?

-Entä omat tavoitteesi?

-Koetko omat ja kuoron tavoitteet ristiriitaisina?

-Koetko, että kuoron toimintaa ohjaavat tavoitteet ovat itse valitsemiasi?

Sitoutuminen

-Miten pitkään olet ajatellut jatkaa harrastustasi tässä kuorossa?

-Oletko miettinyt lopettamista?

*Milloin ja miksi?

(jatkuu)

Liite 4. (jatkuu)

-Onko kuorossa sellaisia henkilöitä, joiden lopettamisen myötä myös sinä lopettaisit tai ainakin harkitsisit sitä?

-Millainen linjamuutos kuoron toiminnassa saisi sinut lopettamaan harrastuksesi?

-Kuinka paljon harrastuksesi vie aikaa?

*Olisitko valmis käyttämään vielä enemmän aikaa harrastukseesi?

-Kuinka paljon sijoitat kuoroharrastukseesi rahaa?

*Onko se mielestäsi liikaa?

*Paljonko olisit valmis sijoittamaan harrastukseesi taloudellisesti?

Ulkoiset palkkiot

Kuoro on viime aikoina saanut julkisuutta tiedotusvälineissä.

-Mihin kuoron julkisuus ja suosio mielestäsi perustuvat?

-Onko suhtautumisesi harrastukseen muuttunut julkisuuden myötä?

*esim. Suhtaudutko semmaritoimintaan nykyään eri tavalla kuin aloittaessasi harrastuksen?

-Ovatko Semmarit mielestäsi kuuluisia kuoro ja oletko itse kuuluisa?

*Millaisia tunteita tällainen kuuluisuus herättää?

*Haluaisitko olla kuuluisa ja miksi?

-Jos semmarikonserttien yleisömäärät romahtaisivat, miten reagoisit siihen?

-Mitä kuoron tarjoamat etuisuudet ja hyödykkeet merkitsevät sinulle?

*esim. ruoat, matkat jne.

-Pitäisikö tehdystä työstä hyötyä enemmän taloudellisesti?

-Oliko yleisön edessä oleminen sinulle tuttua jo ennen Semmareita?

-Onko esiintyminen yleensä miellyttävää?

-Entä esiintyminen Semmareiden kanssa?

(jatkuu)

Liite 4. (jatkuu)

- Erittele niitä tekijöitä, jotka sinua erityisesti viehättävät esiintymisessä.
- Mistä tekijöistä hyvä semmarikonsertti koostuu?
- Koetko, että tekemisen mielekkyyteen vaikuttavat esiintymistilanteessa eri tekijät kuin harjoitustilanteessa

Vuorovaikutus

- Mikä sinulle on harrastuksessasi tärkeintä?
- Millainen ilmapiiri kuorossa vallitsee?
- Milloin kuoron toiminta on mielestäsi mukavimmillaan?
- Millaista on kuoron jäsenten välinen vuorovaikutus?
- Ovatko kaikki kuorolaiset päätöksenteossa tasavertaisessa asemassa?
- Koetko ettei "asiantuntijuuttasi" jollakin sinulle tärkeällä alalla oteta riittävästi käyttöön kuoron toiminnassa?
  - *Mitä tunteita se sinussa aiheuttaa?
- Suhtaudutaanko jokaisen kuorolaisen ideoihin tasapuolisesti?
  - *Jos ei, niin missä tilanteissa ei?
- Onko kuorossa mielestäsi johtajatyyppejä?
  - *Mihin nämä johtajuudet perustuvat?
  - *Oletko itse johtajatyyppejä?
    - *Mikä sinusta tekee sellaisen?
    - *Miksi et ole?
- Tuletko hyvin toimeen kaikkien kuorolaisten kanssa?
  - *Miksi tulet?
  - *Miksi et tule?
- Millaiset tilanteet aiheuttavat mielestäsi eniten ristiriitoja kuoron sisällä?
  - *Miksi?

(jatkuu)

Liite 4. (jatkuu)

-Millaiset tilanteet aiheuttavat ristiriitaisia tunteita sinussa?

*miksi?

*Puranko oloasi jollain tavalla?

-Onko kuoron sisällä olemassa erillisiä ryhmiä, joilla on keskenään erilaiset tavoitteet?

*Miten nämä tavoitteet eroavat toisistaan?

*Miksi tällaisia ryhmiä on syntynyt?

*Pitäisikö ryhmien yhdistämiseksi tehdä jotain? Mitä?

-Millaista palautetta saat laulamisessta ja muusta toiminnasta?

*johtajalta/ muilta kuorolaisilta?

-Onko saamasi palautteen määrä riittävä?

-Miten vastaanotat johtajalta tulevan palautteen?

*Entä muilta kuorolaisilta tulevan palautteen?

-Oletko tyytyväinen siihen tapaan, jolla palaute annetaan?

-Salliiko kuoron ilmapiiri kaikenlaiset tunteenilmasut kuoron toimintaa kohtaan?

-Entä kuoron johtajaa ja muita jäseniä kohtaan?

-Kykeneekö kuoro käsittelemään jäsenensä kritiikin toimintaa kohtaan objektiivisesti ja tasapuolisesti?

MINÄ

Musiikillinen luovuus

-Millainen olet laulajana?

-Teetkö itse sävellyksiä, sanoituksia tai sovituksia?

*Mikä on syy tähän?

*Teetkö kappaleita myös muille kuin Semmareille?

-Millaisia kappaleesi ovat?

(jatkuu)

Liite 4. (jatkuu)

- Mihin pyrit saavuttamaan omilla sävellyksilläsi ja/tai sanoituksillasi?
- Teetkö kappaleet aina itsellesi vai ohjaavatko esim. oletetut yleisön reaktiot luomistyötäsi?
- Millaista musiikkia kuoro mielestäsi esittää?
  - *Vastaako kuoron esittämä musiikki omaa musiikkimakuasi?
- Tunnetko olevasi muita kuorolaisia kyvykkäämpi jollakin musiikillisella tavalla?
  - *Entä jollakin muulla tavalla?

Aloitteellisuus ja vapaaehtoisuuden/ pakon tunne

- Koetko voivasi vaikuttaa asioihin kuorossa riittävästi?
- Onko kuorossa toimiminen kaikilta osin vapaaehtoista vai tunnetko joskus, että tekeminen on pakollista?
  - *Milloin tekeminen tuntuu pakolliselta?
- Teetkö itse aloitteita ja ehdotuksia musiikin suhteen? Entä muun toiminnan suhteen?
  - *Miksi teet?
  - *Miksi et tee?
- Miten aktiivisesti pyrit tuomaan esiin omat kykysi?

Uhka

- Koetko olevasi hyväksytty ryhmän täysivaltainen jäsen?
- Sanotko aina ääneen omat mielipiteesi, vai jätätkö usein mielipiteesi ilmaisematta?
  - *Miksi jätät?
  - *Miksi et jätä?
- Ajaututko muiden kuorolaisten kanssa väittelytilanteisiin?
  - *Mistä arvelet sen johtuvan?
  - *Millaisissa tilanteissa tällaisia väittelytilanteita syntyy?

(jatkuu)

Liite 4. (jatkuu)

*Miten tällaiset väittelytilanteet yleensä päättyvät?

-Kykenetkö helposti kompromissiratkaisuihin?

Sitten muutama kuvitteellinen tilanne

-Olet mielestäsi onnistunut hyvin konserttitilanteessa, mutta saat johtajalta negatiivista palautetta

*Mitä palaute sinussa aiheuttaa

*Entä jos palautteen antajana on toinen kuorolainen

-Esityksen jälkeen yleisön palaute konsertista on murskaavan negatiivista. Miten suhtaudut?

Tulevaisuus

-Millaisena näet kuoron tulevaisuuden?

-Pelottaako sinua kuoron tulevaisuudessa jokin?

-Pitäisikö kuoron toiminnan muuttua tulevaisuudessa jotenkin?

*Miten?

-Miten paljon olet valmis satsaamaan kuoroon jatkossa?